

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 24. JULIJA 1975

ŠTEVILKA: 29. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

SLOVENSKE ŽELEZARNE V AKCIJI ZA STABILIZACIJO GOSPODARSTVA SFRJ

Za ponedeljek, 28. julija ob 9. uri je sklicana deseta seja upravnega sveta Slovenskih železarn v SFRJ, kakor jo načrtujejo v Slovenskih železarnah. Gradivo, ki ga je za to sejo pripravil generalni direktor Gregor Klančnik, v nadaljevanju v celoti objavljamo.

Akcija, ki zvalovi celotno družbo, četudi prispe z zapoznelostjo, mora pripeljati do željenih učinkov. Taka, enotno politično podprta in splošno odobravana akcija je sedanje prizadevanje in po vseh družbenopolitičnih in gospodarskih kanalih vodeno množično gibanje za stabilizacijo našega gospodarstva.

Delovne skupnosti OZD SŽ so že samoiniciativno in spodbujane od lokalnih političnih činiteljev vključene v enotni delovni polet, ki bo ob vztrajni požrtvovalnosti in samoodpovedovanju pripeljal do cilja zdravega gospodarskega temelja, pogoja realne rasti družbenega ter življenjskega standarda.

Ni naključje, da so se naše delovne skupnosti organizacij združenega dela že preje zavedale, da bomo v naših gospodarskih in družbenih (Nadaljevanje na 3. strani)

PREDSEDNIK ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE V ŽELEZARNI

Predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije je 16. julija obiskal našo železarno. V njegovem spremstvu so bili še: Rajko Orešnik, Srečko Mlinarič in Vida Prinčič – vsi iz republiškega odbora sindikata delavcev kovinske industrije Slovenije.

V dopoldanskem razgovoru, kjer so poleg gostov sodelovali še predstavniki družbenopolitičnih organizacij Železarne in občine, predsednik delavskega sveta in glavni direktor

Železarne, je predsednik sindikata Železarne Franc Kobentar seznanil predsednika ZS Jugoslavije, kako deluje sindikat v Železarni in kako je organiziran od sindikalnih skupin do konference ter kako vse deluje na delegatski osnovi.

Predsednik DS Železarne Alojz Kalan pa ga je seznanil z razvojem samoupravljanja v Železarni in z napor, ki jih vlagamo prav sedaj, da se na novo organiziramo v več TOZD. Glavni direktor Železarne Peter Kunc pa je predsednika ZSJ seznanil o naših prizadevanjih za nemoteno proizvodnjo in kakšna je naša perspektiva v srednjeročnem razvojnem programu.

Predsednik Mika Špiljak se je zanimal predvsem, kako daleč smo že z novo organizacijo Železarne na več TOZD, kakšen imamo sistem nagrajevanja v Železarni, kako nam poteka izvoz in uvoz in še za nekatera druga področja. Ob sklepu razgovora je izrekel nekaj misli, ki jih bomo v Železarni koristno uporabili pri našem nadaljnjem delu, odnosno uredništvu ustave.

Po razgovoru si je predsednik ZSJ Mika Špiljak v spremstvu ogledal še valjarno bluming – štekel in izgradnjo nove hladne valjarne na Beli.

Popoldan pa je bil sestanek širšega družbenopolitičnega aktiva komunistov Železarne, na katerem je predsednik ZSJ govoril o aktualnih vprašanjih sodelovanja ZKJ z drugimi komunističnimi partijami. Vsi prisotni so z velikim aplavzom izrazili zahvalo predsedniku ZSJ za njegove besede, predsedujoči na aktivu, sekretar ZK Železarne Valentin Erjavšek pa je predsednika povabil, naj še obišče Jesenice.

DESET LET ZNANSTVENO RAZISKOVALNEGA DELA V ČRNI METALURGIJI JUGOSLAVIJE

Upravni odbor združenja jugoslovanskih železarn je na eni letošnjih sej poleg drugega obravnaval vprašanje znanstveno raziskovalnega dela v črni metalurgiji v zadnjih desetih letih. Ob tej priliki je poročilo o desetletnem delu podal odbor za znanstveno raziskovalno delo. V nadaljevanju povzemamo nekaj misli iz tega poročila, kakor je bilo objavljeno v 54. številki glasila Čelik, glasila združenja jugoslovanskih železarn.

Z izdelavo študije Deset let znanstveno raziskovalnega dela v črni metalurgiji SFRJ, je poudarjen pomen tega področja dela in ponovno dokazan pravičen odnos upravnega odbora ZJŽ do znanstveno raziskovalnega dela, ki pri nas, kakor tudi v vsem svetu postaja vedno bolj pomemben dejavnik v proizvodnji surovega železa in suro-

vega jekla. To je pomembno toliko bolj, ker uvajamo moderne procese v naše organizacije združenega dela, s čimer pospešujemo izdelavo novih vrst jekla in izgradnjo novih naprav.

Kratek pregled razvoja črne metalurgije v zadnjem desetletju in ocena prispevka znanstveno raziskovalnega dela v tem času, sta korist-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Z GRADBIŠČA NOVE HLADNE VALJARNE

Monterji Metalne zaključujejo dela na četrti fazi hal hladne valjarne. Iz Krmelja pa smo prejeli na gradbišče stebre za peto fazo hal, to je za skladišče vzdrževanja. Z montažo stebrov bomo pričeli v tem tednu. Istočasno z montažo hal poteka tudi prekrivanje. Vendar imamo z monterji kleparskih del precej težav, zlasti pri zaključevanju krovskih del.

Ker istočasno z montažo hal, zaradi rokov poteka tudi izdelava temeljev naprav, je koordinacija del, še zlasti v pogledu varnosti na gradbišču izredno težavna.

Na temelju za sendzimir ogrodje so delavci Gradisa zabetonirali oljno klet, izdelani pa so tudi temelji kleti za emulzijo in temelji strojnice.

Na temelju ogródja pod nadzorstvom geodetske službe Železarne, postavljajo sidrne vijake, kar je pri sistemu vgrajenih vijakov najvažnejše oziroma zadnja faza pred betoniranjem.

V zaključni fazi je tudi izdelava temelja za dresirno ogrodje in previjalne linije. Dela ne potekajo po predvideni dinamiki, ker se izvajajo še na odprtem prostoru in so odvisna od vremenskih razmer.

Istočasno s temelji naprav dobro napredujejo tudi dela pri zunanji ureditvi. Izdelan je bil železniški tir v hladno valjarno ter uvozna cesta v valjarno Bela ter semaforizacija križišča. Trenutno pa se izvajajo dela na ureditvi platoja pred hladno valjarno, ureditvi tirov v hali lužilnice, ureditvi ceste ob halah in ureditvi parkirnega prostora za osebna vozila. Povemo naj še to, da je bil izdelan projekt za izdelavo hodnika za pešce ob desni strani ceste I. reda čez potok Javornik in da je sedaj na reviziji na republiški skupnosti za ceste.

S. Eniko

Mika Špiljak v razgovoru s predstavniki družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in uprave podjetja Železarne (16. julija)

BOLJ DOSLEDNO IN ODGOVORNO IZVAJATI RESOLUCIJO DRUŽBENOEKONOMSKE POLITIKE IN RAZVOJA SFRJ IN SRS

Osrednja tema dnevnega reda, ki je bila po predhodnem soglasju na ločenih sejah vseh treh zborov občinske skupščine Jesenice obravnavana na skupni seji, 17. julija, je bila ocena izvajanja družbenoekonomske politike v občini Jesenice, ki jo je v imenu izvršnega sveta podal predsednik Ivo Ščavničar in hkrati predložil v obravnavo in sprejem ustrezne ukrepe za premagovanje nekaterih negativnih pojavov in odstopanj, ki so prisotna tudi v naši občini.

lo občinskega sodišča Jesenice, poročilo občinskega javnega tožilstva Radovljica, poročilo občinskega javnega pravobranilstva Kranj, poročilo občinskega sodnika za prekrške Jesenice in predlog odloka o javnem redu in miru v občini Jesenice.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti pa sta poleg tega obravnavala in potrjevala: statut naravnega zdravilišča Triglav Mojstrana, statutarni sklep samoupravne kulturne skupnosti Jesenice, statut občinske skupnosti socialnega skrbstva Jesenice in predlog odloka o obveznem odlaganju in odvozu smeti v občini Jesenice. Razen tega sta zbor sprejela usklajen odlok o razporeditvi delovnega časa med dnevom v organizacijah združenega dela s področja trgovine na drobno, gostinstva, turizma ter obrtnih in drugih storitvenih dejavnosti v občini Jesenice, ki je bil zaradi usklajevanja preložen iz prejšnje seje, 7. julija na to sejo.

Predsednik izvršnega sveta je ob dejstvu, da je obravnavana tema zelo kompleksno vprašanje, izpostavil štiri najpomembnejša področja, to je vprašanje uvožno-izvozne politike, inflacije, ki se povezuje s stalnim porastom cen, stroški, delitvijo osebnega dohodka po delu itd., investicijska vlaganja in osebno ter skupno porabo. Ta temeljna vprašanja, ki morajo zajeti čim širšo aktivnost delavcev in občanov, je predsednik postavil na skupni imenovalec: vzporednega prizadevanja za krepitev oblasti delavskega razreda in pospeševanja integracijskih gibanj. Oceno in ukrepe, oba dokumenta so vsi trije zbori soglasno sprejeli, v celoti objavljamo v današnji številki na straneh 3, 6, 7, 9 in 10.

Po skupni seji so zbori nadaljevali delo na ločenih sejah. Vsi trije zbori so obravnavali in potrjevali: predlog družbenega dogovora o osebnih dohodkih voljenim in imenovanim funkcionarjem v pravosodju; poroči-

Na 3., 6., 7., 9. in 10. strani preberite OCENO IZVAJANJA DRUŽBENOEKONOMSKE POLITIKE V OBČINI JESENICE s sprejetimi ukrepi za odpravljanje nekaterih slabosti.

lučil
ice,
enil
rna
odo
e za

nem
e-ta
nas

adbi.

IE

časa
min
min
min
min
min
min

DESET LET ZNANSTVENO RAZISKOVALNEGA DELA ...

(Nadaljevanje s 1. strani)
na zaradi boljšega poznavanja tega
področja pa tudi zaradi opredelje-
vanja nalog v nadaljnjem razvoju.

REZULTATI V PRETEKLEM DESETLETJU

V obdobju od leta 1962 do 1973 je
rašla proizvodnja jekla v naši državi
po povprečni stopnji 4,67 %, tako, da
se je proizvodnja od 1,58 milij. ton v
letu 1962 dvignila na 2,62 milij. ton v
letu 1973 in pri tem dosegla poveča-
nje za 1,03 milij. ton. V istem obdobju
je bila povprečna stopnja rasti v
svetovni proizvodnji 5,9 % in se je od
370,5 milij. ton povečala na 695,8 mi-
lij. ton. Tako je delež jugoslovanske
proizvodnje jekla v svetovni proiz-
vodnji padel od 0,43 na 0,37 %. To je
obdobje, v katerem so se v državi
povečale potrebe po jeklu, kar smo
pokrivali delno z uvozom, s čemer
smo obremenjevali zunanjo trgovin-
sko bilanco, delno pa je deficit osta-
l nepokrit. Vzroki za to so pred-
vsem v nezadostnih investicijskih
vlaganjih v proizvodnjo jekla. Toda
v tem času so v izgradnji veliki
objekti in v naslednjih letih se bo
naglo povečeval obseg proizvodnje,
ko bodo te zmogljivosti izročene
obratovanju.

Kljub temu, da po obsegu ni bila
dosežena potrebna proizvodnja jek-
la, je razvoj črne metalurgije pri nas
označen z mnogimi pozitivnimi teh-
ničnimi dosežki, ki so bili doseženi z
izrednimi naporji v panogi, s korišče-
njem rezerv, kakor tudi z iskanjem
najoptimalnejših rešitev.

Tako se je proizvodnja aglomera-
ta v odnosu na surovo rudo pove-
čala od 47 % v letu 1962, na 64,7 % v
letu 1973. V plavžih so uvedeni novi
postopki, ki so pogojevali zmanjša-
nje porabe koksa za okrog 40 %. Do-
bri rezultati so doseženi z rekon-
strukcijo plavža štev. 1 v Zenici,
kakor tudi s plavžem štev. 2 in 3 v
Sisku, z izgradnjo novega moderne-
ga plavža v Smederevu, rekonstruk-
cijo kaverjev v Zenici, itd. Svoj do-
prinos k boljšemu delu so dodali tudi
delavci v rudnikih železove rude,
kjer se je po daljši stagnaciji pričel
proces izboljšanja kvalitete rude. Z
različnimi posegi v rudnikih, se je
povečala vsebina železa v vsipu za
plavže in to v času od 1962 do 1971
in sicer pri nepripravljenem delu
vsipa za 4,4 in pri pripravljenem
vsipu za preko 10 % železa. V jeklar-
nah je izboljšana struktura uporabe
procesov izdelave jekla, tako, da se
je povečala relativna udeležba elek-
tro jekla in s kisikom ožilavljene-
ga jekla, medtem ko je udeležba SM
jekla v skupni proizvodnji padla od
90 % v letu 1962 na 65,6 % v letu
1973. Udeležba s kisikom ožilavlje-
nega jekla se bo tudi naprej po-
membeno povečevala s proizvodnjo v
novih LD jeklnah v Zenici in Sme-
derevu, tako da se bo ta struktura
po uporabi modernih postopkov
znatno izboljšala, čeprav v tem po-
gledu zaostajamo v odnosu na
sodobni razvoj izdelave jekla v
svetu. Razen tega je bil v obstoječih
jeklnah intenziviran proces v SM
pečeh z uporabo visokokaloričnega
goriva, kisika in z izboljšanjem kva-
litet. Z uvedbo preciznih instrumen-
tov je izboljšana tudi kvaliteta kon-
trole pri izdelavi jekla. Uvedena je
moderna metoda kontinuiranega
vliivanja v Štorah in Sisku, v Smede-
revu in Zenici pa so v izgradnji
naprave za kontinuirano vliivanje za
celotno proizvodnjo v LD jeklnah.
Uvedena je uporaba vakuumu za
razplinjanje tekočega jekla v Zenici,
na Ravnah in v Niksiću, s tem, da je
v Ravnah uveden proces pretakanja
pod žlindro.

Prav tako so bili v toplih valjar-
nah izboljšani rezultati dela, naj si
bo z izgradnjo novih prog, moderni-
zacija obstoječih, uvedbo mehaniza-
cije in avtomatizacije ali z raznimi
drugimi ukrepi, kot na primer s po-
večano hitrostjo valjanja in podobno.
K tem izboljšavam so prispe-
vale nove valjavniške proge v žele-
zarnah Zenica, Jesenice, Ravne
in Skopje. Novi valjarni za pro-
izvodnjo hladno valjanih trakov
v Skopju in Smederevu imata
moderne naprave z maksimalnimi
pokazatelji, v programu pa so nove
valjarne kot na Jesenicah in dru-
gje. Z izgradnjo novih valjarn so
ustvarjene večje zmogljivosti, boga-
tejši proizvodni program in višja
stopnja finalizacije. Tako se je delež
vlečenih proizvodov v valjanem ma-
terialu povečal od 7,9 % v letu 1962,
na 10,8 % v letu 1973.

V livarnah so doseženi izboljšani
rezultati v pogledu kvalitete jeklenih
odlitkov, izboljšanje izplena, po-
spešnega ciklusa proizvodnje in z
uporabo različnih drugih ukrepov v
livarnah.

V naši črni metalurgiji je v
pogledu povečanja proizvodnosti,
izboljšanja kvalitete in uporabe
novih procesov, dosežen pomemben
napredek.

V tem obdobju so bile pred
znanstveno raziskovalne delavce
postavljene različne naloge, ki so
pomenile osnovno dejavnost na tem
področju. Strnjeno prikazano, se to
nanaša na naslednja področja:

- spremljanje in proučevanje
razvoja industrije surovega železa in
jekla v svetu, da bi bil izbor procesov
v naši industriji kar najbolj celovit,
- raziskave, ki so bile vezane na
uporabo naših surovin in pomožnih
materialov, raziskave obstoječih
tehnoloških procesov in naprav
zaradi povečanja produktivnosti in
racionalnejšega izkoriščanja mate-
riala in vložnega dela ter izboljša-
nja ekonomičnosti proizvodnje,
- raziskave, ki so imele za cilj
izboljšati kvaliteto proizvodov, po-
večati asortiment in vrsto proizvo-
dov oziroma osvajanje novih pro-
izvodov,

- raziskave, ki naj bi prispevale k
izboljšanju kontrole in vodenja pro-
cesa, uvažanja mehanizacije, avto-
matizacije in obdelavo podatkov,

- temeljna raziskovalna dela v
raznih smereh zaradi obvladovanja
osnovnih teoretičnih zakonitosti, ki
se lahko uporabijo pri proizvodnji
surovega železa in jekla v posamez-
nih fazah, na raziskavah materiala
in gotovih izdelkov.

V kratkih obrisih navedeni proble-
mi, kakor tudi vrsta drugih, so se
reševali v okviru angažiranja vseh
razpoložljivih kadrov v naših inšti-
tutih, metalurških in ostalih fakul-
tetah, razvojnih laboratorijih in sek-
torjih podjetij, proizvodnih obratih
in ostalih službah železarn, rudni-
kov, koksarn in kombinatov. Poseb-
ne institucije, ki so se ukvarjale z
znanstveno raziskovalnim delom v
okviru navedenih področij so inšti-
tute v Ljubljani, Zenici, Sisku in
Beogradu ter razvojni laboratoriji v
železarnah Ravne, Jesenice, Štorah,
Smederevo in Skopje (sedaj inšti-
tut). Njihovo delo je povezoval
odbor za znanstveno raziskovalno
delo združenja. V proučevalnem ob-
dobju je bilo skupaj izdelanih 2.028
študij in elaboratov, ki so registri-
rani v Združenju jugoslovanskih žele-
zarn.

Po tematski strukturi izdelanih
študij in elaboratov zajema:

- raziskovanje surovin in po-
možnega materiala;
- raziskovanje procesov;
- pospeševanje konstrukcij in
naprav;
- raziskovanje proizvodov;
- temeljna raziskovanja;
- ekonomiko metalurgije.

Razmerje raziskav na posameznih
področjih je bilo specifično za naše
pogoje, tako, da je bilo primer
raziskovanje surovin, materialov in
proizvodov bolj zastopano od raz-
iskav procesov in naprav, ki smo jih
pri izgradnji novih agregatov uvozili
iz inozemstva. Posebna pozornost je
bila posvečena usposabljanju ka-
drov in opremljanju laboratorijev za
temeljna raziskovanja, potem za
uvažanje novih laboratorijskih teh-
nik, ter z vprašanji v zvezi s tem.

(Nadaljevanje prihodnjik)

Pogled na del naše železarn

OCENA IZVAJANJA DRUŽBENO EKONOMSKE POLITIKE V OBČINI JESENICE IN SPREJETI UKREPI

Poročilo o tekočih gospodarskih
gibanjih in izvajanju nalog resolucije
je vsebuje analizo, ki prikazuje
osnovne kazalce gospodarskih gi-
banj delovnih organizacij s sede-
žem v naši občini za prvi kvartal
letošnjega leta. Poleg tega zajema
poročilo še druge pomembne kazal-
ce o skupni in splošni porabi, o iz-
vozu in uvozu, o gibanju cen ter o
zaposlovanju za prvih pet mesecev
letošnjega leta.

Podatki o rezultatih gospodarstva
so vzeti iz poročil SDK, ostale po-
datke pa je zbral oddelček za gos-
podarstvo občinske skupščine. Družbe-
ni načrt razvoja občine za leto 1975
je grajen na temeljnih načelih resolu-
cije o družbeno ekonomski politiki
in razvoju SRS ter na konkretnih
pogojih in potrebah gospodarstva in
družbenih dejavnosti v naši občini.

Osnovne značilnosti družbenega
načrta so:

- nadaljevanje uveljavljanja sa-
moupravljanja na vseh področjih
družbenega dela,
- prizadevanje za kvalitativno in
kvantitativno rast gospodarstva, za-
ustavljajanje naraščanja inflacije ter
izvajanje prednostnih nalog gos-
podarstva,
- prizadevanje za hitrejšo rast
izvoza in počasnejšo rast uvoza,
- prizadevanje za povečanje re-
produktivne sposobnosti z razpolo-
žljivimi sredstvi,
- prizadevanje za obvladovanje
vseh oblik porabe v skladu z razpo-
ložljivimi sredstvi,
- nadaljnji razvoj in krepitev
ljudske obrambe.

SAMOUPRAVLJANJE

O prizadevanjih za krepitev samo-
upravljanja v TOZD in OZD je bila
obširna razprava na seji občinske
konference ZKS, zato menimo, da ni
potrebno tega ponavljati, ker so
sklepi te konference obvezujoči za
vse nosilce družbenopolitičnega in
gospodarskega dogajanja. V ilu-
straciji navajamo le to, da imamo v naši
občini 21 gospodarskih OZD (všeto
je tudi zdravilišče Triglav, katerega
SDK vodi pod negospodarskimi or-
ganizacijami s sedežem v občini), od
tega ima šest OZD organiziranih 16
TOZD.

V naši občini deluje tudi 106 po-
slovnih enot in TOZD, ki imajo
upravni sedež svoje OZD v drugih
občinah. Od teh 106 dislociranih
enot je po naših podatkih organi-
zirano samo 15 tako, da imajo status
TOZD.

S področja negospodarstva imamo
26 delovnih organizacij, od katerih
je v dveh organizacijah združenega
dela ustanovljeno 13 TOZD. Ostalih
13 negospodarskih organizacij, ki de-
lujejo na Jesenicah pa ima upravni
sedež izven naše občine.

S tekočimi podatki o registraciji
delovnih organizacij pri gos-
podarskem sodišču izvršni svet ne razpo-
laga. Vsa prizadevanja, da bi nas o
tem obveščalo gospodarsko sodišče,
niso rodila uspeha, same gospodar-
ske organizacije pa nas o tem ne ob-
veščajo.

Vse kaže, da pri konstituiranju
TOZD kot eni pomembnih oblik po-
glednega samoupravljanja nismo
bili dovolj učinkoviti.

Mnogo več časa in prizadevanja je
izvršni svet posvetil družbenemu do-
govarjanju in samoupravnemu spo-
razumevanju, predvsem pa na po-
dročju skupne in splošne porabe ter
družbenim dogovorom in samo-
upravnim sporazumom SIS. Pri tem
pa ne moremo mimo ugotovitve, da
smo po tem, ko družbeni dogovor ali
samoupravni sporazum sprejmemo,
zelo neažurni in večkrat mine nekaj
mesecev predno ga objavimo oz. do-
stavimo vsem podpisnikom (npr. sa-
moupravni sporazum o štipendira-
nju in družbeni dogovor o kadrovske
politiki).

Kljub večkratnim razpravam in
kritikam, da se slabo držimo dogovo-
rov in sporazumov, pa moramo vsaj
za skupno in splošno porabo
ugotoviti, da vsebina teh družbenih
dogovorov in samoupravnih spora-
zumov prodira v oblike in metode
poslovanja in da se, pa čeprav po-
časno, vendarle začnemo obnašati
po samoupravnih načelih, zajetih v
teh dogovorih in sporazumih.

Na področju integracijskih proces-
ov beležimo prav skromne rezulta-
te. Še vedno ni prišlo do realizacije
med železarno Jesenice in Kovino-
servisom, čeprav lahko rečemo, da so
izvedene vse organizacijske priprave
s strani strokovnih služb in kljub
dejstvu, da se poslovno sodelovanje
dobro razvija.

Razen večkratnih razgovorov z
vsemi podjetji kovinske predelave,
na katerih so bile razglabljanje mož-
nosti po poslovno-proizvodnem so-
delovanju, vidnejših rezultatov ne
beležimo. V zadnjih razgovorih se je
oblikovala ideja o skupni povezavi
kovinske predelave v enotno OZD.
Menimo, da bi bilo potrebno te ideje
krepite in od ideje priti čimprej k de-
janju, predvsem zaradi tega, ker
nam to narekuje gospodarska nuja
po hitrejšem in bolj smotrnem raz-
voju te vrste gospodarske dejavnosti
v občini.

Prisotna je tudi ideja o združitvi
Kovinarja z gradbenim podjetjem
Sava, o čemer bodo samoupravni or-
gani morali še razmisliti in zavzeti
ustrezno stališče.

Pri medsebojnem povezovanju v
gostinstvu beležimo le uspeh refe-
renduma o pristopu HP Gorenjka v
SOZD Kompas. Pozitivna stran te
povezave je predvsem v vertikalni or-
ganiziranosti in povezavi gostinskih
dejavnosti različnih vrst.

V trgovini beležimo samo povezo-
vanje med trgovskimi podjetjem Tobak
Ljubljana in Tobako tovarno Ljub-
ljana, medtem ko razgovori o pove-
zavi trgovskih podjetij z območja
Jesenic in Radovljice stojijo na
mrtni točki. Med železarno Jesenice
in Univerzalom Jesenice pa je
dosežen le sporazum o poslovnem
sodelovanju.

Pri vseh akcijah in prizadevanjih
glede integracijskih procesov je pre-
močno prisoten podjetniški interes,
ki je izražen s preveliko skrbjo za
usodo in posledice »negativnih«
plati integracij. Prisotna pa je tudi bo-
jaz, da bo zmanjšana samostoj-
nost posameznih OZD, ki bi morale
prevzemati bremena drugih organi-
zаций na svoja ramena.

Izvršni svet meni, da se gos-
podarske organizacije med seboj ne mo-
rejo in ne smejo povezovati samo
zaradi »političnih«
razlogov, temveč

in edino zaradi doseganja večjih go-
spodarskih rezultatov in uresničeva-
nje širših družbenih interesov. Zato
je nujno, da samoupravni organi
TOZD in OZD zahtevajo od
strokovnih služb, da pripravijo real-
ne analize o učinkih širšega povezo-
vanja, zlasti v okviru dohodka oziroma
reprodukcijskih kompleksov.

Na področju usmeritve samo-
upravnih interesnih skupnosti smo v
letošnjem letu dosegli viden napre-
dek. Vse samoupravne interesne
skupnosti imajo programe dela in
urejene samoupravne akte, ali pa so
tik pred sprejetjem istih. Pred samo-
upravne interesne skupnosti pa so že
sedaj postavljene naloge, da je treba
začeti s pripravi delovnih progra-
mov, družbenih dogovorov in samo-
upravnih sporazumov za leto 1976.
K boljšemu delovanju in kadrovske
krepitev samoupravnih interesnih
skupnosti so pomembno prispevale
volitve in delegatska organiziranost
po ustavnih in zakonskih določilih.

V glavnem so rešeni tudi problemi
prostorov samoupravnih interesnih
skupnosti, ki se prav v tem času do-
govarjajo o formiranju skupnih stro-
kovnih služb. Pred vsemi nami pa je
nalog, da bolj vključimo nekatere
samoupravne interesne skupnosti v
delo skupščinskega sistema, ker
bomo na ta način hitreje dosegli, da
bodo postale samoupravne interesne
skupnosti resnični nosilci dogovar-
janja o svobodni menjavi dela.

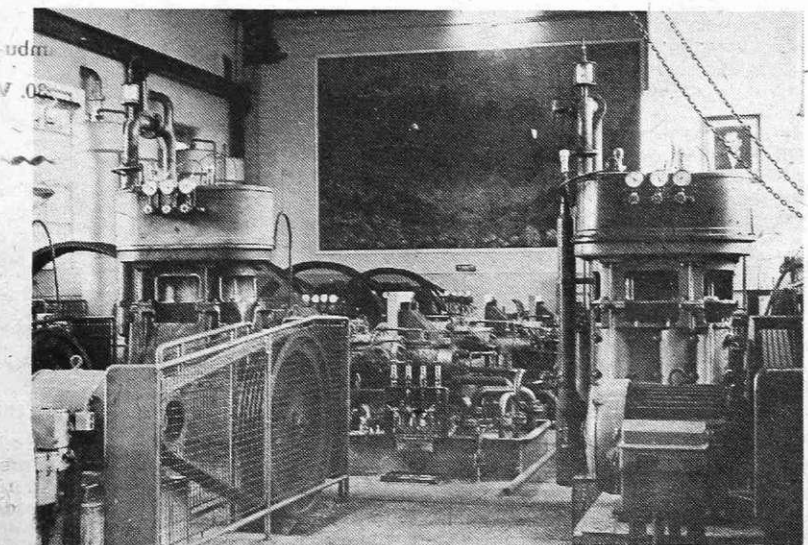
Informacijski sistem je še vedno
predmet razpravljanja. Edino žele-
zarna Jesenice je formirala informa-
cijski center za svoje potrebe. V ob-
činskem merilu gredo prizadevanja v
tej smeri, da se pri Radiu Jesenice
postopno oblikujejo tudi druge obli-
ke informiranja. Za uresničitev te
naloge pa nam primanjkuje pred-
vsem kadrov in finančnih sredstev.
Izvršni svet meni, da bomo morali
razpravam o ugotavljanju pomanj-
kanj kadrov in sredstev narediti
konec in sprejeti konkretne zadolžit-
ve za realizacijo te naloge. Menimo,
da morajo pri tej nalogi sodelovati
predvsem družbenopolitične organi-
zacije, ker bomo tudi na ta način ak-
tivirali in vsebinsko izpopolnili delo
delegacij.

Izvršni svet dela po programu, ki
ga sproti dopolnjuje. V pripravi je
poročilo o enoletnem delu izvršnega
sveta ter o njegovih organizacijskih
kadrovskih izpolnitvah. Za organiza-
cijsko in vsebinsko prilagoditev
upravnih organov občinske skupšči-
ne je izvršni svet sprejel predpise o
notranji organizaciji dela in sistemi-
zaciji delovnih mest. Na novo je for-
miran štab teritorialne obrambe, se-
kretariat izvršnega sveta, kadrovska
služba občinske skupščine, zagotov-
ljena pa so tudi sredstva za javnega
pravobranilca samoupravljanja in
za sodišče združenega dela. Sedaj
pripravljamo reorganizacijo neka-
terih oddelkov, predvsem pa inšpek-
cijskih služb.

SREDNJEROČNI PLAN

V tem mesecu oz. začetku prihod-
njega meseca bomo dobili v javno
razpravo osnutek občinskega sred-
njeročnega plana za obdobje 1976-
1980 in tako prešli v tretjo fazo izde-
lave tega planskega dokumenta. Osnutek
plana bo najprej posredo-

(Nadaljevanje na 6. str.)

Kisikarna znotraj

SLOVENSKE ŽELEZARNE V AKCIJI ZA STABILIZACIJO GOSPODARSTVA SFRJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

tokovih morali korigirati kurz k zastavljenim ciljem in zato v celoti podprle resoluciji o družbenoekonomskem razvoju SFRJ in SR Slovenije za leto 1975, ki sta posredovali ključ sanacije s predpisom, da se v primerjavi z letom 1974 mora realen izvoz leta 1975 povečati za 10 %, a uvoz samo za 4 %.

PRISPEVEK STABILIZACIJI

Pri načrtovanju poslovanja za leto 1975 so samoupravni organi SZ ugotovili, da so proizvodni dosežki leta 1974 bili dobri. Poseben uspeh je bil dosežek 768 tisoč ton surovega jekla, kar je pomenilo letni porast za 10 % in 45 % celotnega jugoslovan-

Načrt za leto 1975 predvideva:

- surovega jekla 796.000 ton
- blagovne proizvodnje 725.000 ton
- eksterne realizacije 6.750 milijonov din
- osebnih dohodkov - bruto 1.024,4 milij. din
- akumulacije bruto 837,4 milij. din

izvoza 51,2 milij. dolarjev
zaposlenih poprečno 16.385.

Ta gospodarski načrt je naša zahtevna akcija za stabilizacijo. V utemeljitvi predloga gospodarskega načrta je bilo rečeno:

»Leto 1975 bo na poti stabilizacije pomemben mejnik. Organizacije združenega dela SZ so se že odločile za osrednjo akcijo naše sestavljene organizacije, da bomo naslednje leto, ki je zadnje leto tekočega petletnega razvojnega obdobja, dosegli in presegli 800.000 ton surovega jekla. To bo zahtevna naloga, dosegljiva le s tekočim oskrbovanjem s surovinami in energijo, zato bo temu problemu potrebno posvetiti največjo pažnjo. V petletnem načrtu za leta 1971 do 1975 so vse jugoslovanske železarnice predvidele za zadnje leto 4,8 milijonov ton surovega jekla, sedaj pa ga za naslednje leto predvidevajo le dobre 3 milijone ton. Ponosni bomo, če bodo Slovenske železarnice dosegle svoj delež petletnega načrta.

Predvidena količina surovega jekla pa je le en del naše zahtevne naloge za leto 1975. Pridružuje se ji povečanje primarne in sekundarne predelave. Načrt predvideva, da bomo izdelali 725.000 ton blagovne proizvodnje ali 4,3 % več kot preteklo leto 1974. Resno pa se bomo morali vključiti v splošno akcijo za zboljšanje trgovinske bilance, znižanje inflacije in stabilizacijo jugoslovanskega in slovenskega gospodarstva. Z rezultati dela leta 1974 pri nas ne moremo biti zadovoljni. Velik zunanjetrgovinski deficit in primanjkljaj v plačilni bilanci, ki presega milijardo dolarjev, nas opozarjata, da nismo vodili zdrave politike in da se med letom nismo hoteli odreči tistemu, kar nam po produktivnosti in lastni ustvarjalnosti ne pripada.

SR Slovenija je v zunanjetrgovinskem primanjkljaju prispevala občutni delež, preko 12 milijard dinarjev ali dvakrat, več kot leta 1973. Kljub dejstvu, da je izvoz Slovenije po vrednosti porasel za 30 %, ga uvozna postavka ne samo po obsegu, temveč tudi po rasti prekoračuje in znaša 57 %. Zanimiv je tudi podatek, da je SR Slovenija izvoz realno povečala le za 1 %, uvoz pa za 6 %.

Tudi Slovenske železarnice so devizno deficitarna dejavnost. Leta 1974 smo izvoz sicer povečali na 41,6 milijonov dolarjev, kar pa še daleč ne pomeni, da se sami devizno pokrivalimo. Smo izdelovalci reprodukcijskega materiala, zato je devizni

- surovega jekla 400.334 ton ali 101 % načrta

- blagovne proizvodnje 375.467 ton ali 104 % načrta

- eksterne realizacije 3.611 milijonov din ali 108 % načrta

- izvoza 16,8 milij. dolar. ali 66 % načrta

- število zaposlenih 16.265 milij. ali 98 % načrta

Ob tem ko se opravičujemo, da zaradi deficitarnosti v SFRJ jeklo ni izvozni artikel, da je v zahodnih državah recesija, ki zadržuje uvoz, da na področjih dežel v razvoju še nismo prisotni in podobno, ne smemo mimo dejstva, da je izvažati težje nego prodajati doma, in da ima zato izvoz malo zagovornikov celo med vodilnimi delavci. Dejstvo, da v prvem polletju v eksterne realizaciji izvoz predstavlja le okrog 8 %, kar ni niti toliko, kolikor dobavitelji jekla na območju EGS sedaj dajejo rabata svojim kupcem, je težko opravičevati z »izgubom«, ki jo izvoz prinaša.

Priznajmo, da izvoza nismo imeli radi in da se v SZ nismo navduševali tudi s tako strategijo, ki bi skupno spodbujala izvoz tistega blaga, ki na zunanji trg bolj odzre. Rezultat takih manir, za katere niso bili imuni niti predstavniki ter delegati družbenopolitičnih in samoupravnih organov, je izvoz SZ, ki po uredbi ne dovoljuje izdaje dovoljenj za uvoz reprodukcijskega materiala.

Slovenske železarnice so v prvem

skega povečanja proizvodnje te substance jeklarske industrije. K temu uspehu se je pridružil še izvozni rezultat - 42 milijonov dolarjev plasiranega blaga na zunanja tržišča, kar je pomenilo 32 % več kot leta 1973. Podobno je bilo tudi v blagovni proizvodnji ter eksterne realizaciji in logično je, da se je to odrazilo tudi v krepitvi ekonomske moči delovnih organizacij in celotne SOZD SZ.

Pod vtisom dobrih uspehov, ki so bili rezultat prave tekmovalne vneme, katere se je stopnjevala do konca leta, je bil izdelan usklajen in sprejet gospodarski načrt za leto 1975, ki vsebuje na področju proizvodnje, porabe, gospodarnosti, produktivnosti in usmerjanja prodaje vse sestavine sedanje akcije za stabilizacijo gospodarstva.

primanjkljaj sicer normalen pojav; to pa nas ne bo odvezovalo zlasti naslednje leto, ko bo po resoluciji o družbenoekonomskem razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1975, izvoz moral porasti za 10 %, uvoz pa le za 6 %.

Leto 1975 bo leto težke preizkušnje, v katerem moramo dokazati odpornost in učinkovitost naše samoupravne družbe. Preusmeriti bo treba generatorja iz razvijanja pretrane porabe in umetno spodbujanja povpraševanja, na tokove v izvoz. Vsa politika cen in financiranja proizvodnje bo morala biti posvečena tej prelomni nalogi. Z njo se bo ekonomiziral proizvodni proces, umirilo domače povpraševanje, blazila rast cen na domačem tržišču in izboljšala stabilnost gospodarstva.

Slovenske železarnice bodo poleg lastne realizacije izvoza v resoluciji ekonomskega razvoja leta 1975 morale biti prisotne predvsem s tekočim in rednim izvrševanjem pogodbenih obveznosti, da ne bodo ovirale ampak vzvod tisti predelovalni industriji, ki bo devize ustvarjala zase in za uvoz rude, starega železa, legur in drugih, za proizvodnjo jekla potrebnih surovin in opreme.

Uspehi, ki so jih Slovenske železarnice dosegle na področju poglabljanja samoupravljanja, vertikalnega povezovanja v proizvodnji in blagovnem prometu, v izvozu in rasti proizvodnje, so zagotovilo, da bomo zvesti svoji tradiciji pospeševalno delovali tudi v naslednjem letu.

Več tudi sedaj ni treba reči v prid stabilizacijske akcije, ki je v teku. Na žalost pa po sklenitvi prvega polletja 1975 ne moremo biti povsem zadovoljni. Zastoj je na najbolj zahtevni postavki, ki najbolj odpira vrata stabilizaciji, na izvozu.

IZVOZ JE SPODLETEL

Ob tem ko se veselimo, da smo presegli 400 tisoč ton jekla, kar nam nudi vse možnosti, da bomo dosegli tudi cilj petletnega razvoja od leta 1971 do 1975, to je 800.000 ton surovega jekla letno, in da smo tudi v vseh drugih postavkah uspešni, nam senco meče prodaja na zunanja tržišča, ki sedaj po najnovejših predpisih - Uradni list SFRJ 27/75 - odpira tudi tresor deviz za nabavo surovin in reprodukcijskega materiala.

V prvem polletju 1975 smo dosegli:

polletju - primerjavi z istim obdobjem lani in z odbitno postavko izvoza

betonskega jekla, ki ga uredba izloča, izvozile za 292,1 milijon din,

kar je proti prvemu polletju lanskega leta 106,95 %. Uredba pogojuje za izdajo uvoznih dovoljenj 120 % izvoza,

oziroma proporcionalno toliko manj, kot je nižji izvoz.

Ne bi bilo prav, da se preveč tolažimo s slabostmi, ki jih odredba vsebuje, s tem:

- da linearno prizadene dobre in slabe ter celo pretežne izvoznike

- da ne prizadene tiste OZD, ki so se v prejšnjih letih najbolj oportunistično obnašale do izvoza

- da ukazuje izvoz tistih izdelkov, ki so doma deficitarni, kot je jeklo, in se morajo uvažati.

Ta predpis zveznega sekretariata za zunanjo trgovino sigurno ne manifestira organizirane družbe, kar je vodstvo SZ že od 17. 6. 1975 izreklo s svojim pismom na izvršni svet skupščine SR Slovenije in njegove organe. To pa seveda ne zmanjšuje težje problema in našega prispevka pri njegovi rešitvi.

PRIMANJKLJAJ NEVARNO RASTE

Potem ko je v SFRJ po večletni rasti zunanjetrgovinski primanjkljaj leta 1974 dosegel nevarno kulminacijo 3,7 milijard dolarjev, je bil načrti pristop k zniževanju tega nujen. Ta je bil vključen v resolucijo o ekonomskem razvoju za leto 1975. Slabost te odločitve pa je bila

I. polletje 1975	SFRJ	SRS	delež SRS v %
- uvoz	66,8	12,8	19,2
- izvoz	33,8	6,14	18,6
- primanjkljaj	33	6,66	19,6

To pomeni, da smo v SFRJ z izvozom krili 50,6 % uvoza, v SR Sloveniji pa le 48 %.

Opozoriti je treba tudi na tendenco v SR Sloveniji. Meseca junija je uvoz znašal 2,25 milijarde din, izvoz

v tem, da ni bila dopolnjena:

- s konkretnimi subjekti, ki bi to težko nalogo morali izpolniti
- z delitvijo izvoznih bremen na direktne in indirektno izvoznike
- z znižanjem družbene režije
- s stimulativnimi instrumenti, ki bi morali zajeti vse družbenopolitične skupnosti in SOZD.

Sele potem, ko je že vsak opazil, da je resolucija brez učinka in sta deficit zunanjetrgovinske bilance ter notranja poraba rastla dalje, je plat zvona prebuditel družbo iz lagodja.

In do kam smo prišli po šestih mesecih letošnjega leta?

(v milijardah din)	
pa 1,05 milijard din, kar pomeni le 46,6 % uvoza.	
Posamezne delovne organizacije SZ so v primerjavi z načrtom dosegle naslednje izvozne rezultate:	

OZD	1/2 letnega načrta v dolarjih	izvršitev v dolarjih	Odnos v %
- Železarna Jesenice	8.246.920	3.583.055	43
- Železarna Ravne	7.000.000	5.817.150	83
- Železarna Store	5.183.400	3.154.746	61
- Veriga Lesce	2.037.176	1.543.161	76
- Plamen Kropa	2.100.000	1.859.860	88
- Tovil Ljubljana	216.226	132.338	61
- Žična Celje	820.153	681.749	83

Če bi hoteli nadoknaditi izvoz, bi morali v drugem polletju izvoziti za 38 milijonov dolarjev blaga in storitev.

V narodni banki smo že dosegli sporazum, da se Slovenske železarnice šteje kot enotno organizacijo združenega dela, kar pomeni, da lahko izoblikujemo skupno strategijo za povečevanje izvoza.

AKCIJA REŠEVANJA

Odredba o zmanjševanju zunanjetrgovinskega primanjkljaja je bila predmet obravnave vodstva SZ na sejah 16. 6., 18. 6. in 9. 7. 1975. Prav tako je ta problematika bila predmet razprave na sejah strokovnih organov SZ za komercialno in prodajo.

Sprejete so bile naslednje akcije:

- 1) Vse delovne organizacije morajo analizirati možnosti in z maksimalnimi napor v drugem polletju povečati izvoz lastnih izdelkov.
- 2) Preko načrtovanih kvot bodo povečale izvoz tiste DO - predelovalci žice, ki jim tržišče omogoča, s tem da bodo žico dobile z bonifikacijo.
- 3) Od delovnih organizacij kovinske in elektro industrije izven SZ, ki izvažajo preko 120 % lanskega dosežka, je na podlagi točnih dobav doseči sporazum o prepisu izvoznih kvot na SZ.
- 4) Od posebnih porabnikov - vojne industrije, energetike in drugih posebno prioriteten porabnikov je treba izposlovati priznanje izvoznih kvot tudi za dobave, ki niso namenjene finalizaciji za izvoz.

Delegatom bodo na seji posredovane konkretne obveznosti, ki so jih sprejele delovne organizacije v neposrednem izvozu, z dogovorom z drugimi finalisti jekel SZ in specialnimi porabniki.

To pa seveda še ne bo vse. Akcija nas dalje obvezuje:

- postopno osvajanje tržišča v deželah v razvoju
- splošno varčevanje s povečanjem izplenov in znižanjem celotne porabe ter materialnih stroškov
- preorientacijo iz uvoznih na domače reprodukcijske materiale
- na tako oblikovanje prodajnih cen, ki zmanjšuje stopnjo inflacije.

Potem, ko smo s skupnim nastopom že prodrli v blagovno menjavo z državami SEV, moramo v našo politiko vgraditi tudi skupen nastop in poslovne odnose z deželami v razvoju. To je področje, ki zahteva posebno pozornost, zato prilagamo utemeljen predlog, ki naj bi ga upravni svet posredoval delovnim organizacijam SZ v razpravo in odobritev.

Varčevanje je naslednje stabilizacijsko področje, ki mu moramo posvetiti večjo pozornost. V vseh TOZD in DO se z večjo skrbnostjo da občutno znižati proizvodne stroške. Po vzoru Združenja jugoslovanskih železarn naj bi upravni svet ustanovil posebno grupo SZ, ki bo izdelala program varčevanja in zasledovala njegovo realizacijo.

V borbi za zniževanje zunanjetrgovinskega primanjkljaja ni važen le izvoz, temveč tudi zmanjševanje uvoza. To bo v proizvodnji dosegli vo z varčevanjem surovin, energije in drugega materiala, poleg tega pa tudi z nadomestitvijo uvoznih izdelkov z domačo proizvodnjo. Tudi to področje naj bi obdelovala grupa za varčevanje.

Splošno je znano, da se v Jugoslaviji večina ekonomskih problemov kaže s povečevanjem cen, kar običajno enostavno pomeni reprodukcijsko inflacijo. Grešili bi, če bi trdili,

da smo v železarnah edini upravičeni na tako oblikovanje naše ekonomske moči. Smo pred prvo neposredno dilemo, kako bomo ocenili najnovejšo zahtevo za poviševanje cen jekla.

Pravična primarna delitev narodnega dohodka je zelo važna. Proizvajalci jekla so desetletja bili žrtve pretakanja akumulacije. Mehanizem o oblikovanju cen jeklu je ta problem rešil, zato ga moramo čuvati oziroma zamenjati le z enakovrednim družbenim dogovorom. To seveda ne pomeni, da bi cene jekla morale vsakih 6 mesecev rasti. Za izračun cen po mehanizmu je treba upoštevati vse elemente, ki kreirajo raven notranjih prodajnih cen v zahodnih državah. Takrat nam bo tudi v akciji za stabilizacijo vest čista.

Poleg naštetih področij prizadevanosti za stabilizacijo je še vrsta problemov, ki zmanjšujejo učinkovitost in ugled naše samoupravne družbe. Premajhna učinkovitost investicij, nelikvidnost gospodarstva, visoka splošna in družbena poraba, nizko

izkoriščanje delovnega časa. V vseh navedenih področjih imajo tudi naše delovne skupnosti dovolj možnosti za uspešno stabilizacijsko prizadevanje. Upravni svet SZ naj bi s skupno akcijo zajel osrednja področja stabilizacijske vneme.

IZRABIMO NOTRANJE REZERVE

Skupščina SR Slovenije bo 24. julija imela na dnevnem redu stališča in predloge ukrepov k oceni uresničevanja resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1975.

Ta dokument bo obvezoval vse OZD in vse porabnike, da v ekonomskih odnosih s tujino, problematiki cen, na področju investicij, likvidnosti gospodarstva, osebne porabe, skupne in splošne porabe, učinkovitosti zaposlovanja ter produktivnosti dela s temeljitimi analizami in zlasti ukrepi prispevajo svoj delež pri sanaciji našega gospodarstva. Atmosfera je taka, da moramo doseči rezultate.

Ni mogoče pričakovati, da bomo politično ogreti v enem vročem poletju rešili problem, ki se je nekaj let povečeval. Že od leta 1972 je zunanjetrgovinski primanjkljaj neprestano rasel, zato bo daljše obdobje požrtvovalnega dela in samoodrekanja potrebno, da bi se končno lahko oddahnili in svetu dokazali moč samoupravne družbe.

Slovenske železarnice so sorazmerno dobro organizirana proizvodno poslovna grupacija. Smo ametek dohodkovno soodvisnega reprodukcijskega kompleksa. Značaj naše sestavljene organizacije združenega dela z neomejeno solidarno odgovornostjo nam že sedaj nudi vse možnosti, da ob dobri notranji povezanosti in vzajemnosti brez velikih krčev premagamo krizno obdobje našega gospodarstva.

Narodna banka Slovenske železarnice obravnava kot enotno organizacijo združenega dela, kar pomeni, da izvozne dosežke sešteva. To je za našo SOZD priznanje, za posamezne DO pa neposredna medsebojna odvisnost. Delovna organizacija, ki bo zaostajala v izvozu, bo neposredno oškodovala tiste delovne organizacije, ki bodo nad 120 % lanskega izvoznega dosežka. V enotni navezi moramo z medsebojnim dopolnjevanjem zato vsi doseči cilj, ki nam pogojuje plodno in donosno delo.

Sredstva za prispevek k stabilizaciji in krepitvi jugoslovanskega gospodarstva se nahajajo v notranjih rezervah delovnih organizacij. Le ugotoviti jih je treba in koristno izrabiti.

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

D A T U M:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK - 28. 7.	PEZDIRNIK JOŽE	ERZEN STANE
TOREK - 29. 7.	KOSELJ ANTON	LEBAR ALOJZ
SREDA - 30. 7.	MLAKAR FLORIJA	SVETINA BOGOMIR
ČETRTEK - 31. 7.	PETERNEL JANEZ	ULČAR MARJAN
PETEK - 1. 8.	BURJA ANTON, st.	MOLAN IVAN
SOBOTA - 2. 8.	ZUPAN MIRKO	SITAR ANTON
NEDELJA - 3. 8.	FALETIČ JANEZ	RAVNIHAR PETER

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 28. julija do 2. avgusta bodo delale naslednje obratne ambulante:

- dopoldan: III. obratna ambulanta
- popoldan: I. in II. obratna ambulanta
- V soboto, 2. avgusta samo dopoldan I. obratna ambulanta.

Zobna ambulanta:

popoldan: II. zobna ambulanta,
I. zobna ambulanta je na dopustu, zato v soboto, 2. avgusta zobna ambulanta ne bo delala.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

PRIJAVNICA ZA UDELEŽBO NA SREČANJU ŽELEZARJEV BORCEV V TEHARJAH - STORE

Priimek in ime
leto rojstva bivališče-kraj, ulica
obrat, služba
ime in priimek ožjega svojca
(Izrežite, izpolnite in pošljite sekretariatu Železarnice)

Prosimo vse borce in aktiviste NOV, zaposlene v Železarni, ki se namestijo udeležiti srečanja železarjev borcev NOV v Teharjah - Store, da prijavijo izpolnijo in jo pošljejo pisarni sekretariata Železarnice, vključno do 11. avgusta 1975.

gova-
ato
ani
od
zal-
zo-
iro-

no v
re-
sne
in
i so
o že
eba
gra-
mo-
976.
vski
nih
vale
nost
1.

emi
snih
do-
tro-
a je
tere
ti v
ker
, da
esne
var-

edno
le-
ma-
ob-
ija v
nice
obli-
v te
red-
stev.
orali
anj-
editi
lžit-
imo,
ovati
zani-
i ak-
delo

u, ki
vi je
nega
jskih
niza-
ditev
pšči-
ise o
temi-
e for-
e, se-
vska
otov-
nega
a in
Sedaj
neka-
špek-

ihod-
javno
red-
976-
izde-
enta.
redo-
6. 817)

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Talilnice

14. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Tretjega julija je bila 14. seja DS TOZD Talilnice, katero je v odsotnosti predsednika DS vodil njegov namestnik Anton Mlakar. Poleg članov DS so bili na seji navzoči direktor TOZD Talilnic Stanko Čop ter predstavniki iz sektorja za ekonomiko in organizacijo Martin Šketa, Maruša Drolc in Branko Blenkuš.

Za sejo je bil predlagan naslednji dnevni red: pregled sklepov 13. seje DS, obravnavanje srednjeročnega programa razvoja Železarnice, potrditev sklepa o nočnem delu žena, spremembe normativov delovnih mest, potrditev ugotovitvenih sklepov o podaljšanju mandata samoupravnim organom v TOZD, samoupravni sporazum o merilih za pridobivanje dohodka v črni in barvni metalurgiji, samoupravni sporazum o izumih in tehničnih izboljšavah SZ, odpis osnovnih sredstev v vrednosti 481.909,00 din, obravnavanje polo-

žaja gospodarstva in ukrepi v zvezi z uvozom, samoupravnim sporazumom o poslovnem sodelovanju pri prometu z železnimi odpadki - soglasje za nabavo mehanizacije iz sredstev leta 1974, obravnavanje predloga reorganizacije novih TOZD v Železarni, odobritev sredstev za nabavo transformatorja za BBC električno peč ter izvolitev delegata za člana gospodarske zbornice Gorenjske.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje je bilo ugotovljeno, da je ostal še nerealiziran šesti sklep iz 13. seje.

Srednjeročni program razvoja Železarnice je razložil Martin Šketa iz SEO. DS je sprejel sklep, da se v mesecu juliju in avgustu zberejo pripombe na ta program in napravi analizo.

DS je potrdil predlog kadrovskega sektorja za odobritev nočnega dela žena v TOZD Talilnice in soglasja z mnenjem odbora za kadre in medsebojno razmerja v TOZD Talilnice, da se lahko nočno delo delavk - žena v TOZD Talilnice v naslednjem letu odpravi in nadomesti z moško delovno silo. V TOZD Talilnice so zaposlene štiri žene - delavke in bi zamenjava teh delovnih mest z moškimi delavci ne bi bila problematična.

DS je obravnaval predlog SEO - oddelka za organizacijo dela o spremembi kvalifikacije za delovno mesto »drobilec dolomita« v obratu plavž iz D-2 v D-3. S posredovanjem predlogom so soglasali.

Na seji so bili sprejeti naslednji ugotovitveni sklepi:

- o podaljšanju mandata samoupravnim organom v TOZD Talilnice do konca leta 1975

- o soglasju k samoupravnemu sporazumu o merilih za pridobivanje dohodka v črni in barvni metalurgiji ter

- o soglasjih k samoupravnemu sporazumu o izumih in tehničnih izboljšavah SZ.

Na seji so obravnavali odpis osnovnih sredstev v vrednosti 481.909,00 din po spisku oddelka za osnovna sredstva in odobrili likvidacijo osnovnih sredstev po predloženem spisku s tem, da se izkazana sedanja vrednost pokrije z vrednostjo starega železa in z odpisi.

Položaj gospodarstva in ukrepe v zvezi z uvozom je članom DS obrazložil direktor TOZD Talilnic Stanko Čop. DS je potrdil ukrepe v zvezi z uvozom in soglasal s stališči odbora za gospodarstvo v TOZD Talilnice z dne 30. junija.

Potrdili so samoupravni sporazum o poslovnem sodelovanju pri prometu z železnimi odpadki in soglasali s členom 6 - sporazuma, o nabavi mehanizacije iz sredstev leta 1974.

Predstavnik SEO Branko Blenkuš je navzočim razložil predlog reorganizacije novih TOZD v Železarni, za javno razpravo pa bo pripravljen izveleč z vsemi pripombami, ki so jih izrekli delavski sveti TOZD.

Sprejeli so sklep, da se iz sredstev AZ odobri 2.000.000 din za nabavo transformatorja za BBC električno peč. Ko bo odobren ustrezen kredit, se nabava transformatorja prenese na ta vir financiranja.

Za delegata v konferenci gospodarske zbornice za Gorenjsko so izvolili Stefana Šerbiča.

DM

INFORMACIJA ZA DELEGATE

16. julija 1975 so se sestali delegati, ki so jih delegirale delegacije TOZD in delovne skupnosti skupnih služb železarnice Jesenice. Na sestanku so razpravljali o dnevnem redu seje ter sprejeli skupna stališča glede 2. točke dnevnega reda (obrnava analize o gibanjih v gospodarstvu v prvem tromesečju leta 1975). Analizo o gospodarskih gibanjih v Železarni je podal Martin Šketa. Delegati so ga tudi določili za poročevalca vseh petih delegacij na 10. seji zbora združenega dela v zvezi s to točko.

Sodelavka centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje je posredovala stališča in predloge delavcev na odlok o javnem redu in miru v občini Jesenice ter na odlok o obveznem odlaganju in odvozu smeti, ki sta bila v javni razpravi konec junija in v začetku julija.

Delegati so razpravljali tudi o ostalih točkah dnevnega reda ter ugotovili, da je treba ustrezneje kadrovati pravnike, ker jih v občini primanjkuje.

N. Dejak

PRIMER, KI NAJ OSTANE SAMO PRIMER

V Železarni sem že skoraj dvajset let zaposlen kot vzdrževalec elektro naprav v obratu HVZ. Več let sem bil specialno zaposlen kot električar za žerjave in dvigala, zato naj povem že v začetku, da se prav na te naprave spoznam zelo dobro. Več let se že vleče, lahko rečem kot neke vrste rdeča nit, prav pri vzdrževanju žerjavov v HVZ. Primer, o katerem želim pisati je le eden od mnogih v teh letih.

Bilo je 19. julija na popoldanski dnini. Delovodja v hladni valjarni Peter Prevč me je obvestil, da zavora na Lama žerjavu na polju št. 3 ne drži bremena. Pojasnil sem mu, da je to mehanska okvara, čeprav je to tudi sam dobro vedel. Takšno okvaro, v tem primeru reguliranje zavor ali zamenjavo ferod, če so izrabljene, pa je dolžan popraviti strojni ključavničar za žerjave. Delovodja mi je povedal, da dežurnega ključavničarja za žerjave ni na popoldanski dnini, zato sem mu pojasnil, naj pokliče dežurnega na žerjavnem oddelku. Namesto tega je delovodja poklical dežurnega Železarnice.

Tovariš Trontelj, ki je bil dežurni, me je vprašal, kakšna je okvara in zakaj jo ne popravimo. Pojasnil sem mu, da je okvara mehanskega izvora in da dežurni električar ni za tako popravilo pristojen. Soglasal je z mojim mišljenjem in obljubil, da bo o tem obvestil dežurnega na žerjavnem oddelku. Med tem časom je delovodja hladne valjarne Prevč ponovno interveniral pri dežurnem Železarni. Oba dežurna ključavničarja na žerjavnem oddelku sta bila v tem času v martinarni, zato je bilo nemogoče, da bi popravila okvaro na Lama žerjavu v hladni valjarni.

Dežurni Železarnice je okrog 19. ure klical ponovno in zahteval, da okvaro popravim jaz. Delo sem odklonil, ker zato nisem strokovno usposobljen niti odgovoren. Takšna popravila niso zajeta oziroma zapisana v popisu mojega delovnega mesta. Edino, kar sem lahko še storil je bilo pojasniti, da je v obratu tudi dežurni ključavničar, kateri je vse-

kakor bolj poklican in tudi odgovoren, da okvaro odstrani. Žal tudi iz tega ni bilo nič, ker po 18. uri dežurnega ključavničarja ni bilo več na delovnem mestu. Zakaj je zapustil delo pred koncem dneva mi ni znano, vem le to, da ga kljub vztrajnemu iskanju delovodja Prevč ni našel. Čas pa seveda teče dalje, neumljivo se več zadržuje v proizvodnji, kar naj bi bil končni epilog tega primera.

Naj za konec kot dolgoletni vzdrževalec povem, kako si zamišljam reševanje takšnih in podobnih primerov. Če oddelki obratuje normalno, naj bo prisoten tudi dežurni ključavničar za žerjave v HVZ. Čestokrat se zgodi, da sta na popoldanski dnini dva dežurna, popoldan pa ni nikogar in zato nemalokrat nastanejo problemi. V kolikor pa ni prisoten nobeden od omenjenih dežurnih, bi bilo prav, da posebno še, če gre za manjše okvare, to delo opravi dežurni ključavničar v obratu. Ne vem, zakaj je le tem prepovedano (po njihovih izjavah) dostop na žerjave. Kako more kdorkoli zahtevati od dežurnega električarja popravilo mehanskih okvar? Kaj bi se zgodilo, če bi električar res popravil popravilo, pa bi se pozneje pri upravljanju tega žerjava zgodila nesreča? Vzemimo za primer, da bi zavora popustila in bi padajoče breme poškodovalo ali celo ubilo delavca. Kdo bi odgovarjal v tem primeru? Ali delovodja v proizvodnji, morda dežurni Železarnice? Zdi se mi, da bi bil krivec tisti, ki je žerjav, oziroma zavoro popravil.

Apeliram na vse odgovorne, da dežurstvo strojnih vzdrževalcev, posebno še za žerjave, uskladijo s proizvodnjo. Le tako bomo zmanjšali zastoje, proizvodnja bo potekala normalno, zato bo tudi naš osebni dohodek boljši.

Žal vse prevečkrat slišimo le kritiko na račun osebnih dohodkov, nikoli pa samokritike, da svojega dela ne opravljamo v redu. Zakaj mora biti vedno (tudi ob nedeljah in praznikih) na delovnem mestu le dežurni obratni električar? Naj bodo prisotni tudi ostali vzdrževalci! Če že ni potrebe, da bi bili ob takih dnevih na delovnem mestu, naj bi dežurni Železarnice vedel vsaj to, kje se nahajajo, da jih v nujnih primerih lahko obvesti.

V primerih, ko gre za zastoj v proizvodnji, smo prav vsi vzdrževalci brez izjeme dolžni sodelovati po svojih močeh. Uspeh naše železarnice je odraz prizadevnosti vsakega posameznika na delovnem mestu, zato je prav, da po potrebi prisločimo na pomoč tudi izven svojega delovnega časa. Le tako bomo dosegli rezultate, katere smo si začrtali v našem proizvodnem programu, kar je tudi naša dolžnost do kolektiva in do celotne socialistične družbe.

Janko Fon
VEN - HVZ

PREMAKLJIVI DELOVNI ČAS IN DELOVNA DISCIPLINA

Na letni volilni konferenci osnovnih organizacij sindikata železarnice Jesenice je bilo razmeroma dosti govora o različnih sistemih delovnega časa, izraženo je bilo tudi mnenje, da to negativno vpliva na delovno disciplino v kolektivu. Sprejet je bil tudi sklep, da se v Železarni poizkuša organizirati čim bolj enoten delovni čas.

Predvsem pa je to razpravo spodbudil na novo uveden, tako imenovani premakljivi delovni čas (PDC). Zagovorniki tega so razlagali tak sistem kot humanizacijo dela, to se pravi, da se človek počuti bolj sproščene, če si sam lahko izbira začetek dela in da mu ne tuli, kot se običajno izražamo, kadar govorimo o začetku dela. Splošno mnenje je, da tak sistem pri današnji delovni vni vsaj nekaterih, ne more prispevati k izboljšanju delovne discipline, ampak lahko povzroči med proizvodnimi in neproizvodnimi delavci še večji razkorak.

Da je to res, pogledimo, kako so se nekateri obnašali, ko so »izkoriščali« premakljivi delovni čas. Ker vsi ne stanujemo v bližini tovarne in tudi vsi nimamo avtomobilov, da bi prišli natančno ob šestih v Železarno, so tisti, ki so imeli kartice za PDC, ob dveh hodili toliko minut preje domov, kot so zjutraj preje prišli, seveda pred šestimi ni nihče začel delati. V primerjavi s tem pogledimo delavca v proizvodnji, ki zamenjuje na delovnem mestu svojega predhodnika. Ta se mora pred šestimi uro preobleči, ker pa je prišel na delo z avtobusom, je bil že 20 minut pred začetkom dneve v Železarni. Mnogo je primerov, da je tudi po končani dnini vsaj deset minut čez dnino v Železarni, to se pravi dnevno 30 minut. Če to pomnožimo s 24, je to dvanajst ur. To se pravi, da mora biti dan in pol več v tovarni kot pa tisti, ki seštevajo vsako minuto, ko pride na delo. V tem je tudi bistvo, da so tisti, ki niso bili zajeti v poizkusni PDC proti takemu sistemu.

Nikakor pa niso proti temu, da bi tisti, ki naj bi delali po sistemu PDC, lahko začeli ob uri in tudi končali ob uri, to se pravi da bi lahko začeli ob šestih, osmih ali devetih, končali pa ob enih in bi potem v popoldanskem času nadoknadili manjkajoče ure.

Če se spomnimo nazaj nekaj let, ko je bilo govora, da bi imeli pisarniški delavci deljen delovni čas, smo imeli vrsto pripomb, da zaradi tega ali onega ne moremo delati popolne. Seveda takrat je bil mišljen natančno odrejen delovni čas, to se pravi začetek dela, kakor tudi čas prekinitve in konec dela. Morda bi bilo potrebno o tem tudi danes razmišljati. Kajti znano je, da človek zelo težko umsko dela nepretrgano osem ur, zato imajo v svetu tudi uveden deljen delovni čas. Tam imajo ločen delovni čas celo vsi tisti, ki niso vezani na dninsko delo.

V juniju je bila na sestanku delegatov sindikalne konference Železarnice ponovno razprava o PDC, kot posledica razprave na letni konferenci. V razpravi je bila ponovno poudarjena od zagovornikov tega sistema njegova dobra stran, ki pa je samo dozdevna, kajti do sedaj nimamo še nobenih izračunov, koliko se je dvignila zaradi humanizacije delovnega časa storilnost pri tistih, ki koristijo PDC.

Zelo zanimiva je izjava delavca iz jeklarne, da v istem času, ko v martinarni mora zaradi pomanjkanja delavcev in zaradi obratovanja s petimi pečmi, delavec delati za dva, si v pisarnah, pa še ne v vseh, privoščijo tako humanizacijo dela. Ta isti je tudi dejal, da tako sindikat, kakor tudi Zveza komunistov premalo energično zastopata zahteve delavcev, ki so bile izražene na letni volilni konferenci.

V kolikor hočemo humanizirati delo, potem to začnimo najprej pri direktnih proizvajalcih, kajti oni so tisti, ki ustvarjajo dohodek za družbeno reprodukcijo. S. Torkar

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

NOVICE Z BODEČE ŽICE

Opozorilo: Novicam v tej rubriki ne smete verjeti tako resno kot drugim novicam!

ALI JE BOLEZENSKA ODSOTNOST RESNO OGROŽENA?

Tovariš V. Bolovanjevič se je močno prestrašil, ko je v zadnji številki Železarja prebral podatek dr. Rjazanceva, da danes šolska medicina pozna že 30.000 (trideset tisoč) diagnoz. Bolovanjevič je namreč upal, da je teh diagnoz precej več, saj se je meji 30.000 že čisto približal in ga resno skrbi, kaj bo z njegovo bolezensko odsotnostjo v prihodnje. S številnimi somišljeniki, ki so prav tako ogroženi nad tako situacijo, je naslovil odprto pismo zdravniškemu društvu, v katerem zahteva, da se taki podatki v bodoče javno ne objavljajo in da je treba čimprej ustrezno povečati število diagnoz, medtem ko bodo za

bolezni poskrbeli »pacienti« sami.

DIVJE SVINJE POVZROČAJO PRECEJŠNJO ŠKODO

Kmetje po vsej Gorenjski opazujejo vedno močnejše razdejanje po gozdnih jashah, obronkih in njivah, ki ga najbrž povzročajo divje svinje. »Njihovi odpadki in sledi so vidni vsepovsod, kjerkoli se ustavijo,« je dejal kmet Janez Motika in pristavil, da je ravno sinoči spet opazil manjše krdelo divjih svinj, ki pa so na zunaj neverjetno podobne ljudem.

MALI OGLASI

Popravljam vse vrste preizkušnih plačilnih kategorij, stimulacijskih dodatkov, osebnih ocen in podobno. Dokumentacija o krivicih nagradevanja izdelam v treh dneh. Cenjene ponudbe pod »Samo navzgor!« Albulus

Železarski globus

AVSTRIJA

Avstrijska železarska družba Vöest-Alpine bo porabila 344,8 milij. dolarjev za nov program povečanja proizvodnih zmogljivosti njihovih železarn. V železarni Kindberg bodo zgradili nov obrat za proizvodnjo brezšivnih cevi. V železarni Donawirz pa bodo zgradili novo valjarno žice. Tudi v železarni Linz bodo povečali proizvodne zmogljivosti. V prvi fazi bodo zgradili novo napravo za kontinuirno vlivanje surovega jekla.

ITALIJA

Železarska družba U.S. Steel bo pomagala italijanski železarski družbi Italsider pri instaliranju novih naprav v železarni Genova-Corlano. Instalirali bodo dva 250 tonska kisikova konvertorja in napravo za kontinuirno vlivanje jekla z dvema žilama.

PREGLED SESTANKOV SDS

Samoupravne delovne skupine, ki so se sestale prejšnji teden so obravnavale srednjeročni razvojni program železarnice in predlog dopolnitve poslovnega predmeta železarnice. Sestanke so imele te skupine:

TOZD VALJARNE

V TOZD VALJARNE je imela sestanek samo ena samoupravna delovna skupina in sicer vodstvo TOZD. Poleg vprašanj naštetih v uvodu, je ta skupina obravnavala gospodarsko stabilizacijo na podlagi sklepa političnega aktiva TOZD valjar-

ne in se s tem sklepom strinjala, to pa je, da morajo varčevati in dosledno izvajati naloge sprejete z letnim gospodarskim načrtom za leto 1975.

TOZD HLADNA PREDELAVA

V elektroodnem obratu sta imeli sestanek še ostali dve samoupravni delovni skupini, ki sta obravnavali vprašanja našeta v uvodu in so s tem v tem obratu zaključili s to razpravo. To sta skupini obratovodstva in rezalnice, ki sta prav tako kot ostale skupine tega obrata bili mnenja, da je treba prvo fazo srednjeročnega programa pospešiti in čimprej pripraviti ter podpisati ustrezne pogodbe za dobavo dodatnih strojev in naprav, kajti dobavni roki so ponavadi zelo dolgi.

V žebljarni je imela sestanek samoupravna delovna skupina žebljarna 3, ki je obravnavala vprašanja našeta v uvodu in na njih ni imela pripomb.

TOZD VET

V strojnih delavnicah sta se sestali samoupravni delovni skupini strugarna 1 in 2. Obe skupini sta obravnavali vprašanja našeta v uvodu in k tem vprašanjem nista imeli pripomb.

V obratu strojnega vzdrževanja so imele sestanek naslednje samoupravne delovne skupine: obratovodstvo strojnega vzdrževanja, ki je obravnavala vprašanja našeta v uvodu in ni imela bistvenih pripomb, ključavničarji 1 in 2, ki je prav tako obravnavala vprašanja našeta v uvodu s pripombo, da proizvodnja varjenih težkih konstrukcij za zunanje naročnike ne sme iti na škodo vzdrževalnih del za železarno in da bo 25 MW agregat verjetno precej draga naložba. Samoupravna delovna skupina montaža Javornik je brez bistvenih pripomb obravnavala vprašanja našeta v uvodu. Poleg tega so obravnavali o varnem delu s plinskimi jeklenkami in se pogovorili o konkretnih primerih malomarnosti, ki se dogajajo pri rokovanju z jeklenkami.

V obratu RTA se je sestala samoupravna delovna skupina elektro zveze, ki je poleg vprašanj naštetih v uvodu obravnavala še težave v oddelku zaradi naraščanja telefonskega prometa in vse pogostejših okvar telefonske centrale. Skrbi jih, če bodo lahko obdržali kvaliteto obratovanja tudi v naslednjih letih.

To poročilo s sestankov samoupravnih delovnih skupin je na podlagi zapisnikov sprejetih v minulem tednu pripravil Milan Polak.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

NEKAJ IZVLEČKOV IZ POSLOVNIKA ZA DELO OO ZSMS

Pogosto ugotavljamo, da člani osnovnih organizacij ZSMS, tako v delovnih organizacijah, kot šolah in krajevnih skupnostih, še vedno premalo poznajo svoje delo. Najsi bo da gre za organiziranost, oblike in metode dela, vodenje sestankov, ali sprejemanje sklepov itd. Komisija za organiziranost in razvoj pri predsedstvu RK ZSM Slovenije je pred kratkim pripravila poslovnik za delo osnov. organizacij ZSMS in sicer predvsem z namenom, da se v vseh osnovnih celicah delovanja mladih vzpostavi enoten način dela. Poslovnik za delo OO ZSMS je bil objavljen v glasilu republiške konference ZSMS AZ informacije, mi pa smo za našo rubriko pripravili danes nekaj najvažnejših izvlečkov iz tega poslovnika.

V prvih členih poslovnika je razčlenjeno bistvo združevanja mladih v osnovni organizaciji ZSMS. Tako je zapisano, da se člani ZSMS združujejo v osnovno organizacijo z namenom, da aktivno sodelujejo pri graditvi naše samoupravne socialistične družbe, nadalje da se borijo za doseganje idejnopolične in akcijske enotnosti mlade generacije, ki temelji na programih in politiki ZKJ. Osnovna organizacija svojo akcijo oblikuje tako, da mlade stalno usposablja za uspešno družbenopolitično in samoupravno delovanje.

V nadaljevanju poslovnika opredeljuje shemo organiziranosti. Tako ima osnovna organizacija za svoje politično izvršilne organe: predsedstvo, predsednika, sekretarja in blagajnika. Mandat teh je dve leti, lahko pa so izvoljeni še za eno mandatno obdobje.

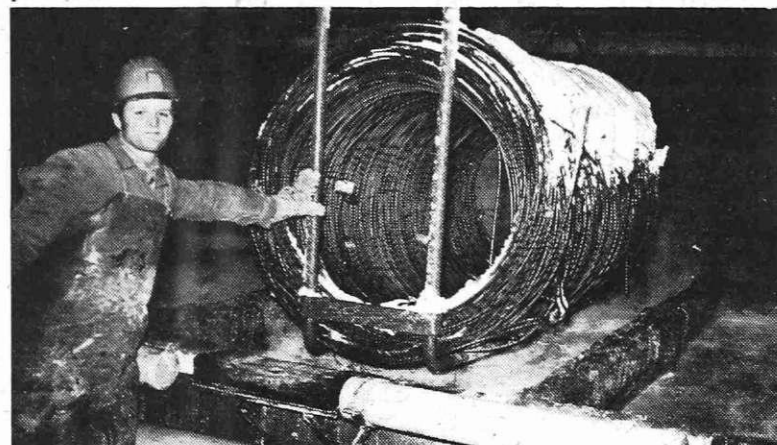
Nekaj več besed posvetimo načinu vodenja sestanka osnovne organizacije, kar članom ZSMS tudi pri nas največkrat povzroča težave. Sestanek osnovne organizacije vodi predsednik, če pa je odsoten pa njegov namestnik oziroma eden od članov predsedstva. Na začetku sestanka se najprej razpravlja in sklepa o dnevnem redu, ki mora biti že vnaprej pripravljen, seveda pa se lahko na začetku sestanka spremeni oziroma dopolni. Ko je sprejet dnevni red, člani predsedstva najprej pregledajo zapisnik prejšnje seje in ga v kolikor je treba dodati morebitne pripombe, ustrezno popravijo. Ko se na sestanku razpravlja o posameznih točkah, predsednik daje besedo članom, da v obliki razprave obdelajo določene probleme oziroma zadeve. Ko je razprava zaključena, predsednik predlaga konkretne sklepe. V predlogu je potrebno natančno opredeliti cilje in rok izvršitve ter kdo bo te sklepe izvršil. Sklep je zatem sprejet, če zanj glasuje večina članov. Za vsak sestanek je potrebno voditi zapisnik. V njem mora biti natančno zapisano število navzočih članov, čas trajanja, odsotnost posameznih članov, vsebina dnevnega reda ter razprava na posamezne točke. En izvod zapisnika se obvezno takoj posreduje na občinsko konferenco ZSMS (to nalogo v naši občini izpolnjujejo le redke osnovne organizacije).

Vsaka osnovna organizacija mora imeti tudi svoj arhiv, kjer ima shra-

njeno svojo dokumentacijo (zapisnike, pošto, evidenco članstva, finančno dokumentacijo itd.). Osnovna organizacija vodi evidenco o članstvu in aktivnosti na enotnih formularjih

ČEZ TRIGLAV PEŠ NA MORJE

Skupina osmih jeseniških študentov si je za letošnji letniški izlet namenila kaj nenačrtovan dopust. V petek, 18. julija, se je z zaprašenih Jesenic podala proti morju. Pa ne z vlakom, avtobusom ali avtomobilom kot bi vsak takoj pomislil. Študentje so jo preprosto odrinili kar peš. To pa še ni vse. Z Jesenic so najprej krenili proti Mojstrani, zatem pa so se povzpeli na Triglav in pot nadaljevali po delu planinske transverzale. Kot predvidevajo bodo do morja prispeli v desetih dneh, nakar se bodo na Reki ukrcali na ladjo in odpeljali do Baške, kjer bodo preživeli preostale počitniške dni.

Ko smo naše študente vprašali zakaj so se odločili za takšen »podvig« so povedali, da predvsem želijo, ker se hočejo čim bolj približati naravo in spoznati te predele naše domovine. Človek nikoli ne doživi tistega, če se recimo skozi naravo vozi v pločevinasti škatli.

Omenimo naj še, da bodo študenti med potjo zapisovali vse dogodivščine v obliki dnevnika. Naj jim ob koncu zaželimo zvrhan koš dogodivščin ter čim manj žuljev, predvsem pa lepo vreme.

DRUŽBENO IZOBRAŽEVANJE

Načrtno, sistematično in dolgoročno družbeno izobraževanje in usposabljanje mora izhajati iz spoznanja, da je izobraževanje in usposabljanje delovnih ljudi eden izmed osnovnih pogojev za njihovo uspešno uveljavljanje, delovanje in spreminjanje odnosov v samoupravni družbi.

Družbeno izobraževanje, ki izhaja iz temeljev marksistične znanosti in iz potreb aktivnega angažiranja delovnih ljudi pri razvoju naše socialistične samoupravne družbe, je eden temeljnih pogojev za učinkovito delovanje samoupravljalcev, članov družbenopolitičnih organizacij in za družbeno delovanje nasploh. Zato morajo biti v sistemu družbenega izobraževanja zajeta vsa pomembna družbena vprašanja, samo izobraževanje pa zasnovano tako, da bo ustrezalo potrebam in možnostim družbenega razvoja. Izhajati mora iz znanstvenih spoznanj in iz konkretnih potreb življenja in dela.

Družbeno izobraževanje mora pomagati delovnemu človeku uresničevati pravice, ki jih zagotavljajo ustavne norme in politični dokumenti. Usposabljanje in družbeno izobraževanje delovnih ljudi je temeljni pogoj za izpolnjevanje samoupravnega družbenega sistema in približevanje dolgoročno zasnovanim ciljem o prihodnji komunistični družbi.

Za družbeno izobraževanje in usposabljanje je potrebno zagotoviti vse pogoje, da bodo samoupravljalci lahko čim bolj uresničevali svoje samoupravne in politične pravice ter dolžnosti. Biti mora sistematično in permanentno.

Družbeno izobraževanje mora postati sestavni del celotnega vzgojnoizobraževalnega sistema od predšolske vzgoje, osnovne šole, do ostalih šolskih stopenj in do vseh drugih izobraževalnih oblik za poklic in življenje.

Družbeno izobraževanje je potrebno razvijati, dograjevati in prilagajati nalogam, potrebam in zahtevam družbe.

in sicer jo vodi sekretar osnovne organizacije ZSMS.

Seznajali smo vas z nekaterimi najvažnejšimi izvlečki iz poslovnika in prepričani smo, da vam bodo v korist pri delu, predvsem tistim osnovnim organizacijam, ki so bile šele pred kratkim ustanovljene.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

IZKUŠNJE OB ZMAGI VIJETNAMSKEGA NARODA

1

Čeprav je že končana, bo vojna v Vietnamu še dolgo zbujala pozornost vojaških analitikov in teoretikov, pa tudi številnih drugih znanstvenih delavcev. Pri tem jim bodo stalno pred očmi velika požrtvovalnost in neomahljivost duha vietnamskega naroda v tej dolgotrajni drami, ki ji po marsičem ni enake. Zelo zanimivo bo, če se bodo vsestransko proučile in ugotovile vse okoliščine, pod katerimi se je bori vietnamski narod, vzroki in cena, ki jo je plačalo za svojo zmago. Prav tako bo nujno ugotoviti vse posledice te vojne, njen vpliv na nadaljne mednarodne odnose in uporabo vojaških doktrin.

Toda, že sedaj je mogoče precej zanesljivo podati bistvo tistega, kar je bilo do sedaj na določen način in ob različnih priložnostih rečeno o tej vojni ter nekatere glavne vojaško-politične ocene o tej vojni, ki so splošnega mednarodnega pomena, zato so pomembne tudi za našo obrambo. Te izkušnje so posebnega pomena za tiste države, ki so v vojaških blokkih in ki bi lahko postale žrtve raznih pritiskov in vojaških intervencij določenih sil oziroma za vse tiste narode in gibanja, ki se borijo proti kakršnikoli obliki tuje prevlade.

Da bi lahko ocenili pomen konca vietnamske vojne, t.j. njenega oboroženega dela, povezanega s tujo intervencijo in agresijo ter da bi ocenili daljnosežnost nauka in pomena zmage vietnamskega naroda v tej vojni, se moramo spomniti predvsem na to, v kakšnih splošnih mednarodnih okoliščinah je ta vojna tekla in kakšni so bili cilji napada na Vietnam.

Obdobje ameriške intervencije in agresije v Vietnamu se ujema z začetkom konca t.j. »hladne vojne« med dvema svetovnima super-silama in njunimi vojaškoblokovskimi grupacijami. Ta vojna se je pravzaprav začela, ko so supersile krčile začetne poti pogajanj, nadaljevala pa se je med njihovim dogovarjanjem in sporazumevanjem. Končno se je ta vojna končala v obdobju, ko so dogajanja in sporazumevanja supersil v zvezi s problemi, ki se tičejo spopadov njihovih globalnih strategij, dobila nove dimenzije in novo kvaliteto v precej spremenjenih mednarodnih ekonomsko-političnih in drugih pogojih in razmerah.

Napad ZDA na Vietnam se je torej začel, ko je ta velesila javno proklamirala novo – agresivno vojaško-politično doktrino, najbolj znano pod imenom »elastično reagiranje«. Z uporabo te doktrine, z elastično uporabo vojaške sile, ekonomskega potenciala in vseh metod pritiska iz arsenala specialne vojne, so si z neposrednim in posrednim angažiranjem in podporo sodobnih kvislinških režimov prizadevali zasužnjiti druge narode in ustaviti proces erozije starih, preživelih družbenih odnosov na svetu ter hkrati obvarovati ameriške vojaško-politične in ekonomske interese v tem delu sveta. Vietnam je bil tudi prvi poligon, na katerem se je preverila takšna doktrina, za katere uresničevanje so bila uporabljena najsodobnejša orožja vseh vrst, izvenzemski jedrsko. Nova vojaško-politična doktrina je reafirmirala razvoj in modernizacijo vseh oblik in rodov oboroženih sil t.j. klasične strukture, katerih učinkovitost so poskušali v lokalni vojni na tleh Vietnamu.

Vietnamska vojna je potekala v regiji, v kateri agresija ZDA ni neposredno ogrozila življenjske nacionalne interese drugih svetovnih velesil, zlasti Sovjetske zveze, in v času, ko ni bilo nevarnosti pred nekontrolirano ogroženostjo, ki bi lahko povzročila resen spor.

Vojna v Vietnamu je bila, če jo merimo s klasičnimi kvantitativnimi in kvalitativnimi kazalci vojaške sile, tehnike in ekonomske moči, med državami, narodi in armadami z nesorazmerno neenakopravnim odnosom sil. Tuja agresija se je v tej vojni opirala na kvislinški režim in njegove številne sile, organizirane na podlagi razrednih interesov, psihološke obdelave, ekonomskega zasužnjevanja, moralne in socialne korupcije, branilec pa le na neizčrpno silo svojega ljudstva.

(Se nadaljuje)

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON

PONOVA UPORABA SMETIŠČNIH ODPADKOV

2

Za predelavo v papirni industriji dobavijo 18 % uporabnega materiala v obliki vlaken. Poleg tega še 6 % jeklenih odpadkov, 6 % stekla in 0,5 % aluminija. Ostane še 25 % vode in 37 % organskih gorljivih materialov, ki jih je mogoče uporabiti kot gorivo v energetske namene. Materialna bilanca celotnega procesa je razvidna iz skice.

Naprava obratuje v osnovi podobno, kot že dolgo znan postopek za pripravo odpadnega materiala v papirni industriji. Uporabljene so skoraj izključno mehanske metode. V osnovi se postopek sestoji iz štirih faz: drobljenje, sintranje, odstranjevanje vode in sežiganje.

Predelava v Franklinu stane danes šest dolarjev na tono dobavljenega materiala. Dnevno pridobijo pet ton železa iz vsebujočega materiala, deset ton papirnatih vlaken in tri tone steklenih odpadkov. Vse te materiale prodajo kot surovino industrijskim podjetjem za nadaljno predelavo.

Toplotne energije, ki nastane s sežiganjem preostalih odpadkov v Franklinu, ne izkoriščajo. Ker ima ta material visoko kalorično vrednost (posušen 4200 kcal/kg), ga je možno uporabljati za proizvodnjo toplote. Vendar je to ekonomsko zanimivo šele pri napravah, ki imajo dnevno zmogljivost vsaj 1.000 ton odpadkov. Pri takšnih napravah predvidevajo, da bo dohodek za prodane materiale in proizvedeno toploto kril celotne predelovalne stroške.

Slaba stran tega postopka je izredno velika poraba vode. Naprava v Franklinu jo porabi 4.350 litrov na tono predelanih odpadkov. Dve tretjini te vode pride iz naprave neizčiščene in jo

je treba naknadno čistiti. Zato je nujno treba kontrolirati obratovanje teh naprav s krajinskimi čistilnimi napravami za vodo.

Zaradi tega razvijajo danes takšne naprave, ki bi lahko obratovala po suhem postopku. Vendar za predelavo in izločanje papirnatih vlaken, bodo vedno potrebni mokri postopki. Zato bi lahko verjetno dobili optimalne ekološke in ekonomske

rezultate s primerno kombinacijo obeh sistemov. Najboljše rešitev pa bi bila predhodno sintranje smetiščnih odpadkov pr proizvajalcu, torej v vsakem gospodinjstvu. Izkušnje na Japonskem kažejo, da so takšno sortiranje gospodinjne sposobne izvajati.

N. K.

DOBAVLJENI MATERIAL (v utežnih %)

voda 25
kovine 10
steklo 8
jedila umetne snovi 17
tekstil
papir 40

ODDANI PROIZVODI (v utežnih %)

gre v atmosfero	voda 25	neuporabne
odpadni mater.	kovine - 3,5, steklo - 4, organske snovi - 2	
ponovno uporaba material	aluminij 0,5 železo 6 steklo 6 papir 18	
sežiganje (proizv.energ.)	gorljive organske snovi - 37	

uporabne snovi

OCENA IZVAJANJA DRUŽBENOEKONOMSKE POLITIKE V OBČINI JESENICE IN SPREJETI UKREPI

(Nadaljevanje z 2. strani)

van koordinacijskemu odboru pri občinski konferenci SZDL. Nato bo osnutek dan v javno razpravo, ki bo organizirana v mesecu avgustu in septembru, v mesecu novembru pa bo plan s pripombami in dopolnitvami posredovan vsem zborom občinske skupščine.

Operativni odbor za sestavo srednjeročnega plana je v času izdelave osnutka zajel vse nosilce planiranja, to je organizacije združenega dela, krajevne skupnosti in samoupravne interesne skupnosti. Pri dosedanjem delu je odbor naletel na vrsto težav. Med temi težavami so bile predvsem kasnitve pri izpolnjevanju minimalnih kazalcev pri OZD, kasnitve pa so bile tudi pri zbiranju podatkov in izdelavi razvojnih načrtov samoupravnih interesnih skupnosti ter pri zbiranju podatkov za urbanizem in prostorsko planiranje itd.

V začetku junija je bilo organizirano posvetovanje z vsemi krajevnimi skupnostmi in samoupravnimi interesnimi skupnostmi. Na tem posvetovanju so bila obravnavana aktualna vprašanja iz ankete, ki so jo potem do roka izpolnile vse krajevne skupnosti. Krajevne skupnosti so zelo resno pristopile k planiranju in v anketnem vprašalniku objektivno in skladno z možnostmi načrtale svoje programske cilje.

Posamezne komisije, ki jih je imenoval operativni odbor so izdelale osnutke, ki so po panogah oz. posameznih področjih družbenih dejavnosti že v dokončni obdelavi.

Komisija za razvoj gospodarstva je pri izdelavi osnutka zajela vse podatke iz zaključnih računov delovnih organizacij od leta 1965 dalje in podatke iz minimalnih kazalcev razvoja do leta 1980. Vse podatke je obdeloval računski center v Železnici. Iz preteklega in sedanjega stanja ter predvidevanj delovnih organizacij od leta 1980 je komisija izračunala trende razvoja gospodarstva.

Komisija za razvoj krajevnih skupnosti je izbrala podatke tako, da so vse krajevne skupnosti izpolnile anketo, v kateri so zajeti podatki za financiranje, organiziranost krajevnih skupnosti, komunalna urejenost, vodovodno omrežje, ceste, prosvetno-kulturna aktivnost, telesna kultura, otroško varstvo, gostinstvo, turizem, trgovina, splošni ljudski odpor itd.

Komisija za samoupravne interesne skupnosti je osnutek delno že pripravila, vendar delo s SIS za socialno skrbstvo, otroško varstvo in kulturno skupnost še teče na ravni usklajevanja med komisijo in skupnostmi.

Osnutek demografskega razvoja je že pripravljen in je v razpravi pri koordinacijskem odboru in operativnem odboru. Osnutek zajema strukturo prebivalstva, strukturo po spolu, starosti, izobrazbi, narodnostno strukturo, aktivnost prebivalstva, zaposlenost, zaposlenost po stopnjah strokovne usposobljenosti za delovna mesta in pa trende do leta 1980.

Komisija za prostorsko planiranje, urbanizem in stanovanjsko gospodarstvo je v fazi zbiranja podatkov za ceste, komunalne urejenosti, parkirišča, urbanistične rede, zazidalne načrte, stanovanjsko problematiko itd. Zaradi boljše preglednosti osnutka plana komisija vrisuje na karte občine nekatere podatke. Tudi ta komisija predvideva, da bo delo končala do 25. julija.

Osnovna naloga operativnega odbora za pripravo srednjeročnega plana je, da bo ta planski dokument izdelan tako, da ga bomo v naslednjih petih letih uporabljali kot samoupravni predpis za nadaljnjo usmerjanje in načrtovanje bodočega razvoja občine.

GOSPODARSTVO

Ker periodični obračun za 1. polletje še ni zaključen, se v tej analizi poslužujemo podatkov iz periodičnega obračuna prvega tromesečja letošnjega leta. V tej analizi so zajete tiste gospodarske organizacije, ki imajo sedež v naši občini.

Gospodarstvo je v prvih treh mesecih letos doseglo 2.390.983 tisoč din celotnega dohodka, kar je za 190 % več kot v enakem obdobju lani. Na tako povečanje je vplival večji fizični obseg proizvodnje, višja produktivnost dela, pa tudi cene so se letos v prvih treh mesecih gibale z večjo dinamiko kot v preteklem letu, predvsem pa septembra v sistemu obračuna tistih organizacij združenega dela, ki so se konstituirale v temeljne organizacije združenega dela.

Celotni dohodek brez interne realizacije pa je znašal v I. tromesečju letošnjega leta 1.442.498 tisoč din z ozirom na isto obdobje leta 1974 za 77 % višji, plan pa je realiziran 25,5 %. Na celotni dohodek je močno vplivalo tudi naraščanje cen proizvodov in proizvodnih storitev. Te so v nenehnem porastu in so se že povečale nad predvidevanji. Zaradi nenehnega naraščanja cen so tudi porabljena sredstva naraščala hitreje kot celotni dohodek. Stopnja ekonomičnosti pa se je zaradi porasta porabljenih sredstev zelo zmanjšala.

Delni razlog za porast celotnega dohodka je tudi v povečanem fizičnem obsegu proizvodnje, katerega pomen pa seveda zmanjšuje porast števila zaposlenih. Poprečno število zaposlenih v I. tromesečju letošnjega leta je znašalo (gospodarstvo in negospodarstvo skupaj) 14.081 in se je povečalo z ozirom na isto obdobje lanskega leta za 5,5 %. To povečanje znaša v gospodarstvu domačih enot 4,5 % v dislociranih enotah 7,7 % in v negospodarstvu 6,5 %. Na podlagi vkalkuliranih ur dela med obračunsko dobo se je pa zaposlenost v gospodarstvu in negospodarstvu povečala za 7 %. Število povečane zaposlenosti po grupah dejavnosti za 5 mesecev je prikazano v posebnem poglavju.

Organizacije združenega dela in gospodarstva na območju naše občine so za doseženi celotni dohodek porabile 2.165 milijonov din, kar je za 233 % več kot leto poprej. S to postavko smo na prvem mestu v Gorenjski regiji. Porabljena sredstva so torej naraščala z večjo dinamiko kot celotni dohodek. Ker se je delež porabljenih sredstev v celotnem dohodku povečal pomeni, da se je znižala ekonomičnost poslovanja. Na 100.- din porabljenih sredstev je doseglo gospodarstvo naše občine lani v prvem tromesečju 127.- din celotnega dohodka, letos pa komaj 111.- din ali za 13 % manj kot v istem obdobju leta 1974.

Ob tej ugotovitvi moramo pripomniti, da je interna realizacija tako kot pri ugotavljanju celotnega dohodka na ravni temeljnih organizacij združenega dela, kjer se zaračunava medsebojni promet med temeljnimi organizacijami združenega dela po interno dogovorjenih in eksternih oz. tržnih cenah, vplivala tudi na višino porabljenih sredstev, saj so materialni stroški poslovanja vezani tako na realizacijo proizvodov in storitev z njeno interno realizacijo. Vendar pa učinka interne realizacije na višino porabljenih sredstev ni možno ugotoviti, ker v periodičnih obračunih ni potrebnih podatkov o porabljenih sredstvih, ki bi se nanašali na vkalkulirane stroške iz internega prometa med temeljnimi organizacijami združenega dela.

Tudi popravek finančnega rezultata iz naslova terjatev je v letošnjih prvih treh mesecih vplival na delitev celotnega dohodka. Spremenjen zakon o ugotavljanju vrednosti zalog in popravka finančnega rezultata za del v določenem času neizterjanih terjatev je z namenom, da bi se pospešilo plačilo terjatev in izboljšala likvidnost, zmanjšal rok izterjave za terjatve, ki se upoštevajo za popravek finančnega rezultata od 90 na 60 dni. Te terjatve so zato porasle in so angažirale znatno večji del dohodka za popravek vrednosti.

Realnejši obračun minimalne amortizacije zaradi tekoče revalorizacije osnovnih sredstev ob koncu preteklega leta ter povečanja vrednosti - stopnje za tista osnovna sredstva, ki se uporabljajo za delo v dveh ali več izmenah, ni bistveno vplival na povečanje porabljenih sredstev. Opozoriti pa moramo na dejstvo, da se organizacije združenega dela letos v manjši meri odločajo za obračunavanje amortizacije po pospešenih stopnjah. Amortizacija po predpisanih minimalnih stopnjah se je povečala za 42 %, medtem ko je pospešena amortizacija porasla le za 10 %. Skupen porast amortizacije je 28,5 %.

Gospodarstvo naše občine je v I. tromesečju doseglo 226.230 tisoč din dohodka ali za 29 % več kot v enakem obdobju 1974. leto. Dohodek znatno zaostaja za rastjo celotnega dohodka, ki je porasel za 190 %. Doseženi dohodek se je najbolj povečal v gradbeništvu in sicer za 116 %, najmanj oziroma za 19 % pa v industriji.

Bruto osebni dohodki in drugi osebni prejemki so v I. tromesečju letos znašali 124.055 tisoč din in so se povečali za 27 % v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta. Ostanek dohodka znaša 59.217 tisoč din in je za 20 % višji v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta. Največje zvišanje ostanka dohodka je v stanovanjski in komunalni dejav-

nosti, tem sledijo promet, gradbeništvo, trgovina in gostinstvo, nato pa še obrt in industrija. V industriji se je ostanek dohodka zvišal samo za 1 % in pomembno zaostaja za planom, ki smo si ga začrtali v družbenem načrtu občine. Pripomniti pa moramo, da je bil ostanek dohodka v prvem tromesečju lanskega leta izredno visok v industriji.

Gospodarstvo je povečalo produktivnost za 20 %, kar pomeni, da je dohodek na zaposlenega porasel od 20.321 din na 24.441 din. Ne razpolagamo pa s podatki o realnem povečanju produktivnosti.

gospodarstvo OZD	Plan 1975	I. tromesečje 1975	v 000 din	
			Realiz. I. trom. 75	Ind. Plan 75
Celotni dohodek	5.655.917	2.390.983	42,3	(25,5 %)
Porabljena sredstva	4.355.188	2.096.039	48	
Družbeni proizvod	1.300.729	294.944	22,7	
Amortizacija	335.013	68.714	20,5	
Doseženi dohodek	965.716	226.230	23,4	
Pogodbene obveznosti	62.120	16.872	27,26	
Zakonske obveznosti	92.350	26.086	28,3	
Bruto OD in drugi os. prejem.	502.300	124.055	24,7	
Ostanek dohodka	308.946	59.217	19,2	

Iz analize se nedvomno vidi, da so vse delovne organizacije poslovanja v I. kvartalu zaključile brez izgub. Tudi negospodarske organizacije so poslovale uspešno. Izgubo izkazuje le Center srednjih šol Jesenice v višini 36.655 din in Naravno zdravilišče Triglav Mojstrana v višini 251.314 din.

Tudi HP Gorenjka kot OZD ni izkazalo izgube, čeprav je celotni dohodek dosežen le 93 %, ostanek dohodka pa 7 % v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta.

Na osnovi vseh navedenih ugotovitev, predvsem pa zaradi previsokega naraščanja stroškov proizvodnje, je po mnenju IS potrebno, da vse delovne organizacije izdelajo zelo konkretne načrte za znižanje stroškov proizvodnje, za povečanje ekonomičnosti, rentabilnosti in produktivnosti. Tiste OZD, katerih dohodek na enega delavca je nižji od 65.000, pa morajo izdelati in sprejeti tudi sanacijske programe.

ANALIZA GIBANJA IZVOZA IN UVOZA V PRVIH PETIH MESECIH LETOŠNJEGA LETA

V resoluciji SRS za leto 1975 je predvideno, da bo v letošnjem letu izvoz blaga poleg investicij v osnovna sredstva osnovni dejavnik predvidene gospodarske rasti. Tudi v družbenem načrtu naše občine smo si začrtali, da bomo fizični obseg izvoza v letošnjem letu povečali za 10 odstotkov. Resolucija in družbeni načrt naše občine hkrati predvidevata znižanje stopnje rasti fizičnega obsega uvoza blaga v primerjavi z gibanji v letu 1974 tako, da bi se skupni uvoz blaga fizično povečal za približno 4 odstotke, oziroma vrednostno za okoli 14 odstotkov.

Gibanja na področju zunanje trgovine v prvih petih mesecih letošnjega leta pa kažejo v naši občini na

OZD ŽELEZARNA JESENICE

Izvoz					
I. - V. 1975 v \$	I. - V. 1975 v \$	I. - V. 74 tone	I. - V. 75 tone	Indeks \$	Indeks tone
3.270.480	2.904.265	14.260	6.946	80,40 %	48,71 %

Železarna Jesenice je izvozila v prvih petih mesecih letos vrednostno za 19,6 odstotka manj kot v istem obdobju v letu 1974, količinsko pa za 51,29 odstotkov manj. Razlog tako velikega količinskega znižanja izvoza je predvsem v nestabilnosti na mednarodnem tržišču, saj se je npr. samo izvoz žičnikov v ZDA zmanjšal za 50 %. Še bolj drastičen primer pa je tržišče Italije, ki je popolnoma zaprlo uvoz valjanega materiala.

Kljub tako velikemu količinskemu znižanju realizacije izvoza pa je Železarna Jesenice dosegla mnogo boljše finančni učinek, saj vrednostno izvoz Železarne Jesenice zaostaja za lanskeletno realizacijo le 19,6 %. To dokazuje, da je izvoz Železarne Jesenice preusmerjen iz kvantitete v kvaliteto.

Spričo take situacije so samoupravni organi Železarne Jesenice sprejeli koncem junija rebalans plana izvoza in sicer: od prvotno planiranih 41.600 t je plan znižan na 31.100 t. Vrednostno pa od šestnajst milijonov 423.800 \$ na 12.300.000 \$, ali izraženo v % je količinski plan znižan za 25,24 %, vrednostno pa za 25,11 %.

Stopnja reproduktivne sposobnosti, ki je izračunana iz razmerja sredstev za reprodukcijo in poprečno vloženimi poslovnimi sredstvi je v gospodarstvu v I. tromesečju letošnjega leta v primerjavi z istim obdobjem v letu 1974 padla od 4,6 % na 4,1 % ali za 11 %. To pa seveda ne pomeni po načelih družbenega plana, ki med drugim predvideva povečanje reprodukcijske sposobnosti gospodarstva.

Dosežena sredstva za reprodukcijo je gospodarstvo povečalo za 25 % in znašajo 127.931 tisoč din. Ta sredstva uporablja gospodarstvo tudi za odplačila investicijskih kreditov, čeprav se je stopnja zadolženosti gospodarstva naše občine v I. tromesečju letošnjega leta zmanjšala za 21 %, medtem ko se je v ostalih občinah Gorenjske povečala.

Rezultati poslovanja v primerjavi s planom so naslednji:

Tako spremenjen plan izvoza Železarne Jesenice je še vedno za 24,82 % višji od lanskeletne vrednostne realizacije, kar je v skladu z resolucijo v SRS in z našim družbenim načrtom razvoja občine. Dejstvo pa je, da korigirani plan predvideva samo za 3,47 % količinsko višji izvoz od lanskeletne realizacije, kar je za 6,53 % manj kot je določeno v resoluciji in našem načrtu.

K zmanjšanju izvoza pa vpliva tudi zmanjševanje konkurenčne sposobnosti naših izdelkov, saj so domače prodajne cene za približno 35 odstotkov višje od izvoznih cen na tujih tržiščih.

Ugotavljamo tudi, da je Železarna Jesenice v prvih petih mesecih lanskega leta izvozila skoraj 50 odstotkov celotnega letnega izvoza in to zaradi izredne konjunktura na zunanjih tržiščih jekla, ki je pa v drugi polovici leta začela upadati in se nadaljuje tudi letos.

LIP BLED TOZD MOJSTRANA

Temeljna organizacija združenega dela Mojstrana je izvozila v prvih petih mesecih letošnjega leta samo za 1000 dolarjev, medtem ko je v istem obdobju lanskega leta izvozila za 65.118 \$. Izvozni proizvod te organizacije so furnirana vratna krila s podboji. Izvozni proizvodi so bili prodani v sosednji Avstriji.

Delovna organizacija, ki spada v lesno predelovalno panogo, ima velike težave pri izvozu zaradi že v uvodu naštetih splošnih razlogov, dalje zaradi slabe konkurenčne sposobnosti, ker posluje z visokimi stroški tudi zaradi uvoza repromateriala in pa zaradi nizkih prodajnih cen na tujih tržiščih. Omeniti moramo, da so izdelki TOZD Mojstrana na tujih tržiščih izpostavljeni izredno hudi konkurenci.

Delovna organizacija načrtuje oziroma ima že sklenjeno pogodbo, da bo v začetku prihodnjega meseca izvozila za 100.000 \$ svojih izdelkov na Madžarsko. Kolikor pride do realizacije omenjene pogodbe, bo ta TOZD presegla lanskeletno realizacijo izvoza za več kot 30 %.

TEHNIČNI BIRO JESENICE

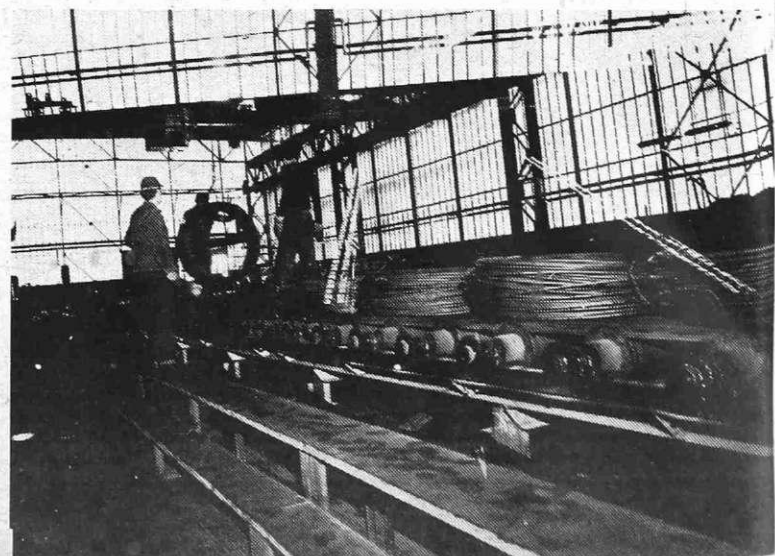
Organizacija, ki je registrirana za projektiranje in konstituiranje strojno metalurških naprav, je izvozila v prvih petih mesecih letošnjega leta za 162.800 \$. Izvoz je obsegal projekt in delavniške načrte za hladno valjarno v Demokratični republiki Nemčiji. Tehnični biro Jesenice se je s 40,7 % planirane realizacije izvoza edini približal planskim obveznostim.

LESNO GALANTERIJSKI OBRAT JESENICE

Tudi v tej delovni organizaciji je v prvih petih mesecih letošnjega leta zabeleženo upadanje izvoza v odnosu na isto obdobje lanskega leta. Doseženi izvoz znaša 19.713 \$ in je znižan za 58,6 odstotkov v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta, v primerjavi s planom za leto 1975 pa je dosežen le 29,2 %.

V družbenem načrtu je planiran tudi izvoz Ljubljanskih mlekar - TOZD Klavnica Jesenice v višini 66.000 \$, toda le pod pogojem, če bo EGS dovolila uvoz.

V razpravi o izvajanju družbenoekonomske politike v občini Jesenice, so na skupni seji vseh treh zborov sodelovali delegati: Boris Bergant, Bine Kobentar, Zvonka Kejzar, Martin Šketa, Joža Varl, Vinko Rotar in Jože Miklavčič.

Že-
za
red-
du z
izbe-
Dej-
pred-
nsko
acije,
čeno

pliva
nčne
u so
lišno
cen

arna
lan-
stot-
n to
una-
drugi
e na-

NA
nega
prvih
samo
je v
ozila
orga-
niza-
s bili

da v
ima
že v
ogov,
spo-
stro-
nala
n na
o, da
tuh
hudi

rtuje
odbo,
eseka
elkov
do
ta
aliza-

JE

ia za
ranje
izvo-
njega
segal
hlad-
publi-
ce se
racije
iskim

I
ije v
leta
odno-
leta.
in je
imer-
leta.
1975

niran
rn -
višini
če bo

aju
iti-
na
bo-
3o-
ar,
ke-
tar

♦♦♦♦

♦♦♦♦

♦♦♦♦

♦♦♦♦

♦♦♦♦

♦♦♦♦

♦♦♦♦

Tabelarni pregledi IZVOZA delovnih organizacij v občini Je-

senice v prvih petih mesecih letošnjega leta:

OZD	I. petmesečje 74 v \$	I. petmesečje 75 v \$	Indeks
Železarna Jesenice	3.612.420	2.904.265	80,40
LIP Bled - TOZD Mojstrana	65.118	1.000	1,54
Tehnični biro Jesenice	-	162.800	8
Lesnogalanterijski obrat Jes.	47.615	19.713	41,40
SKUPAJ OZD	3.725.143	3.087.778	82,89

Primerjava realizacije IZVOZA v prvih petih mesecih 1975 s planom IZVOZA 1975

OZD	Plan 1975 v \$	Realizacija izvoza I. - V. 1975 v \$	Indeks %
Železarna Jesenice	12.300.000	2.904.265	23,61
LIP Bled - Tozd Mojstrana	-	1.000	-
Tehnični biro Jesenice	400.000	162.800	40,7
Lesnogalanterijski obrat Jes.	67.645	19.713	29,2
SKUPAJ	12.767.645	3.087.778	24,18

Primerjava realizacije izvoza v prvih petih mesecih letošnjega leta s planom izvoza v letu 1975 kaže, da realizacija znatno zaostaja za planiranimi obveznostmi.

Zmanjševanje konkurenčne sposobnosti našega izvoza, zaradi hitreje rasti domačih cen in omejevanja uvoza v industrijsko razvitih državah zahteva, da se brez odlašanja sprejmejo dodatni ukrepi za pospeševanje izvoza.

Po podatkih o naročilih in sprejetih ukrepih v Železarni Jesenice, kot največjemu izvozniku v občini, lahko pričakujemo, da bo izvoz v količinskem in vrednostnem pogledu realiziran. Kot smo že ugotovili, obstoja možnost, da bo tudi LIP Bled - TOZD Mojstrana in Tehnični biro Jesenice izpolnil svoje izvozne pisme. Odprto ostaja le vprašanje realizacije plana izvoza za Lesnogalanterijski obrat in Ljubljanske mlekarne - TOZD Klavnica Jesenice.

V poročilu o izvozu pa so zajete samo tiste gospodarske organizacije, ki neposredno izvažajo. Ne razpolagamo pa s podatki o prilivu deviz iz turizma. Menimo pa, da bi bilo treba pokreniti akcijo za iskanje možnosti izvoza tudi pri drugih delovnih organizacijah, npr.: Univerzal, Zarja, podjetja kovinske predelave in druge. Izvršni svet meni, da bi tudi te delovne organizacije morale prilagoditi svojo proizvodnjo in dejavnost tako, da bi se vključile v mednarodno delitev dela.

UVOZ

V družbenem načrtu naše občine za leto 1975 smo se obvezali, da bomo tudi pri gibanju uvoza upoštevali smernice republiške resolucije. Rezultati uvoza v prvih mesecih letos pa so zaskrbljujoči. Skupni uvoz delovnih organizacij (ŽJ, LIP Bled - TOZD Mojstrana) se je v prvih petih mesecih letošnjega leta povečal kar za 73,1 odstotka v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta.

Uvoz v prvih petih mesecih letošnjega leta v delovnih organizacijah je naslednji:

OZD ŽELEZARNA JESENICE

UVOZ - vključena tudi oprema	I. - V. 1974	I. - V. 1975	Indeks
	9.663.000 \$	16.829.000 \$	174,2

OZD	I. - V. 74 v \$	I. - V. 75 v \$	Indeks
Železarna Jesenice	9.663.000	16.829.000	174,2
LIP Bled - TOZD Mojstrana	62.765	8.564	13,6
SKUPAJ	9.725.765	16.837.564	173,1

Kot smo ugotovili, da ne razpolagamo s podatki o izvozu vseh delovnih organizacij v občini, tako moramo priznati, da nimamo podatkov o celotnem uvozu oz. o uporabi uvoznega materiala. To predvsem velja za gradbeno podjetja ter za vso ostalo investicijsko opremo.

Iz navedenih podatkov izhaja, da so rezultati izvoza in uvoza v prvih petih mesecih letošnjega leta v naši občini precej kritični in zahtevajo take ukrepe, ki bodo omogočili realizacijo plana za leto 1975, saj dosežani rezultati kažejo, da se ne uresničuje politika smernic SRS in družbenega načrta naše občine.

Cepprav v precejšnji meri nastopajo objektivne težave pri naših izvoznih uvoznih organizacijah, bi morale delovne organizacije posvetiti večjo pozornost izvozu in si prizadevati za zmanjšanje uvoza. Reprodukcijski material in surovine moramo bolj racionalno izkoriščati in se glede nabave orientirati predvsem na domače tržišče. Če se bo takšno gibanje izvoza in uvoza nadaljevalo, vsekakor letni plani ne bodo realizirani.

Zaradi zmanjšanja naročil na začetku letošnjega leta ne moremo pričakovati, da bi se razmerja na tujih tržiščih v naslednjih mesecih bistveno spremenila.

UVOZ - brez opreme

I. - V. 1974	I. - V. 1975	Indeks
9.150.700 \$	15.777.600 \$	172,4

370 Iz pregleda je razvidno, da se je celotni uvoz Železarne Jesenice v prvih petih mesecih letos povečal za 74,2 odstotka, uvoz brez opreme pa za 72,4 odstotka, v primerjavi z istim obdobjem v letu 1974. Tako velik porast uvoza gre predvsem na račun povečanih cen za surovine na svetovnem tržišču in to predvsem tistim surovinam, ki pomenijo za Železarno masovne količine, kot je staro železo, koks, ruda itd.

Zaradi izredne konjunkturalne, domači proizvajalci fero-legur in barvnih kovin velikokrat ne nudijo svojih proizvodov v zadostni količini in jih raje izvažajo. To povzroča občasno skoraj nepremostljive težave pri oskrbovanju osnovnih metalurških obratov. To dejstvo nam narekuje, da delovne organizacije pristopijo k dogovorom o vertikalni povezavi ter da si z medsebojnimi dogovori zagotovijo dovoljne količine surovin in repromateriala po zmernih cenah in pod sprejemljivimi pogoji.

OZD LIP BLED - TOZD Mojstrana

UVOZ

I. - V. 1974	I. - V. 1975	Indeks
62.756 \$	8.564 \$	13,6

V lesno predelovalni organizaciji TOZD Mojstrana se je uvoz v prvih petih mesecih letošnjega leta znižal za 86,4 odstotka, kar je razveseljiv rezultat, vendar ta rezultat ni najbolj realen, ker je dobila organizacija v prvih petih mesecih lanskega leta večjo pošiljko repromateriala, ki je zadoščal za daljša potrebam proizvodnje. Pri proizvodnji vrtnih krlj z lesenimi podboji je organizacija preveč usmerjena na uvoz repromateriala. Dejstvo je, da je letos izboljšana ponudba vezanih plošč in drugih lesenih polproizvodov na domačem tržišču, zato menimo, da ni nobenega pravega razloga za uvažanje teh vložnih materialov.

SKUPNI UVOZ OZD V OBČINI JESENICE ZNAŠA:

OZD	I. - V. 74 v \$	I. - V. 75 v \$	Indeks
Železarna Jesenice	9.663.000	16.829.000	174,2
LIP Bled - TOZD Mojstrana	62.765	8.564	13,6
SKUPAJ	9.725.765	16.837.564	173,1

Zmanjševanje konkurenčne sposobnosti našega izvoza zaradi hitreje rasti domačih cen in omejevanja uvoza v industrijsko razvitih državah zahteva, da se brez odlašanja sprejmejo dodatni ukrepi za pospeševanje izvoza, ki bodo vplivali na skladnejša razmerja med uvozom in izvozom vsaj v drugi polovici leta.

ANALIZA GIBANJA CEN V PRVIH PETIH MESECIH

Izvršni svet občinske skupščine in upravni organ, ki je pristojen za gospodarstvo, skušata v mejah svojih pristojnosti zagotoviti, da letošnja rast cen oz. življenjskih stroškov ne presega okvira stopnje rasti, ki je določena z resolucijo o družbeno-ekonomski politiki in razvoju SRS ter družbenim načrtom razvoja občine za leto 1975.

Po načrtu o izvajanju politike cen iz občinske pristojnosti smo do sedaj določili maksimalne cene za meso, mleko in kruh. Sicer pa se te cene lahko spremenijo le z družbenim dogovorom oz. samoupravnim sporazumom v okviru republike oz. regije.

Po medobčinskem Dogovoru o politiki stanarin in letu 1975, ki zajema cene stanarin in komunalnih

storitev, je izvršni svet dal soglasje za povišanje cen storitev do naslednjih maksimalnih procentov povečanja:

Za stanarine 25 %, za najemnine za poslovne prostore do 25 %, priključevanje na električno, PTT, vodovodno in kanalizacijsko omrežje za 18 %, za mestni promet do 24 % in za komunalne storitve za 17 %. Soglasje storitvam socialnih zavodov je upravni organ izdal v skladu s povečanimi stroški poslovanja in obstoječim družbenim dogovorom o skupni porabi.

Za cene pristojni upravni organ občinske skupščine Jesenice je evidentiral predložene cenike ostalih storitev po naslednjem največjem povprečnem % porasta cen:

- storitve na podr. kulture	18 %
- obrtne storitve	18 %
- gostinske storitve v obratih	18 %
- družbene prehrane	18 %
- pekarske izdelke, razen osnovnih vrst kruha	18 %
- slaščičarske izdelke oz. storitve	18 %
- transportne storitve zasebnikov	10-15 %
- ostale vrste storitev, ki jih opravljajo delovne organizacije ali zasebni obrtniki po naročilu ali v kooperaciji z delovnimi organizacijami	18 %

Z navedenimi ukrepi je bilo doseženo, da življenjski stroški, ki so odvisni od cen iz občinske pristojnosti na območju občine Jesenice ne bodo prekoristili okvirov, ki jih določa medobčinski dogovor o izvajanju politike cen in ne bodo vplivali na zvišanje skupnih življenjskih stroškov z več kot 9 do 10 %.

O politiki cen je izvršni svet naše občinske skupščine doslej že večkrat razpravljal, 8/5-1975 pa je sprejel tudi načrt za izvajanje politike cen. Občinska skupščina pa je 7/7-1975 sprejela Medobčinski družbeni dogovor, občinski odlok o družbeni kontroli cen. Na ta način je dana tudi pravna osnova za družbeno intervencijo, s katero se mora zaščititi potrošnika.

Ob vsem tem pa moramo ugotoviti, da smo na Jesenicah na vrhu lestvice po višini cen, ki so določene v družbenem dogovoru.

GOSPODARSTVO

	Stanje 31/12-74	Stanje 31/5-74	Stanje 31/5-75	Indeks 31/5-75 31/12-74	Indeks 31/5-75 31/5-74
industrija	7.116	7.077	7.341	103,2	103,7
kmetijstvo	4	3	4	100	133,3
gozdarstvo	79	111	96	121,5	86,5
gradbeništvo	1.629	1.613	1.674	102,8	103,8
promet	919	916	926	100,8	101,1
trgovina	895	861	898	100,3	104,3
gostinstvo in turizem	711	883	634	89,2	108,7
obrt	890	844	936	105,2	110,9
komunalna dejavnost	136	129	137	100,7	106,2
SKUPAJ	12.379	12.137	12.646	102,1	104,2

NEGOSPODARSTVO

	667	649	705	105,7	108,6
Zdravstveno in soc. var. šolstvo	366	351	364	99,4	103,7
od tega:					
osnovne šole	236	229	231	97,9	100,9
prosveta in kultura	18	21	32	177,8	152,9
bančništvo in zavaroval.	100	93	99	99,0	106,4
sodišča in soc. zavar.	32	30	35	109,4	116,7
državna uprava	236	213	234	99,1	109,9
od tega:					
uprava OBS predsedstvo, IS	105	94	106	100,9	112,8
ostali zavodi	5	5	5	100	100
družbenopolitič. org.	17	15	16	94,1	106,7
društva in KS	24	24	25	104,2	104,2
SKUPAJ	1.465	1.401	1.515	103,4	108,1

Gospodarstvo in negospodarstvo - skupaj	13.844	13.538	14.161	102,3	104,6
Od tega:					
gospodarstvo	-8.846	8.561	8.917	100,8	104,1
domače enote					
gospodarstvo	3.533	3.576	3.729	105,5	104,3
dislocirane enote	4.826	4.724	5.054	104,7	107,0
žensk					
% žensk od skupnega števila zaposlenih	34,8	34,9	35,7		

Od teh so naslednje delovne organizacije v 5 mesecih 1975. leta zaposlile več kot 10 novih delavcev:

OZD ali TOZD	Število zaposlenih 31/12-1974	Novo zaposleni	Število zaposlenih 31/5-1975
1. Železarna	6.327	65	6.372
2. Iskra - TOZD Blejska Dobrava	270	145	415
3. GG - TOZD Jesenice	75	17	92
4. SGP Sava	651	14	655
5. Gradis - TOZD Jesenice	664	14	678
6. Vatrostalna - TOZD Jesenice	150	13	163
7. Kovinar	243	20	123
8. Elim	103	20	123
9. Bolnica	400	12	412
SKUPAJ	8.883	320	9.203

zaposleni v ostalih OZD, TOZD in poslovnih enotah VSEH ZAPOSLENIH	4.961	-3	4.958
	13.844	317	14.161

INVESTICIJE

V letošnjem letu potekajo investicijska vlaganja tako, da 14 delovnih organizacij investira 31 objektov. Od teh 14 delovnih organizacij je 10 gospodarskih, ki investirajo 27 objektov, in 4 negospodarske, ki investirajo 4 objekte. Pri tem pa niso upoštevana delovne organizacije in investicije tistih delovnih organizacij ki imajo sedež izven naše občine. Predračunska vrednost investicij na teh objektih znaša 1.781.168.554 din. Od tega znašajo lastna sredstva investitorjev 694.399.554 din, domači krediti 220.781.000 din, inozemski krediti pa 866.088.000 din.

Iz analize izhaja, da so za vse prijavljene in odobrene investicije zagotovljena sredstva, vendar najnovejši podatki kažejo, da zaradi visokih podražitev nekateri objekti nimajo zagotovljenih likvidnih sredstev za nadaljevanje oz. dokončanje del. Tak primer je prizidek Bolnice Jesenice in novi prizidek pri Socialnem zavodu dr. Franceta Bergelja. Iz podatkov pa ne moremo ugotoviti, ali so predračunske vrednosti realne ali ne. To bodo vsekakor morali preveriti samoupravni organi delovnih organizacij in skladno z ugotovitvami sprejeti ustrezne ukrepe.

STANOVANJSKA GRADNJA

Izgradnja stanovanj poteka po planu. V gradnji so:

	stanovanj
trojčki v Kranjski gori	39
nadzidava železniških blokov	24
stolpnica S s	84
stolpnici SG 1, SG 2	102
SKUPAJ	249

V zasebnem sektorju je v izgradnji prek 200 stanovanjskih hiš, od katerih pričakujemo, da bo dograjenih ca. 90.

Poleg tega je v izgradnji Samski dom podjetja Kovinar in vse pripravljeno za gradnjo samskega doma Železarne ter stolpca Gradbenega podjetja Gradis.

ZAPOSLENOST

V družbenem načrtu smo se obvezali, da se zaposlenost ne bo zvišala nad 3 % v celotnem letu 1975. Po posameznih gospodarskih vejah je stanje zaposlenosti 1975 naslednje:

	Indeks 31/5-75 31/12-74	Indeks 31/5-75 31/5-74

Ugotavljamo, da je trend porasta novo zaposlenih precej velik, zato ga moramo ustrezno korigirati, da bi ostali v mejah resolucije in družbenega načrta občine.

SKUPNA PORABA

V družbenem načrtu razvoja naše občine je opredeljena tudi ena najpomembnejših nalog, ki se nanaša na krepitve samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov v okviru družbenih dejavnosti oz. v svobodni menjavi dela preko samoupravnih interesnih skupnosti.

Ta naloga se je pričela v samoupravnih praksi letos prvič uresničevati tudi v naši občini, ker so se skupščine samoupravnih interesnih skupnosti organizirale po principu zbora izvajalcev in zbora uporabnikov šole proti koncu leta 1974. Tako organizirane skupščine SIS so obravnavale in sprejemale ne le programe dela, temveč tudi zaključne račune za leto 1974 in finančne načrte za letošnje leto. Na ta način so bile teoretično in praktično zagotovljene možnosti za uveljavljanje ustavnih pravic delavcev, da odločajo o dohodku in o svobodni menjavi dela v okviru samoupravnih interesnih skupnosti.

Cepprav samoupravne interesne skupnosti pri planiranju svojega razvoja še niso zabeležile večjih rezultatov, lahko ugotovimo, da so zlasti nekatere resno obravnavale tudi probleme racionalne organizacije in delitve dela. Tako je na primer Občinska zdravstvena skupnost obravnavala in nakazala potrebo po boljši in racionalnejši organizaciji zdravstvenih služb in zdravstvenega varstva. S takimi prizadevanji bo seveda treba nadaljevati, zdravstvenim delovnim organizacijam in njihovim delovnim kolektivom pa nuditi vso družbeno in politično pomoč za uresničitev te naloge.

V okviru samoupravne interesne skupnosti za vzgojo in izobraževanje je bila v družbenem načrtu sprejeta naloga, da je v letošnjem letu potrebno načrtovati začetek gradnje osnovne šole na Plavžu, začetek gradnje zdravstvene šole ter izboljšati prostorske pogoje v Centru srednjih šol na Jesenicah. Sprejeta pa je bila tudi naloga, da se za izgradnjo šolskega centra na Plavžu in VVZ Javornik - Koroška Bela organizira referendum za samoprispevek. Temeljna izobraževalna skupnost je v sodelovanju s skupnostjo otroškega varstva in skupaj z drugimi dejavniki doslej pripravila:

- problematiko obstoječega učnega prostora v občini - s posebnim poudarkom na organizacijo celodnevne šole;
- demografske kazalce o številu predšolskih in osnovnošolskih otrok v vseh krajevnih skupnostih;
- v izdelavi je urbanistična dokumentacija.

Izobraževalna skupnost je skupaj s skupnostjo zdravstvenega varstva sprejela v svoj program tudi gradnjo zdravstvene šole, za katero je v izdelavi gradbeno dokumentacija, z deli pa se bo pričelo šele v naslednjem letu, kolikor bodo na razpolago tudi sredstva. Prav tako je v dokončni fazi izdelave načrtov za telovadnico pri ŽIC, z deli pa se bo pričelo že v letošnjem letu.

Samoupravna skupnost otroškega varstva je pričela z izdelavo novega srednjeročnega programa za gradnjo novih vzgojno-varstvenih ustanov, prav tako pa je prevzela tudi finančno obveznost za urejanje otroškega letovišča v Novigradu.

V letošnjem letu je pričela z delom tudi novo ustanovljena skupnost socialnega skrbstva, v okviru katere tečejo tudi priprave za ustanovitev samostojne socialne službe oz. centra za socialno delo. Ta služba bo formirana iz sedanjega odseka za socialno varstvo, ki se bo tako izdvojil iz organizacijskega sestava oddelka za občo upravo in družbene službe.

V tem polletju je bil dograjen in opremljen tudi novi prizidek pri socialnem zavodu dr. Fr. Bergelja, ki pa zaradi podražitev še nima zagotovljenih sredstev, s katerimi bi lahko opravili vsa zaključna dela. Prav tako pa pripravljajo zavod tudi vso potrebno dokumentacijo za adaptacijo stare stavbe zavoda.

Z gradnjo objekta za specialistično službo v sklopu Bolnice Jesenice se je pričelo že v februarju 1974, z deli, ki se izvajajo v prvi etapi, pa se letos nadaljuje. Vse kaže, da celotne prve etape v letošnjem letu ne bo mogoče zaključiti, ker zaradi visokih podražitev bolnica nima na razpolago dovolj likvidnih sredstev.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Obveščevalec

Tako, da je bil usak posameznik obveščen pravočasno. Kurir, ki je nosil le ustna obvestila, je bil lahko usakdo. Dogajalo se je, da je gospodinja na štedilniku pustila kosilo, ki ga je kuhala in odšla do prve zveze, da prenese sporočilo, ki ga je dobila. Kmet na polju je pustil tudi živino, če je bilo potrebno prenesti sporočilo. Tudi otroci so bili dobri obveščevalci-kurirji. V našem primeru, v škofjeloški četi pa je bilo malo drugače. V četi je bil zadolžen partizan, da zbira za četo koristne informacije in podatke. To pa predvsem na njegovo pobudo. Ko je prišel v četo je predlagal, da bi v bližini vojašnice in povsod tam, kjer je kakršnakoli vojaška ali policijska formacija, organizirali obveščevalne točke, oziroma dobili ljudi, ki bodo pazili kaj sovražnik dela, kakšna je njegova moč in podobno. Le-ti naj bi po zvezah četi pošiljali poročila.

Za tiste čase in v tem okolju, so bili taki predlogi zelo smeli, vendar sprejemljivi, toda pojavilo se je vprašanje, kdo bo vse to organiziral. Odgovor je dal predlagatelj, ki se je ponudil, da bo sam organizator obveščevalcev v Škofji Loki. Kdo bi se pomisljal, predlog je dober, izvršilec je tukaj. Vse je pripravljeno, treba je začeti le z delom. Takšna organizacija je jamstvo, da bodo poročila še prej na mestu in marsikatera žrtev preprečena ter naši nepotrebni premiki bodo odpadli. Mnogo lažje bomo ukrepali, ko bomo vedeli, kaj bo sovražnik delal, kako je močan, njegove premike in podobno.

Naš obveščevalec Polde je bil domačin, čeprav je imel tu primerek. Bil je sin bivšega jugoslovanskega žandarja in se z očetom ni razumel. Oče je ostal v službi okupatorja potem, ko je biva žandarmerija z državo ured propadla. Udinjal se je novim gospodarjem, njemu je bilo pač vseeno komu služi, ker se je držal gesla: vda bogu kar je božje, in v cesarju kar je cesarjevega. Za njega je bilo poglavito, da je ob mesecu dobil karte za hrano in plačo, preganjati pa nekoga mora, saj je to njegov poklic. Za njega je usakdo krivec, ki se ne pokorava zakonu, pa ni važno čigav je ta zakon. Ko bo konec vojne, se bo udinjal tistemu, ki bo imel oblast in izvrševal njegove naloge. Tudi takrat bo preganjal tistega, ki bo kršil zakon.

Za starega Kreinerja se je celo trdilo, da ima nekaj zavednih ljudi na svoji vesti, ali njega zato vest ni pekla. Samo strah ga je postalo, ko so nekateri izdajalci plačali to z glavo. Zato je v soglasju z gospodarjem ugotovil, da mora glede »zdravja« menjati okolico. Posrečilo se mu je, oditi, še predno ga je zadel kazen.

Nekaj povsem drugega pa je mlajši Kreiner. Še kot mladinec je bil pravo nasprotje očetu, obsojal je njegovo početje in zavedal se je, da je Slovenec. Kot takega so ga ljudje poznali. On ni bil kriv za očetovo početje. Toda iz očetove obveščevalne dejavnosti se je marikaj naučil in to je sedaj pokazal. V četi se je pokazal kot zelo iznajdljiv. Njegovi predlogi so res rodili sadove. Večkrat je prinesel uporabljive podatke. Bil je obveščevalec, kakršnega si lahko samo želimo. Znašel

se je v vsakem položaju. Rad je govoril, toda v razgovoru je bil prepričljiv. Bil je srednje velik, črnih, valovitih las, oblečen v športno obleko, z zeleno pelerino čez levo roko. Nemci niso vedeli da je v Partizanih. Vedeli pa so ljudje, kjer se je zadrževal od Škofje Loke do Kranja in v obeh dolinah Sore. Imel je tako zaupanje v ljudi, da je bil prepričan, da ga nihče ne bo izdal.

Ljudje so se čudili njegovi hrabrosti, saj je pri belem dnevu šel čez Sorško polje, ali pa po dnevi obiskal Zabnico. Tu in tam se je tudi oglašil pri domačinih, seveda izključno pri sodelavcih Osvobodilne fronte. Bil je vedno na poti, nikdar ni vedel koliko časa se bo zadržal in kje bo spal.

Zgodaj zjutraj je prišel v taborišče povedat, da so nekateri njegovi ljudje slišali med Nemci govorice, da so banditi na Gabrški gori in da bo hajka. Danes je še ni treba pričakovati, lahko pa bo že naslednji dan ali pa v bližnji bodočnosti. To je

zanesljivo. Priporočil je, da bi bilo dobro menjati taborišče, ker je sedanje kompromitirano. Ne ve še kako so Nemci prišli do tega. Ali nas je izdal dim, ali so z daljnogledi od daleč odkrili kakšne premike, ali pa je kdo izdal. Določeni znaki kažejo na zadnjo možnost in celo to, da bi bil izdajalec lahko v četi. Vse to bo preveril in poročal.

Takoj po zajtrku se je ponovno odpravil na pot. Imel je velike načrte od katerih je pričakoval nove informacije. Naročil je, naj mu pustimo na Malenskem vrhu zvezo, da nas bo naslednje jutro, ko se bo vračal lahko našel.

»Sporočilo zate bo v šoli na Malenskem vrhu,« mu je naročil komandir ob odhodu in mu zaželel srečno pot. »Hvala! Zdravo!« je pozdravil z dvignjeno pestjo in se že izgubil po stezi med gostim grmovjem.

Šel je v dolino po bližnjici. Spustil se je čez Zadobja k Sv. Volbenku. Samo za trenutek se je ustavil pri starem Zadobnikarju, ki mu je ponudil suhih hrušk in silce domačega sadjeva. Povabil ga je v hišo, ali je Polde prijazno odklonil, da nima časa, ker ima še mnogo opravkov v dolini. »Veš kaj fant, ti mi lahko preskrbiš nekaj tobaka, saj veš na karte ga je kaj malo,« ga je poprosil Zadobnikar.

(se nadaljuje)

JOŽE ULČAR-MIRO MLADA ČETA »1941«

Knaflič mu je verjetno kdaj povedal o aktivnosti naše skupine. Druga zveza pa je bil Jaka Torkar, ki je bil prijatelj mojega očeta in sta skupaj delala v tovarni. Moj oče je namreč ob neki priliki odkril v drvarnici nekaj pušk, ki sem jih tam skril. Pa tudi sicer je vedel za moje nočne »sprehode«, čeprav me nikoli ni uprašal kje hodim.

Nekedaj je prišel k nam Jaka Torkar, kar sicer ni bilo nenavadno, ker smo se dobro poznali. Ko sva bila sama, me je začel spraševati vse mogoče reči, med drugim tudi to, kako mladi gledamo na Nemce. Čez čas, mi je dejal, da mu je oče povedal glede orožja in da bo orožje, ki ga imamo, treba oddati, da se formirajo prve uporne skupine itd. Mislim, da mu tedaj nisem vsega povedal, ker pač po dogovoru nisem smel; sem pa o razgovoru obvestil moje tovariše.

Tem dogodkom je sledil sestanek v gostilni pri Planincu, na katerega je prišel Matija Verdnik. Kolikor se spomnim, so se z naše strani udeležili razgovora Janko Rus, Alojz Knaflič, Stanko Knaflič, Ludvik Bem in morda še kdo drug. Po tem sestanku smo morali puške in drugo opremo dostaviti na določena mesta. Jaz sem sodeloval v transportu orožja, ki smo ga morali prepraviti s Homa čez most pod vasjo Ribno. Kraj, kamor naj odložimo orožje, je bilo močno poraščeno grmovje, na katerem so kot znak razpoznavanja visele bele kunje. Čeprav se nam vsem danes zdi to precej naivno, je bilo takrat pač tako. Nismo imeli še nobenih izkušenj.

Pri tem transportu smo sodelovali trije: Boris Bem, jaz in verjetno Stanko Vrhunec. Natančno se za tretjega ne spomnim. Orožje smo naložili v koš za gnoj in ga s konjem naložili na voziček, ki ga je peljal Bled. Dobro se spomnim, da zaradi

teže konj klanca od gasilskega doma proti hotelu Union ni mogel speljati. Pa so nam pomagali neki dobri nemški policaji, ki so prišli mimo. Orožje smo zložili v označeno grmovje in tako je bila akcija srečno zaključena.

Večkrat je prišel po orožje tudi Franc Primožič iz Zasipa, ki ga je potem spravljval dalje. Primožič je deloval v drugi skupini, ne v naši. Tudi na Poljane smo nekajkrat nesli predvsem municijo. Ker nismo mogli nositi zabojev, smo municijo preložili v velike Kneippove škatle. Te škatle smo dali v mrežo in s kolesom odšli na Poljane. Razpoznavni znak na Poljanah je bila na srajco pripeta smrekova vejica. To nevarno delo smo opravljali radi, ker se nam je zdelo vznemirljivo in nekoliko avanturistično, čeprav je bil osnovni motiv strašna mržnja proti Nemcem. Smo bili pač mladi in najbrže so mladi vedno taki.

Tako smo počasi postajali vedno spretnejši ilegalni delavci in smo vestno opravljali svoje naloge. Glede orožja naj povem še to, da prav vsega nismo oddali. Skoraj vsak izmed nas je imel skrito najboljše puško, municijo, morda celo pištolo, čeprav smo drug drugemu trdili, da nimamo ničesar.

Potem je prišel veliki dan. Prav gotovo najsvetlejši v tistih težkih mračnih dneh leta 1941. Dne 22. junija 1941 so Nemci napadli SZ. Ta dogodek nam je dal novega poleta, novih moči in trdno prepričanje, da je Nemcem napočila zadnja ura.

Po 22. juniju smo dobili nalogo, da organiziramo tisto znamenito propagando-manifestativno akcijo. Od kod je prišla naloga za to ne vem, ker smo se takrat že navadili tega, da nismo ničesar spraševali.

(se nadaljuje)

Ženska se je pomirila in ko je videla, da Aleš kar mirno sedi, mu je ponudila:

— Gotovo si prišel od daleč. Bi kaj prigriznil? Nenadoma ga je tikala. Hotel je reči, da tisti ki rad da, ne sprašuje, pa mu ni bilo treba, kajti že je postavila predenj krožnik z mesom in kruhom.

— Samo tisto orožje skrij pred mano! Še Nemci ga odložijo, kadar jedo.

Obraz mu je preletel nasmeh, in res je brzostrelko potisnil v kot za hrbet, pištolo pa v žep, da je bila pri roki.

— Kaj bi se branil! In še iz tako čednih rok. Koritnica je zardela kot mlado dekle, da je njena pravkaršnja bledeča še bolj poudarila prijetno nasprotje.

Medtem ko je jedel, je vsega preiskala z očmi, vendar pa vmes še vedno ugibala, kaj naj pomeni nenadni in tvegani obisk?

To je bil prvi živ partizan, ki ga je videla od blizu. Čudila se je, da je bil obrit, ovratnik srajce, ki je poziviljal suknjičeve zavijke, pa je bil čist.

Drugače si je zamišljala partizane. Če že ne povaljane, pa vsaj kosmate.

Aleš je pretrgal molk s prostodušnim vprašanjem: — Ne morete biti napak, ker ste lačnemu dali jesti. Ali pa ste mi postregli le iz strahu?

— Od nas ni še nihče šel lačen. toda oba morava priznati, da dajati partizanom res ni brez nevarnosti, je odvrnila že prisebno. Zdaj je bilo nerodno Alešu.

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

— Kaj hočemo, tako je pač v teh časih. In pri vas nisem jedel še nikoli.

— Pri nas ne, iz našega skladišča pa morda že.

Aleš je pomislil: v njihovi trgovini naši niso bili še nikoli, ker bi bilo preveč tvegano. Pa tudi potrebe ni bilo. Vedeli so, da k njim zahajajo Nemci, a to še ni pomenilo, da so domači morali biti slabi. Hodili so pač tja, kjer je bila gostilna in nekakšno središče. Morda pa ne bi bilo napak, da izkoristim prav to okoliščino. Če je ženska tako rekla, potem so morda prav na skrivaj res že kaj dali za partizane. Zakaj potem tak strah, ko me je prepoznala.

— Pa ne, da ste komu že kdaj kaj dali?

Koritnica je prikimala in rekla:

— Že večkrat. Mar Filip ni povedal? Ženska je lahko z njim govorila o vsem in odkrito, on pa si tega ni smel dovoliti.

Vendar je bil z odgovorom zadovoljen. Filip torej resnično zahaja h Koritniku. Aleš se ni hotel takoj izdati, Filip pa tudi nikoli ni povedal, kje je dobil kako hrano ali kaj drugega.

— To mi ni znano. Imen si ne pripovedujemo. Tako je bolje za vas. Pravite, da se Filip oglašja pri vas? Koritnica je zdaj še bolj čutila, da Alešu lahko vse pove in tudi pohvaliti se je hotela pred njim, čeravno ni bila videti bahaška. Morda bo to kaj zaleglo, če je prišel k možu zaradi česa drugega.

— Večkrat je tu. Poleg hrane smo mu za vas dali tudi že denar, je rekla. Medtem je v Aleševih očeh hotela razbrati, če res tega ne ve ali pa se samo dela in jo nalašč skuša.

— A, tako. Pa Nemci? Zveste od njih kaj zanimivega? jo je vprašal.

Koritnico je streslo. Zdaj se je začelo tisto, kar ga je prignalo sem!

Zunaj je zaropotalo in Aleš je z desnico segel v žep, kamor je poprej potisnil pištolo. Ženski kretnja ni ušla, zato je zadržano rekla:

— To bo mož. Ne ustraši ga tako, kakor si mene!

Vrata so se odprla in res je vstopil njen mož. Aleša ni zagledal takoj, ker je sedel za vrati, slišal pa je, da se žena z nekom pogovarja.

— Kdo pa te nocoj zabava tako dolgo? je vprašal že med vrati. Žena je z dolgim pogledom začrtala smer, kjer je sedel Aleš in negotovo rekla:

— Čudil se boš, a menda ti ga ne bo treba predstaviti?

Aleš ga je čakal s pridržanim smehom. Vstal je in desnico spet izvlekel iz žepa. Pripravil se je le za primer, če možak nebi prišel sam. Medtem ga je Koritnik naglo premeril od nog do glave. Nazadnje so se mu oči ustavile na čednem in zagorelem obrazu, potem pa so spolzele navzdol do pasu, kjer je pod suknjičem razločil obešeno bombo in tok za revolver.

Tudi brzostrelko v kotu na klopi je opazil. Bila je prav taka, kakršne so nosili Nemci.

— Ti? Pri nas? Pa brez straže in niti vrat nista zaklenjena?

— Pozdravljen, Koritnik. Dobro je, da me poznaš, je preskočil Aleš.

Koritnik je stopil, da bi zaklenil, pa ga je ustavil:

— Kar pusti. Če vama ni prišlo na misel, kdo bi utegnil priti sem, bo Nemcem še manj! Samo da so glavna vrata zaklenjena.

Koritnik je nekaj trenutkov molčal, ves njegov obraz pa je še vedno izražal presenečenje, ugibanje, strah in začudenje. Aleševa nenadna navzočnost je torej potrjevala govorice, da pride vedno tja, kamor se je namenil. Toda, saj on, Koritnik, nima vzroka, da bi pred kom bežal, najmanj pred partizani. A vendar, zakaj nenapovedani obisk?

(Nadaljevanje)

2 UROŠ ŽUPANČIČ

PREVISI, PREVISI, PREVISI...

Jošt je bil samotar in samohodec, ki si je iskal svoja pota in svoje smeri, istočasno pa ni vedel, da si samohodci čestokrat pišejo sami svojo žalostno usodo. Ni vedel in tudi ni hotel spoznati veliko resnico, da gore dajejo in odpirajo vse svoje bogastvo le iskrenemu tovarištvu in skupnemu delu, ki čestokrat uspeva in zmaga tudi tam kjer je to resnično nevarno in težko. Jošt je bil človek iz drugega testa. V notranjosti, v srcu in v možganih ga je razjedal črv sebičnosti. Čestokrat se je zavedel slabosti, ki jih je zagrešil proti tovarištvu, ki se kali in zlahkni prav v gorah, ko se naveže plezalcev in alpinistov bore pred obličjem same smrti.

Pa je Jošt v dolgih letih natančnega opazovanja vzhodne stene Velikega vrha v njej le našel ahilovo peto, slabo, ranljivo mesto. Povečalo se je upanje na uspeh in tako zaželeno in potrebno zmago.

Večkrat je že zaplezal v steno, opremil je že prva metra, takoj nad vstopom s klini, uponkami in vrvmi zankami, pa je stena zahtevala in terjala veliko, mnogo preveč, česar Jošt ni in ni zmogel. Nemočen se je še in še vračal iz stene. Vedno bolj ga je pestila in mlinčila sebičnost in zavist, ki sta mu hromili prisebnost in zavest. Hotel je s trmo, ihto ter furjo, doseči tisto kar ni mogel z voljo, znanjem in sposobnostjo.

Zajeda, ki se je poganjala v slabo razčlenjeno poč, je bila že vsa naježena s klini in okrašena z uponkami in zankami. Jošt pa se je znova in znova vračal iz stene nemočen, premagan, toda vedno bolj trmast.

Mišice so mu trepetale, prsti so bili krvavi in fizično ter psihično je bil utrujen. Jošt je začel razmišljati, da v steni ne bo nikoli uspel, da si je naložil preveliko breme in da je hotel v svoji slepoti ukrotiti svoje slabosti in pomanjkljivosti.

Jošt je vse poletje posedal na Debelem kamnu, iskal in vrtal je po steni Velikega vrha, pa ni in ni našel odgovora od stene. Vedno bolj ga je pestilo lastno spoznanje, da je treba najprej premagati in ukrotiti lastne slabosti. Preganjal je iz svoje notranjosti sebičnost in zavist, iskal je po možganih tovarištvo.

Pri novem poizkusu se je prebil in pregoljufal preko skromnih, komaj naznačenih stopov in prijemov od glaviča do stolpičev, ki so ga vodili in izvajali v skrajno izpostavljen in tvegan položaj. Z nihalno prečnico v tegu vrvi je hotel doseči roglič, ki je odpiral in nudil vstop v slabo razčlenjeno in izpostavljeno poč, ki je odpirala pot pod sloj strehastih previsov, ki so prečili vso vzhodno steno. Pogledi so trepetajoče begali in iskali, mišice so trepetale in silile h krčem, utrujene roke so postale tuje, ne njegove, popustile so v prevelikih naporih, stena je odločno rekla, kričala ne in ne, do tu in ne dalje. Jošt je pod strehastimi previsi zanihal v vrveh in vrvicah. Klini v slabih razčlembah in lesenih zagodah so zajčali, vrvi so se napele kot strune, Jošt je nemočen zanihal nad zevajočo praznino. Položaj je postal brezupen, Jošt je visel pod strehami kot netopir, nebo se mu je zavrtelo in tedaj v takem stanju in položaju bi Jošt rad poklical Aleša, Boštjana, Primoža in Klemen, da bi mu pomagali, kajti le oni so bili sposobni, pomagati v takem brezupnem položaju.

Vrtelo se mu je v glavi in pred očmi so se mu risali rdeči, rumeni, svetli in temni kolobarji, nebo in zemlja sta se mu izmenoma risala pred zbeganimi očmi. Zdelo se mu je, da mrmrajoče, imenoma kliče Klemen... men, Aleš, Aleš, Primož, Primož, Boštjan... jan. Njegovi glasovi so gluho, slabotno odmevali po krnici nad Gubami in po Hudih plazih. Skoraj bi ga bilo sram vsega tega, toda Jošt je zbral toliko novih moči, da je prevrtnjen na glavo znova močnejše in glasneje, razločnejše klical

in klical, Boštjan, Klemen, Aleš, Primož. Odgovora ni in ni hotelo biti...

Od nekje so prileteli rumenokljuni in rdečenogi kavri in so vreščili nad Joštom. Iskali so gnezda in mladiče v strehastih previsih.

Pozno, toda še pravi čas se je Jošt zavedel svojega skrajno nevarnega, tvegane in obupnega položaja. Zavedel se je in začel trezno reševati kar se pač rešiti da.

Mukoma je zbral misli, razločno je v morečji tišini slišal klic gore: Du tu in ne dalje!

Znojne kaplje so mu lepile lase na čelo, treba je bilo ukrepati in misliti naglo in preudarno. Jošt je popolnoma zbran začel reševati tvegan in nevarno, brezupen položaj. Mukoma, s skrajnimi napori se je s potegi, prijemi in razkoraki spravil v primeren položaj. Po klinih in lestvicah je trepetajoč sestopil v Hude plaze.

Naglo je na Debelem kamnu pospravil vso svojo kramo in kovačijo ter urnih nog sestopil z Grive v dolino.

Sram je bilo Jošta svojega poraza pod strehami v vzhodni steni Velikega vrha, obljubljal in zaklinjal se je pri vsem lepem in svetem, da bo zatajil sebičnost in zavist. Začel bo bolj ceniti plemenito tovarištvo z gora, da se bo vključil v skupno, kolektivno delo, spoznal je svoje velike napake, ki so ga vse dosedaj vodile na stran in nevarna pota.

Izpod vzhodne stene Velikega vrha, kjer so mu žugali strehasti previsi in črni krakajoči kavri, se je vrnil Jošt v Dolino ozdravljen in prerojen. Nič več kot zagrenjen samohodec in izločenec. Vračal se je z velikim življenjskim spoznanjem, da je nujno potrebno in obvezno najprej premagati svoje lastne slabosti in napake, sebičnost, zavist ter previse v samemu sebi. Sele ob spoznanju plemenitega in prekaljenega tovarištva, si toliko močan, da se spoprimeš tudi s strehastimi previsi, težavami in nevarnostmi v življenju.

KONEC

OCENA IZVAJANJA DRUŽBENO EKONOMSKE POLITIKE...

(Nadaljevanje s 7. str.)

OSEBNI DOHODEK letu 1974 ter obdobju januar – maj 1974 in 1975 je naslednje
Gibanje povprečnega čistega osebnega dohodka na 1 zaposlenega v

	Poprečno 1974	Poprečno jan. – maj 1974	Poprečno jan. – maj 1975	Indeks	
				I – V 75 popr. 74	I – V 74
GOSPODARSTVO					
Industrija	2.915	2.712	3.351	114,9	123,6
Kmetijstvo	2.021	1.043	2.564	126,9	156,0
Gozdarstvo	2.998	2.842	3.604	120,2	126,8
Gradbeništvo	2.513	2.232	3.120	124,1	139,8
Promet	2.779	2.507	3.092	111,3	123,3
Trgovina	2.712	2.407	3.038	112,0	126,2
Gostinstvo in turizem	2.302	2.044	2.592	112,6	126,8
Komunalna dejavnost	3.061	2.728	3.378	110,3	123,8
Skupaj	2.789	2.560	3.214	115,2	125,5

NEGOSPODARSTVO					
zdrav. in soc. varstvo	3.085	2.826	3.474	112,6	122,9
Šolstvo	3.162	2.738	3.853	121,8	140,7
od tega:					
osnovne šole	3.116	2.682	3.503	112,4	130,6
prosveta in kultura	2.513	2.199	2.524	100,4	114,8
bančništvo in zavarovanje	3.049	2.822	3.481	114,2	123,3
sodišče in soc. zavarov.	2.995	2.797	3.336	111,4	119,3
državna uprava	3.776	3.283	3.902	102,3	118,8
od tega:					
uprava OBS, predsed. in IS	3.142	2.789	3.391	107,9	121,6
ostali zavodi	3.910	3.095	4.661	119,2	150,6
družbenopolitične org.	4.107	3.369	5.053	123,0	150,0
društva in KS	2.425	2.192	2.603	107,3	118,7
Skupaj	3.206	2.859	3.619	112,9	126,6

Gospodarstvo in negospodarstvo skupaj	2.831	2.591	3.256	115,0	125,7
od tega:					
gospodarstvo	2.886	2.673	3.305	114,5	123,6
domače enote					
gospodarstvo					
dislocirane enote	2.556	2.296	2.998	117,3	130,6

Iz podatkov se vidi, da je porast osebnega dohodka v družbeno dogovorjenih mejah.

FINANČNA SREDSTVA SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI

Po podatkih SDK so SIS realizirale naslednje dohodke:

	Plan 1975	Realizacija 31/5-1975	Odstotek real.
Skupnost otroškega varstva			
Jesenice	3.292.000	1.167.897	35,48
– od osebnih doh.	400.000	65.899	16,47
– od pokojnin in invalid.	3.692.000	1.233.796	33,42
Skupaj			
izobraževalna skup. Jesenice	39.098.000	14.434.874	36,92
– skupaj	29.814.000	11.167.927	37,46
Od tega: – čisti doh.	8.927.000	3.266.947	36,60
– solidarnost			
Kulturna skupnost Jesenice			
– skupaj	4.433.000	1.442.203	32,53
– Od tega: – čisti dohodki	3.140.000	1.026.560	32,69
– financ. zveze skup.	1.293.000	415.643	32,15
Skup.			

Samoupravna interesna telesna kulturna skupnost Jesenice			
– skupaj	5.190.000	1.839.495	35,44
Od tega: – čisti dohodki	4.506.000	1.650.027	36,62
– financ. zveze skup.	684.000	189.468	27,70

Raziskovalna skupnost	3.239.000	774.509	23,91
-----------------------	-----------	---------	-------

Iz navedenih podatkov lahko ugotovimo naslednje:

1. Naloge s področja SIS se realizirajo v skladu z Družbenim načrtom razvoja občine in so v mejah materialnih pogojev. Potrebno pa je pospešiti akcijo za dokončno odločitev o referendumu za samoprispevek, izdelati finančno konstrukcijo za dokončanje investicij v šolo in vrtec v Žirovnici ter izvesti priprave za uvedbo celodnevne šole.

2. Sredstva samoupravnih interesnih skupnosti se oblikujejo na

SPLOŠNA PORABA

DOHODKI PRORAČUNA OBČINSKE SKUPŠČINE se realizirajo takole:

Vrsta dohodkov	Letni plan 1975	Realizacija 31/5-1975	%
1. Davek na dohodek in davek iz osebnih dohodkov			
Davek iz OD iz delov. razmer.	–	76.985	–
13 Davek iz OD od kmetijske dejavnosti	520.000	138.552	26,64
14 Davek iz OD od opravljanja samostojne dejavnosti	4.070.000	1.146.108	28,16
15 Davek in dodatni davek od skupnega dohodka občanov	290.000	37.025	12,77
Skupaj	4.880.000	1.398.670	28,66
2. Prometni davek, davek na premoženje in na doh. od premož.			
23 Posebni občinski davek	14.843.000	6.281.926	42,32
24 Davek od prometa z nepremič.	340.000	186.835	54,95
25 Davek na premoženje in davek na dohodke od premož.	1.233.000	278.863	22,62
Skupaj	16.416.000	6.747.624	41,10

3. Takse

31 Upravne takse	3.000.000	705.327	23,51
32 Komunalne takse	20.000	10.448	52,24
33 Sodne takse	770.000	231.636	30,08
Skupaj	3.790.000	947.411	25,00
Dohodki po posebnih predpisih			
51 Denarne kazni	240.000	134.992	56,25
6. Dohodki upravnih organov in drugi dohodki			
Prenešana sredstva	806.667	806.667	100
62 Razni dohodki	586.133	77.850	13,28
Skupaj	1.392.800	884.517	63,51
Skupaj dohodki	26.718.800	10.113.214	37,85
Posojilo iz rezervnega sklada		420.000	37,85
Skupaj		10.533.214	

Skladno z dohodki se giblje tudi proračunska poraba in sicer:

RAZPORED DOHODKOV

Vrsta izdatkov	Letni plan 1975	Realizacija 31/5-1975	%
----------------	-----------------	-----------------------	---

SREDSTVA ZA SPLOŠNO PORABO

01 – Dejavnost organov družbenopolitičnih skup.			
1 01-1 Skupščina in izvršni svet			
– nadomestilo oseb. doh.	570.000	157.124,50	29,32
2 01-1 Finančni načrt uprav. org.			
OBS Jesenice	8.394.700	3.497.791,00	41,67
3 01-1 Finančni načrt obč. sodišča	1.564.000	651.666,00	41,67
4 01-1 Finančni načrt sodnika za prekrške	581.000	242.082,00	41,67
5 01-1 Postaja milice Jesenice			
– materialni stroški za redno dejavnost	455.000	189.580,00	41,67
6 01-2 Volitve	30.000	–	–
7 01-2 Delovanje občinske skup., potni stroški delegatov, stroški predsed. zborov in delovanje skupin delegatov	30.000	915,60	3,05
8 01-2 Tisk, oglasi, objave	80.000	25.899,60	32,37
9 01-2 Medobčinsko sodelovanje in stiki z zamejstvom	120.000	26.482,65	22,07
10 01-2 Ostali funkcionalni izdatki:			
– redni	170.000	58.485,75	34,40
– prodani koleki	50.000	134.300,00	268,00
11 01-2 Stroški plačilnega prometa	55.000	12.708,80	23,29
12 01-2 Svet za preventivo in vzgojo pri cestnem prometu			
13 01-2 Tržna inšpekcija	3.700	–	–
14 01-2 Odmera in kataster zemlj.	60.000	7.736,85	12,89
15 01-2 Služba pravne pomoči	43.000	10.750,00	25,00
16 01-2 Občinsko javno pravobranilstvo Kranj	85.000	34.680,95	40,80
17 01-2 Občinski družbeni pravobranilec samoupravljanja	120.000	–	–
18 01-2 Občinsko javno tožilstvo Radovljica	202.000	84.166,00	41,67
19 01-2 Delo strokovnih komisij	54.000	–	–
20 01-2 Stalna konferenca mest	20.000	–	–
21 01-2 Medobčinske inšpekcijske službe	100.000	–	–
22 01-2 Obnova zemljiške knjige	61.500	14.431,60	23,47
23 01-2 Sredstva za nezasedena delovna mesta	506.000	–	–
24 01-2 Izdaja občinskega lista	60.000	–	–
25 01-2 Stroški strojne obdelave	100.000	–	–
26 01-2 Skupščina gorenjskih občin	74.000	30.830,00	41,66
26a01-2 Sodišče združenega dela	170.000	70.832,00	41,66
27 01-2 Skupnost slovenskih občin	50.000	20.830,00	41,66
SKUPAJ 01	13.808.900	5.304.965,10	38,42
02 – Ljudska obramba			
28 02-2 Teritorialna obramba	500.000	–	–
SKUPAJ 02	500.000	–	–
03 – Dejavnost družbenopolit. org. in društev			
29 03-2 Občinska konferenca SZDL	560.000	233.332,00	41,67
30 03-2 Občinska konferenca SZDL za občinske praznike	130.000	–	–
31 03-2 Občinska konferenca zveze socialistične mladine	386.000	160.832,00	41,67
32 03-2 Občinski odbor ZRVS	86.000	35.830,00	41,67
33 03-2 Občinska zveza DPM	104.600	26.150,00	25,00
34 03-2 Občinski odbor RK	66.800	–	–
35 03-2 Občinska gasilska zveza	64.300	32.150,00	50,00
36 03-2 Gorska reševalna služba	64.300	–	–
37 03-2 Org. zveze slepih Kranj	23.600	–	–
38 03-2 Org. zveze gluhih Kranj	6.400	–	–
39 03-2 Medobčinsko društvo telesnih invalidov Jesenice	5.500	–	–
40 03-2 Hortikulturno društvo Jesenice	30.000	12.000,00	40,00
41 03-2 Zveza civilnih žrtev vojne Kranj	3.000	–	–
SKUPAJ 03	1.530.500	500.294,00	32,69
04 – Negospodar. investicije			
42 04-1 Načrti – urbanizem	500.000	4.200,00	0,84
43 04-1 Udeležba za gradnjo stanovanj	160.000	–	–
44 04-1 Vzdrževanje zgradb SOB, KU in DPD	100.000	–	–
45 04-1 Odkup čuvajnic	74.300	–	–
46 04-1 Sofinanciranje vzdrž. prehodov čez progo	5.000	–	–
47 04-1 Sofinanciranje splošne bolnice	482.500	–	–
48 04-1 Obveznosti iz posojil za negospodarske investicije	500.000	209.761,75	41,95
49 04-1 Srednjeročni program razvoja obč. Jesenice 1976–1980	150.000	–	–
SKUPAJ 04	1.971.800	213.961,75	10,85

(Nadaljevanje razpredelnice na 10. strani)

SPREJETI UKREPI

Če na kratko povzamemo bistvene elemente izvajanja družbenoekonomske politike in razvoja v naši občini, potem moramo ugotoviti, da kljub pomembnim pozitivnim rezultatom še ni bistvenih sprememb v poglavitnih težnjah gospodarstva in

da se še naprej krepijo nekateri negativni trendi gospodarstva, ki so vidni predvsem:

– v nenormalnem naraščanju stroškov proizvodnje, ki so se dvignili do take mere, da je občutno padla ekonomičnost, rentabilnost in repro-

duktivna sposobnost gospodarstva; – v poslabšanju zunanjetrgovinske menjave;

– v prevelikem naraščanju zakonskih obveznosti;

– v visokem porastu cen in življenjskih stroškov, kar vse vpliva na nadaljevanje inflacijskih tendenc.

Ob takih negativnih trendih seveda ne bomo mogli uresničiti sprejete družbenoekonomske politike. Imeli bomo resne težave z življenjskim standardom delovnih ljudi. Prispevali bomo svoj delež k slabšanju zunanjetrgovinske bilance države. Na ta način bomo ovirali tudi nadaljnji razvoj samoupravljanja, pritrjevali pa k razpoloženju tistih, ki jim je samoupravni družbeni sistem trn v peti.

Iz vsega tega sledi, da dosedanjih ukrepov nismo vzeli dovolj resno in da sklepov ter zahtev nismo dovolj učinkovito uresničevali. Z drugo besedo: v OZD, SIS in družbenopolitični skupnosti nismo dovolj odločno in dosledno izvajali resolucije družbenoekonomske politike in razvoja SRS ter družbenega načrta razvoja občine ter drugih družbenih dogovorov. Ugotavljamo tudi, da so mnogi ukrepi bili parcialni, nismo poskrbeli za učinkovit nadzor nad izvajanjem dogovorjene politike in nismo izoblikovali sankcijske politike za kršitelje dogovorov. Tudi različnih interesov posameznih delovnih organizacij in posameznikov nismo znali uskladiti, zaradi česar imamo tudi tako minimalne rezultate na področju integracijskih prizadevanj. Določene težave v posameznih gospodarskih organizacijah pa vse preveč rešujemo s pritiskom na zvišanje cen.

Ko je izvršni svet občinske skupščine obravnaval predloženo oceno in razpravljal o posameznih negativnih trendih, je sprejel sklep, da se predloženo oceno posreduje v razpravo zborom občinske skupščine. Izvršni svet tudi predlaga, da občinska skupščina sprejme ustrezne ukrepe, z namenom da se bolj načrtno spodbuja gospodarsko rast in da zavremo negativne trende dosedanjega razvoja in da se tako vključimo v celovito družbeno akcijo za stabilizacijo, ki že teče v okviru SZDL.

V prihodnjih mesecih se morajo vsa prizadevanja organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti, izvršnega sveta občinske skupščine, skupščinskih komisij in upravnih organov uresničevati v skladu z naslednjimi ukrepi:

1. Da bi dovolj hitro in uspešno odpravili nekatere probleme, ki ovirajo realizacijo začrtane družbenoekonomske politike v občini ter da bi pospešili razvoj gospodarstva in družbenih dejavnosti, so samoupravni organi v organizacijah združenega dela in interesnih skupnostih dolžni obravnavati analize svojega poslovanja. Na osnovi takih analiz so dolžni do 30/7-1975 sprejeti ustrezne ukrepe in o tem poročati občinski komisiji za družbeni nadzor.

2. Eden od pogojev za skladen družbenoekonomski razvoj predvsem pa za odpravo gospodarske nestabilnosti in inflacije bo tudi srednjeročni plan za obdobje 1976–1980, ki mora temeljiti na principu samoupravnega planiranja vseh najpomembnejših vidikov združenega dela, od TOZD, SIS do celotne občine. Da bi izdelava srednjeročnega plana potekala čimbolj organizirano, je potrebno, da izvršni svet občinske skupščine stori vse potrebno, da bo:

– osnutek plana čimbolj usklajen s temeljnimi smotri planiranja, z materialnimi in fizičnimi sposobnostmi ter potrebami in interesi občine in širše družbene skupnosti;

– izdelava in sprejemanje plana v skladu z načrtom oziroma rokovnikom;

– skupaj s koordinacijskim odborom za izdelavo plana organiziral konzultacije in javno razpravo o osnutku srednjeročnega plana.

3. Ker dosedanja prizadevanja za krepitev samoupravljanja v OZD niso bila dovolj uspešna, so vse delovne organizacije dolžne pristopiti k reševanju te ustavne naloge bolj načrtno. V ta namen morajo samoupravni organi izdelati in sprejeti rokovnik s konkretnimi nalogami.

4. Ker stroški proizvodnje naraščajo hitreje kot celotni dohodek in zaradi tega pada ekonomičnost, rentabilnost in reprodukcijska sposobnost delovnih organizacij, vse to pa povzroča nestabilnost gospodarstva in pospešuje inflacijo, so vse delovne organizacije po samoupravni poti dolžne sprejeti stabilizacijske programe.

V ta namen morajo vodstva delovnih organizacij izdelati analizo stanja in pripraviti konkretne predloge za odpravo negativnih trendov razvoja. Programi ukrepov morajo biti izdelani tako, da bodo rezultati prizadevanj izmerljivi. O izvršitvi te naloge so delovne organizacije dolžne poročati pristojnim organom občinske skupščine.

5. Pomembnost doseženih rezultatov prvega tromesečja zmanjšuje

(Nadaljevanje na 10. str.)

tudi nizka stopnja rasti produktivnosti dela, ki je v nekaterih delovnih organizacijah dosežena le z višjimi cenami in povečanjem števila zaposlenih, ki je višje od družbeno dogovorjene rasti zaposlovanja. Zaradi tega so vse delovne organizacije dolžne uskladiti zaposlovanje s stopnjo rasti zaposlovanja, ki je sprejeta v družbenem načrtu razvoja naše občine.

Razen tega morajo delovne organizacije sprejeti ustrezne ukrepe za večjo produktivnost dela, ki mora izhajati iz boljše organizacije dela.

6. Kljub temu, da osebni dohodek ni presegel nivoja, ki je določen z družbenim načrtom razvoja, je treba poudariti, da je OD preveč pod vplivom gibanja cen in s tem od usklajevanja s porastom življenjskih stroškov, vse premalo pa je OD odvisen od porasta produktivnosti dela.

Ker nas taki pojavi vodijo k uravnilovki in destimulativno vplivajo na proizvodnost, je potrebno, da vse delovne organizacije vključijo v svoj stabilizacijski program tudi ukrepe, s katerimi se bo vzpostavila odvisnost nagajevanja od rasti produktivnosti dela.

7. Boljše rezultate izvoza je treba doseči z maksimalnim prizadevanjem vseh prizadejanih organizacij združenega dela, ki so dolžne:

- pospešiti sklepanje pogodb o izvozu in se pri tem orientirati tudi na nova tržišča — predvsem na vzhodne in neuvrščene dežele ter dežele v razvoju;
- v proizvodnih programih dati prednost naročilom za izvoz pred ostalimi naročili, ne glede na stopnjo njihove individualne ekonomičnosti;
- storiti vse potrebno, da bodo dobavni roki za izvoz čim krajši, ker je tudi to pomemben element za pridobivanje naročil;
- takoj pristopiti h kadrovski okrepitvi in strokovnemu usposabljanju delavcev za izvozno uvozne posle.

8. Delovne organizacije kovinske predelave, Univerzal, Zarja in Ljubljanske mlekarne — TOZD Klavnic se morajo ustrezno organizirati za iskanje možnosti izvoza.

9. Vse delovne organizacije, ki uporabljajo material oziroma opremo iz uvoza, so dolžne izdelati pregled uvoženega materiala za čas od 1973 leta do danes in jih predložiti samoupravnemu organu, ki so dolžni spiske pregledati in sprejeti konkretne ukrepe za zmanjšanje uvoza. Po enakem postopku je treba ugotoviti uspešnost dosedanjih prizadevanj in sprejeti nove ukrepe glede skupnih vlaganj za pridobivanje surovin in reprodukcijskega materiala.

10. Delovne organizacije in drugi investitorji so dolžni izdelati poseben pregled oziroma analizo investicijskih programov in načrtov; na osnovi take analize pa je potrebno:

- odkloniti investicijske projekte, katerih proizvodnja oziroma dejavnost sloni na uvoženem reprodukcijskem materialu;
- iz projektov oziroma načrtov črtati ves uvozni gradbeni material, ki ga izdelujejo domači proizvajalci;
- iz projektov oziroma načrtov črtati uvozno opremo, ki jo proizvajamo doma.

11. Oddelek za gospodarstvo je dolžan izpopolniti evidenco o izvozu in uvozu, ukrepati skladno z resolucijo SRS in družbenim načrtom razvoja občine ter sproti spremljati rezultate glede izvoza in uvoza, o vsem pa poročati izvršnemu svetu oziroma občinski skupščini.

12. Vsi investitorji oziroma uporabniki družbenih sredstev naj ponovno proučijo svoje investicijske programe glede realnosti njihovega obsega in možnosti realizacije. V zvezi s to nalogo je potrebno:

- da samoupravni organi ugotovijo ter po potrebi korigirajo skladnost investicij s politiko družbeno-ekonomskega razvoja občine in republike;
- zagotovijo vire financiranja ali pa zahtevajo ustavev tistih investicij, ki finančno niso pokrite.

13. Oddelek za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve je dolžan izpopolniti in sproti voditi evidenco o izvajanju investicij. V okviru svoje pristojnosti mora poostri tudi kontrola že v samem postopku za izdajo gradbenih dovoljenj ter zahtevali, da so dosledno izpolnjeni vsi pogoji, ki jih glede gradnje investicijskih objektov določijo predpisi ali družbeni načrt razvoja občine.

14. Z namenom, da bi se obvladovalo rast cen in jih zadrževalo v družbeno dogovorjenih okvirih, je potrebno:

- v vsaki TOZD oz. OZD opraviti temeljito analizo poslovnih in ostalih stroškov in na tej osnovi poiskati rezerve za znižanje stroškov;
- da družbeno politične organizacije in organi delavske kontrole zaostrijo osebno odgovornost posameznikov ter odgovornost vodstvenih struktur in samoupravnih organov pri sprejemanju odločitev o povečanju cen, posebno, če so te odločitve usmerjene le v ozke pod-

jetniške interese in so kot takšne v nasprotju s širšimi družbenimi interesi;

- da za tiste izdelke, pri katerih je prišlo do občutnega padca cen surovin in reprodukcijskega materiala na svetovnem trgu, pričnemo postopek za spremembo oziroma znižanje cene.

15. Program izvajanja politike cen, ki ga je sprejel izvršni svet občinske skupščine, je treba dosledno izvajati. Poleg tega pa je potrebno:

- zaostri odgovornost upravnega organa glede njegovih nalog o družbeni kontroli cen;
- povečati aktivnost tržne inšpekcije, ki mora bolj sistematično in dosledno ukrepati proti kršiteljem politike cen.

16. Občinskim vodstvom družbenopolitičnih organizacij se priporoča, da pospešijo ustanavljanje organizacij potrošnikov z namenom, da bi delovni ljudje in občani v okviru krajevnih skupnosti sodelovali o vprašanjih, ki so pomembna za življenjske razmere. Na ta način bi bili tudi potrošniki vključeni v sporazumevanje in družbeno dogovarjanje o cenah.

17. Ker so za izvrševanje politike družbeno-ekonomskega razvoja poleg organizacij združenega dela, krajevnih in interesnih skupnosti ter izvršnega sveta občinske skupščine zadolženi in odgovorni tudi upravni organi občinske skupščine, je potrebno, da izvršni svet ponovno prouči organizacijo upravnih organov in jo ustrezno spremeni in dopolni. Pri tem je treba pospešiti predvsem priprave za reorganizacijo inšpekcijskih služb in pospešiti ustanovitev interesne skupnosti za področje komunalnih dejavnosti in v okviru teh obravnavati vprašanja cen posameznih komunalnih storitev.

18. Na področju osebne porabe so komisije udeležencev samoupravnih sporazumov dolžne periodično analizirati gibanje OD ter opozarjati na morebitna odstopanja od dogovorjenih razmerij in zahtevati usklajitev z razmerji začrtanimi v družbenem dogovoru o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov in nekaterih drugih osebnih prejemkov ter gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe v letu 1975.

Odgovorni organi v bankah in organizacijah združenega dela morajo pospešiti z ukrepi za aktiviranje gotovinskih sredstev delavcev, tako da organizirajo nakazovanje osebnih dohodkov na hranilne knjižice in tekoče račune.

19. Na področju skupne porabe dosledno izvajati določila družbenega dogovora in predlaganih ukrepov za imobilizacijo sredstev nad dogovorjeno ravno. V ta namen so izvršni odbori SIS dolžni sproti ugotavljati stanje dohodkov in izdatkov ter o tem obveščati skupščine. Ugotoviti tudi vzroke neenakomerne realizacije dohodkov v SIS, ter čim prej organizirati skupne službe, ki naj uvedejo tudi skupno finančno knjigovodstvo.

20. Pri proračunskih dohodkih občine pomembno zaostajajo dohodki od davkov, zato je davčna uprava dolžna, da takoj analizira stanje in vzroke zaostajanja in sprejme ukrepe za takojšnje ažuriranje odmere davkov od dohodkov od prebivalstva in njihovo intenzivnejšo izterjavo.

Vsi delovni ljudje in občani morajo v okviru organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti proučiti gospodarske razmere svojih OZD in oceniti svojo poslovno in razvojno politiko ter izpolnjevanje nalog iz resolucije SRS in družbenega načrta razvoja občine in na tej podlagi izpopolniti ter sproti kritično preverjati in usklajevati svoje programe za izvajanje dogovorjene politike ekonomskega in socialnega razvoja v letu 1975. Politično akcijo, ki že teče v okviru SZDL, mora aktivirati vse delavce v združenem delu in slehernega občana za boj za višjo storilnost, za zmanjšanje stroškov poslovanja, za vsestransko varčevanje in nasploh za intenzivnejše gospodarjenje.

SREDSTVA ZA SKUPNO PORABO

07 — Kulturno prosvetna dejav.

50 07-2 Prešernova nagrada, Gregorčičeva plaketa, Čufarjeva plaketa

SKUPAJ 07

08 — Socialno skrbstvo

51 08-2 Podpore družinam kadrov.

52 08-2 Počitniške kolonije

53 08-2 Dotacija skladu za borbe — priznavalnine

SKUPAJ 08

Koriščena sredstva za socialno skrbstvo, ki bodo v II. polletju refundirana

09 — Zdravstveno varstvo

54 09-2 Zdravljenje po uredbi

55 09-2 Zdravljenje po odloku

56 09-2 Cepljenje

57 09-2 Preventivni zdrav. ukrepi

58 09-2 Sanitarna inšpekcija

59 09-2 Ostali funkcionalni izdatki

60 09-2 Sofinanciranje kluba alkoholikov

SKUPAJ 09

10 — Komunalna dejavnost

61 10-2 Vzdrževanje komunalnih objektov

62 10-2 Vzdrževanje javne razsvet.

63 10-2 Požarnovarnostna komisija

64 10-2 Gasilska služba

SKUPAJ 10

11 — Dejavnost krajevnih skup.

65 11-2 Dejavnost krajevnih skup. — za redno dejavnost

— za ožjo komunal. dejav.

— za ostalo (KS Kr. gora za Zavod za turizem)

SKUPAJ 11

SREDSTVA ZA INVESTICIJE IN INTERVENCIJE V GOSPODAR.

16 — Gospodarski posegi

66 16-2 Referat za kmetijstvo

67 16-2 Veterinarska inšpekcija

68 16-2 Ustanovitev konzorcija v Kr. gori

SKUPAJ 16

DRUGA SREDSTVA

17 — Tekoča proračunska rezerva in obveznosti iz prejšnjih let

69 17-1 Tekoča proračunska rezerva

70 17-2 Obveznosti iz prejšnjih let

SKUPAJ 17

18 — Krediti, vezana in izločena sredstva

71 18-4 Rezervni sklad

SKUPAJ 18

SKUPAJ RAZPOREJENI DOH.

Koriščena sredstva za socialno skrbstvo

Realizacija proračunskih dohodkov zaostaja za planskimi predvidevanji, vendar pričakujemo delno zvišanje dohodkov v drugi polovici. Po-

z razmerji začrtanimi v družbenem dogovoru o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov in nekaterih drugih osebnih prejemkov ter gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe v letu 1975.

Odgovorni organi v bankah in organizacijah združenega dela morajo pospešiti z ukrepi za aktiviranje gotovinskih sredstev delavcev, tako da organizirajo nakazovanje osebnih dohodkov na hranilne knjižice in tekoče račune.

19. Na področju skupne porabe dosledno izvajati določila družbenega dogovora in predlaganih ukrepov za imobilizacijo sredstev nad dogovorjeno ravno. V ta namen so izvršni odbori SIS dolžni sproti ugotavljati stanje dohodkov in izdatkov ter o tem obveščati skupščine. Ugotoviti tudi vzroke neenakomerne realizacije dohodkov v SIS, ter čim prej organizirati skupne službe, ki naj uvedejo tudi skupno finančno knjigovodstvo.

20. Pri proračunskih dohodkih občine pomembno zaostajajo dohodki od davkov, zato je davčna uprava dolžna, da takoj analizira stanje in vzroke zaostajanja in sprejme ukrepe za takojšnje ažuriranje odmere davkov od dohodkov od prebivalstva in njihovo intenzivnejšo izterjavo.

Vsi delovni ljudje in občani morajo v okviru organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti proučiti gospodarske razmere svojih OZD in oceniti svojo poslovno in razvojno politiko ter izpolnjevanje nalog iz resolucije SRS in družbenega načrta razvoja občine in na tej podlagi izpopolniti ter sproti kritično preverjati in usklajevati svoje programe za izvajanje dogovorjene politike ekonomskega in socialnega razvoja v letu 1975. Politično akcijo, ki že teče v okviru SZDL, mora aktivirati vse delavce v združenem delu in slehernega občana za boj za višjo storilnost, za zmanjšanje stroškov poslovanja, za vsestransko varčevanje in nasploh za intenzivnejše gospodarjenje.

SREDSTVA ZA SKUPNO PORABO

07 — Kulturno prosvetna dejav.

50 07-2 Prešernova nagrada, Gregorčičeva plaketa, Čufarjeva plaketa

SKUPAJ 07

08 — Socialno skrbstvo

51 08-2 Podpore družinam kadrov.

52 08-2 Počitniške kolonije

53 08-2 Dotacija skladu za borbe — priznavalnine

SKUPAJ 08

Koriščena sredstva za socialno skrbstvo, ki bodo v II. polletju refundirana

09 — Zdravstveno varstvo

54 09-2 Zdravljenje po uredbi

55 09-2 Zdravljenje po odloku

56 09-2 Cepljenje

57 09-2 Preventivni zdrav. ukrepi

58 09-2 Sanitarna inšpekcija

59 09-2 Ostali funkcionalni izdatki

60 09-2 Sofinanciranje kluba alkoholikov

SKUPAJ 09

10 — Komunalna dejavnost

61 10-2 Vzdrževanje komunalnih objektov

62 10-2 Vzdrževanje javne razsvet.

63 10-2 Požarnovarnostna komisija

64 10-2 Gasilska služba

SKUPAJ 10

11 — Dejavnost krajevnih skup.

65 11-2 Dejavnost krajevnih skup. — za redno dejavnost

— za ožjo komunal. dejav.

— za ostalo (KS Kr. gora za Zavod za turizem)

SKUPAJ 11

SREDSTVA ZA INVESTICIJE IN INTERVENCIJE V GOSPODAR.

16 — Gospodarski posegi

66 16-2 Referat za kmetijstvo

67 16-2 Veterinarska inšpekcija

68 16-2 Ustanovitev konzorcija v Kr. gori

SKUPAJ 16

DRUGA SREDSTVA

17 — Tekoča proračunska rezerva in obveznosti iz prejšnjih let

69 17-1 Tekoča proračunska rezerva

70 17-2 Obveznosti iz prejšnjih let

SKUPAJ 17

18 — Krediti, vezana in izločena sredstva

71 18-4 Rezervni sklad

SKUPAJ 18

SKUPAJ RAZPOREJENI DOH.

Koriščena sredstva za socialno skrbstvo

Realizacija proračunskih dohodkov zaostaja za planskimi predvidevanji, vendar pričakujemo delno zvišanje dohodkov v drugi polovici. Po-

raba sredstev je v skladu z dohodki ter v mejah sprejetega proračuna za leto 1975.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V ponedeljek, 21. 7. dopoldne je bila izredna seja vseh zborov občinske skupščine. Delegati so obravnavali ocene in stališča družbenopolitičnih organizacij in izvršnega sveta OS o gospodarskih gibanjih v občini ter sprejeli program stabilizacijskih ukrepov in drugih aktivnosti.

V spomin na veliko napisno akcijo blejskih mladincev, 17. julija 1941 proti nacističnemu okupatorju, slavijo občani Bleda krajevni praznik. V počastitev praznika so se od 16. do 21. julija vrstile številne prireditve, ki so hkrati posvečene tudi 30-letnici osvoboditve in 90-letnici gasilskega društva. V soboto, 19. 7. zvečer je bila v festivalni dvorani slavnostna akademija, v nedeljo, 20. 7. veliko gasilsko zborovanje in para, v ponedeljek 21. 7. popoldne koncert pihalnega orkestra JLA iz Ljubljane.

Predsednik občinske skupščine Polde Pernuš je sklical za četrtek, 24. 7. posvetovanje predstavnikov vseh občinskih samoupravnih interesnih skupnosti. Pogovorili se bodo o dosedanjem dotoku sredstev za skupno porabo in o možnostih za organizacijo skupnih strokovnih služb vseh interesnih skupnosti v občini.

Po podatkih analitične službe občinske skupščine je bil porast osebnega dohodka v radovljiški občini v prvem polletju 1975 bistveno večji kot je predvideno po letošnji resoluciji o družbenem razvoju. Ta znaša kar 44,5 %, po planu pa je bilo predvideno le 25 % povečanje.

V I. polletju 1975 je bilo realizirano že 47,7 % dohodkov občinskih interesnih skupnosti, kar je za 6,4 % več kot v I. polletju 1974. leta. Največ sredstev se je zbralo za otroško varstvo — 49,9 %, nato pa za telesno kulturo — 49,3 %. Za izobraževanje je zbrano 47,7 %, za kulturo 45,8 % in za socialno skrbstvo 45 %.

V primerjavi z lanskim letom, se je skupni izvoz delovnih organizacij radovljiške občine v prvih petih mesecih 1975 po vrednosti zmanjšal za 8 %. Izvoz se je zmanjšal v LIP Bled za 53 %, v Almiri Radovljica za 35 %, v Verze- nine Bled za 10 % in v GG Bled, ki edino poleg industrijskih podjetij izvažata na tuje, za celih 60 %.

Navzlic neugodnemu položaju v mednarodnih gospodarskih gibanjih, je kolektiv tovarne Veriga Lesce v petih mesecih letošnjega leta ustvaril za 1.543.161 dolarja izvoza, kar je 57 % več kot lani v istem času, izvoz na konver- tibilna tržišča pa je povečan le za 4 %.

Predsedstvo občinske konference ZSMS je na zadnji seji, ki so se je udeležili tudi predstavniki vseh komisij, razpravljalo po poročilu o udeležbi mladine na akciji Begunje 75 in na proslavah v počastitev 30-letnice osvoboditve. Razen tega so se seznanili z ocenami gospodarskih gibanj in socialnem razvoju občine v 1975. letu. Na seji so tudi imenovali člane novoizvoljenih komisij in se dogovorili o delovni akciji v Gorjah »Laze 75«.

Ker je v upravnem organu občinske skupščine zaposlenih 27 mladincev in mladink, so v soglasju z OK ZSMS Radovljica sklenili ustanoviti lastno osnovno organizacijo ZSMS. Na ustanovni seji so izvolili sedemčlansko predsedstvo in za sekretarja Zvonka Muleja.

V torek, 15. 7. je bila na Bledu ustanovna konferenca osnovne organizacije ZSMS GG Bled, ki šteje 50 članov zaposlenih v vseh sedmih TOZD. Na konferenci so sprejeli statut in obširen program dela ter izvolili sedemčlansko predsedstvo. Za predsednika je bil izvoljen Jernej Smolej iz TOZD Gozdarskega stva Jesenice.

Izvršni odbor kulturne skupnosti je v začetku tedna poslal vsem delegacijam in konferencam delegacij za SIS v TOZD, OZD in KS ter vsem družbenopolitičnim organizacijam osnutek srednjeročnega načrta razvoja kulturne dejavnosti v občini za obdobje 1976—1980. Po javni razpravi bo osnutek obravnavala v septembru tudi skupščina kulturne skupnosti. Načrt predvideva letno od 7 do 8 % povečano dejavnost ter vrsto pomembnih kulturnih akcij in obnovo kulturnih objektov.

Od 15. junija do 10. septembra je odprt kamp za delavce Elana in njihove svoje v Selcah pri Crikvenici. V osmih počitniških hišicah je julija že letovalo 29 družin, prav toliko pa jih bo lahko letovalo tudi v avgustu.

Delavski svet trgovskega podjetja Murka Lesce je na zadnji seji odobril 16 članom delovnega kolektiva dolgoročno posojila iz sklada skupne porabe namensko oročenih sredstev Murke v banki in iz bančnih sredstev v skupnem znesku 705.000 din.

V radovljiškem kopališču so od 1. junija do 17. julija navzlic muhastemu vremenu zabeležili rekordno število obiskovalcev. Medtem, ko so lani v tem obdobju prodali 786 kopaliških vstopnic, je to število naraslo na 1060. Za okoli 30 % večji obisk beležijo tudi v kampu.

V sredo, 17. 7. so pokopali v prometni nesreči preminulega 66-letnega Ivana Korošca iz Mošenj. Bil je dolgoletni poštvovalni družbeno politični in kulturni delavec. Med drugim je bil več let predsednik KO ZZB NOV, predsednik DPD Svoboda, podpredsednik ZKPO, občinski odbornik in član izvršnih organov drugih organizacij.

V počastitev 90-letnice gasilskega društva Bled in 20-letnice občinske gasilske zveze je bila v četrtek 17. 7. velika gasilska vaja na blejskem gradu. V soboto 19. 7. slavnostna seja v gasilskem domu, v nedeljo 20. 7. pa veliko zborovanje, parada in veselice.

Medtem, ko je bilo v prvem polletju 1974. v Radovljici izposojeno v matični knjižnici 15.348 knjig, se je to število v enakem obdobju letos povečalo na 17.052 knjig. Na Bledu so lani v šestih mesecih izposodili 6.438, letos pa 8.564 knjig.

Po dogovoru vseh občinskih zvez organizacij za tehnično kulturo na Gorenjskem, bo letošnje — 19. gorenjsko razstavo umetniške fotografije pripravil foto kino klub Radovljica. Razstava bo od 1. do 7. avgusta v dvorani radovljiške graščine, posvečena pa bo občinskemu prazniku in 30-letnici osvoboditve.

Letošnje tradicionalno kmečko ohcet v Bohinju prejšnjo soboto in nedeljo, ki jo organizira TD Bohinj-Jezero v sodelovanju s folklornimi skupinami KUD Srednja vas in DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bistrice, je privabila veliko obiskovalcev, da že dolgo ne. Računajo, da si je sobotno »vasovanje« Poljskalco ogledalo nad tisoč, nedeljsko ohcet pa še petkrat toliko ljudi. K temu je pripomoglo tudi zelo lepo vreme.

NOVA POTA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA V JESENIŠKI OBČINI

DANAŠNJA ŠOLA NE OMOGOČA URESNIČEVANJA POSTAVLJENIH VZGOJNIH SMOTROV

Kaj pomeni vzgoja? Ta beseda je tolikokrat rabljena, da je potrebno, da nekoliko natančneje pojasnimo ta pojem.

Vzgoja je oblikovanje, vodenje otroka skozi vsa razvojna obdobja do vstopa v samostojno življenje pa še potem se ta proces ne prekine, ljudje se spreminjajo vse življenje, torej je vzgoja proces, ki teče od rojstva do smrti.

Tako široko področje pa ni doma na samo poklicnih vzgojiteljev. Z vzgojo se ukvarjajo tudi starši, organizacije, klubi, knjige, itd.

Ločiti pa moramo namerno – internacionalno vzgojo od nenamerne – funkcionalne vzgoje. Šoli pripisujemo nameren poseg v vzgojo. Čeprav imamo v šoli natančno postavljene vzgojne smotre, ugotavljamo, da jih ne dosegamo, da šola v glavnem izobražuje. Pa še to bolj trpa v glave podatke in množico dejstev, ki hitro zginejo v pozabo ali pa zastarijo. Vzgojni učinek je zelo majhen, doseganje postavljenih družbenih smotrov pa nedodelano in slabo učinkovito.

Kakšno zvezo ima ta razlaga s celodnevno šolo?

Celodnevno osnovno šolo bo s svojo pestro organizacijo življenja in dela omogočila doseganje vzgojnih smotrov, ki jih postavljamo v vseh družbenih dokumentih. Otroka bo vzgajala za tri bistvene sestavine, človekovega udejstvovanja: za delo, samoupravljanje in zdravo koriščenje prostega časa.

Marsikdo se bo vprašal, zakaj pa tega ne more doseči današnja šola. Problem je v tem, da danes v glavnem vzgajamo na neposreden način – z besedami, prepričevanjem, prisiljevanjem, opominjanjem. Pri takem načinu pa je učinek slab, če celo ne rodi nasprotja. Tako pojmovanje vzgoje pa je idealistično.

Materialistično pojmovanje pa postavlja v ospredje način življenja. Ta pa naj bo tak, da sili otroka v pridobivanje željenih in družbeno cenjenih vrednot. Naš cilj je vzgojiti

delovnega, odgovornega, samostojnega, vedrega človeka, ki bo sposoben odločati in se podrežati odločitvam – skratka samoupravljalca v pravem pomenu. Takih smotrov pa ne dosegamo z govorjenjem o delu, samoupravljanju, odgovornosti... Tovarištva ne razvijamo s pripovedovanjem o tovarištvu. Vse to kaže na to, da je potrebno organizirati tako šolo, v kateri bo otrok imel možnost vse te lastnosti pridobivati z lastno aktivnostjo, kjer bo posredno z delom in ob delu privzgal željene lastnosti. To je tisto pravo materialistično pojmovanje vzgoje, v tem pa je tudi bistvo celodnevne osnovne šole.

ODGOVORNE PRIPRAVE NA CELODNEVNA ŠOLO V ŽIROVNICI

V minulem tednu je koordinacijski odbor za prehod na celodnevno osnovno šolo pri krajevni konferenci SZDL Žirovnica imel že svojo tretjo sejo. Poleg pregleda sklepov in opravljenega dela ter obravnave tekoče problematike, so na seji imenovali pet komisij in sicer: komisijo za vzgojno-izobraževalno delo, komisijo za prehrano, komisijo za kadrovska vprašanja, komisijo za materialna vprašanja in komisijo za izvedbo prostovoljne akcije. Moramo poudariti, da komisije že več ali manj delajo in da je celoten koordinacijski odbor svojo nalogo vzel zelo resno.

V začetku meseca sta s skupnim pismom občinski in krajevni koordinacijski odbor pozvala vse organizacije združenega dela oziroma temeljne organizacije združenega dela, ki zaposlujejo delavce iz krajevne skupnosti Žirovnica, da jih v njihovih prizadevanjih pri uresničitvi celodnevne osnovne šole v Žirovnici finančno podprejo. Kljub temu, da ima osnovna šola v Žirovnici trenutno najboljše prostorske možnosti za prehod na celodnevno osnovno šolo, bodo potrebna še nekatera dodatna vlaganja. Tako oblika dela namreč poleg večjega števila učiteljev, učnih pripomočkov in drugega materiala, zahteva tudi več prostorov, igrišč in podobno. Temeljna izobraževalna skupnost Jesenice bo delno poravnala stroške za adapta-

Drugod po svetu so do tega spoznanja že prišli. Bistvo te vzgoje je, da otrok z lastno aktivnostjo oblikuje sebe, da se razvija v skladu s svojimi sposobnostmi in posebnostmi. Selekcije v osnovni šoli ne poznajo. Pomembno je, da otrok zraste v zdravo, zadovoljno in samoiniciativno osebnost.

Tudi naša celodnevna osnovna šola bo uresničevala te napredne težnje.

Če smo doslej v šoli ugotavljali, da otroci nimajo delovnih navad, da ne poznajo racionalnih metod učenja, da jim večina staršev ne more pomagati, potem bo celodnevna osnovna šola v tem pogledu marsikaj spremenila. Delovne navade pridobimo le, če neko dejavnost neprekinjeno ponavljamo. Samostojno učenje v celodnevni osnovni šoli bo z ustreznimi metodami in strokovnim vodstvom oblikovalo to bistveno človekovo lastnost. Metode učenja smo sedaj prepuščali staršem in otrokom, saj so se otroci učili doma, vendar to ne more biti stvar otrok in staršev, tako enostaven proces pa učenje vendar ni.

Vsa ta spoznanja nas še bolj obvezujejo, da bo projekt celodnevne osnovne šole čimhitreje realiziran za vse učence v občini, ne samo v Žirovnici.

d. t.

ODKUP SPOMINSKIH DREVES V PARKU TALCEV

Odbor za izgradnjo parka talcev na Koroški Beli je na svoji seji 15. julija sprejel sklep o prodaji spominskih dreves v parku talcev. Odbor organizira prodajo 14 spominskih dreves z namenom, da bi občani, zlasti tisti, ki so imeli pokopane svoje na opuščnem pokopališču, podprli izgradnjo parka talcev. Zato odbor naproša prebivalce z območja krajevnih skupnosti in tudi ostale, da se vabijo odzovejo in drevesa, ki so že vsajena, odkupijo. Cena drevesu brez ploščice je 500 din, spominsko drevo s ploščico in napisom pa 800 din.

Vsi tisti, ki se bodo odločili za nakup spominskih dreves, navedene vsote lahko vplačajo v pisarni krajevnih skupnosti na Javorniku v

delavskem domu Julke in Albina Pibernik.

Predsednik odbora za izgradnjo parka talcev je poročal o poteku del, ki so načrtovana v drugi fazi in bodo predvidoma gotova do 4. septembra, obletnice, ko so bili ustreljeni talci in takrat na Javorniku praznujejo krajevni praznik. Da bi dela nemočno potekala, so krajevni odbor ZB NOV naročili, da do konca julija posreduje seznam borcev, talcev in ostalih žrtev nacističnega nasilja, ki so bili pokopani na opuščnem pokopališču. Podatki so potrebni zaradi izdelave spominskih kamnov, na katerih bodo vklesana imena padlih.

Miroslav Noč, predsednik odbora za izgradnjo parka talcev je na seji posredoval še projekt razsvetljave celotnega parka talcev, s čimer se bo vrednost vseh del povečala za nadaljnjih 21.250,00 din. Projekt razsvetljave je izdelal Milan Pernel.

Pred nekaj dnevi so delavci komunalnega podjetja Kovinar izravnali tudi spodnji del pokopališča, kjer so bili pokopani borci in talci.

KRATKE NOVICE IZ ŠPORTNIH KLUBOV

Štiri jeseniške pionirke ter dva pionirja smučarja se bodo od 24. do 27. julija udeležili treninga slovenske pionirske smučarske reprezentance, ki bo pri Češki koči. To so: Grega Benedik, Brigita Kejžar, Barbara Benedičič, Saška Vesek, Barbara Kunc in Matej Oblak. To je vsekakor spodbudno, kajti v preteklem letu je bila na reprezentančnih seznamih le ena jeseniška pionirka – Brigita Kejžar. V letošnjem letu pa imajo kar šest predstavnikov. Največ zaslug za tak dvig

kvalitete pri naših najmlajših smučarjih ima nedvomno strokovno in načrtno delo trenerja jeseniških smučarjev profesorja Janeza Smitka.

Ko smo pri smučarjih, naj omenimo, da vsi najboljši, od članov do cibananov, redno trenirajo petkrat na teden. Dva izmed teh treningov sta kondicijska, trikrat pa trenirajo na snegu in sicer na plazu pod Prisojnikom na Vršču, kjer imajo postavljeno prenosno vlečnico. Pri smučarskem društvu Jesenice predvidevajo, da bodo najboljši smučarji in smučarke odšli 20. avgusta na trening v italijansko smučarsko središče Sella Neveo, kjer so pogoji za učinkovito vadbo zelo ugodni. Tudi stroški bivanja, glede na bližino Sella Neveo, bodo precej manjši, kot denimo v oddaljenih smučarskih središčih.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru obrata HOP Javornik se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila v času mojega bolovanja zelo dobrodošla. Fatima Gervala

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru SV se najlepše zahvaljujem, ker mi je omogočil brezplačno letovanje v našem sindikalnem domu v Crikvenici. Demila Tatarevič

ZAHVALA

Sindikatu FRS se iskreno zahvaljujem za prijetno letovanje v Crikvenici. Marija Šest

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru plinske in vodne energije se iskreno zahvaljujem za brezplačno letovanje na morju. Mira Noč

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, stare mame in sestre

FRANČIŠKE SOKLIČ

se iskreno zahvaljujem sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam nudili dragoceno pomoč. Posebno zahvalo izrekamo dr. Novaku za obiske na domu ter zdravniškemu in strežnemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice. Zahvalo smo dolžni tudi pevcem ter vsem darovalcem cvetja.

ZALUJOČI: sinovi z družinami ter ostalo sorodstvo

PRIPRAVE NA PRAZNOVANJE OBČINSKEGA PRAZNIKA

Poseben pripravljalni odbor, ki ga je imenovalo predsedstvo skupščine občine Jesenice, pripravlja program letošnjega praznovanja občinskega praznika. Z ozirom na to, da bo osrednja občinska proslava, 23. avgusta in sicer 25. letnice samoupravljanja, 30. letnice osvoboditve in 40. letnice stavke jeseniških kovinarjev, za občinski praznik ne bo večje masovne prireditve, pač pa odbor oziroma posamezne organizacije pripravljajo naslednje prireditve:

Na predvečer praznika, 31. julija bo:

- V Kosovi graščini otvoritev razstave STAVKOVNO GIBANJE NA GORENJSKEM LETU 1935, kratek kulturni program bo izvajal moški pevski zbor Jeklar,
- otvoritev kolektivne razstave likovnih del članov DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice,
- KONCERT pihalnega orkestra JESENIŠKIH ŽELEZARJEV pod vodstvom dirigenta Ivana Knifca v spominskem parku na Plavžu.

Na praznik, 1. avgust bo:

- razširjena slavnostna seja vseh treh zborov občinske skupščine, na kateri bodo poleg uvodnega govora predsednika občinske skupščine Slavka Osredkarja, podpisali listino o pobratenju med občino Jesenice in občino Valjevo ter podelili Gregoričeve in Čufarjeve plakete. Kratek uvodni koncert pred sejo bo imel ženski pevski zbor JESENICE.

POGOJI, KI JIH NISO MOGLI SPREJETI

Jeseniška bolnica je že dalj časa brez predstojnika kirurškega oddelka, zato je objavila razpis za to prosto mesto. Na razpis se je javil samo en zdravnik, ki je trenutno zaposlen v zamejstvu. Pripravljen je zasesti prazno delovno mesto predstojnika kirurškega oddelka na jeseniški bolnici. Toda, postavil je tudi svoje pogoje, ki pa so taki, da jih žal jeseniška bolnica, kljub nujni zasedbi tega delovnega mesta ni mogla sprejeti.

V pogojih, ki jih je postavil edini kandidat na razpisano mesto zahteva poleg osebnih dohodkov, ki so urejeni s pravilnikom o delitvi osebnega dohodka, še 2.000 dinarjev dodatka za položaj, bolnica pa mu mora odobriti posojilo za izgradnjo stanovanjske hiše v višini 300.000 dinarjev za dobo petdesetih let. Hišo namerava graditi na Bledu, zato zahteva v pogojih, da mu bolnica oskrbi tudi ustrezno gradbeno parcelo na Bledu. Ker pa ima v tujini tudi svoj osebni avto je zahteval, da mu tega uvozi bolnica, tako, da ne bi plačal carine. Te zahteve so res tako »skromne«, da jih jeseniška bolnica ni mogla sprejeti in bo še naprej ostala brez prepotrebnega zdravnika kirurga.

Po izjavi, ki jo je na seji občinske skupščine zdravstvenega varstva dal delegat jeseniške bolnice, bo bolnica zato, ker ni mogla sprejeti takih pogojev, verjetno ostala brez pomoči, ki jo je sedaj dobivala iz ljubljanskega zdravstvenega centra. Tako jim je bilo namignjeno v telefonskem razgovoru z omenjenim centrom.

Skupščina je na seji soglašala s stališčem jeseniške bolnice in sklenila, da se zdravstvenemu centru v Ljubljano pošlje protest.

Ob tem bi rad pripomnil še, da je že pred leti nek zdravnik postavil zelo zahtevne pogoje glede stanovanja. Te pogoje so mu uresnili, toda kljub temu je kmalu odšel nazaj v tujino, služiti divize.

Če ob tem pomislimo, da je ta dva zdravnika in mnoge druge, ki so odšli v tujino, izsolala naša socialistična družba, da so morda celo dobili štipendijo in potem ne glede na to, da so pri nas še velike potrebe po zdravniškem kadru, odšli v tujino, ob povratku pa postavljajo nesprejemljive pogoje, potem se mi zdi, da je to predvsem moralno stično vprašanje, najbrž tudi nedržljivo s poklicno etiko. Razen tega pa bo potrebno razmišljati tudi o tem, da bi kadri, za katerih šolanje je družba vložila ogromna sredstva, ob zaposlovanju v tujini morali družbi vrniti sredstva, porabljena za njihovo šolanje, ne pa da se dogaja obratno, da nekateri od njih ob povratku od družbe zahtevajo nemogoče pogoje.

Stane Torkar

Vse znance obveščamo, da je dne 9. 7. 1975 umrl

RAJKO SAMSA

nekdanji delavec železarne Jesenice. Pokopali smo ga v Izoli, 10. 7. 1975.

žalujoči: oče Anton, mati Anica, sestra Silva, brat Tone in ostalo sorodstvo

USTANOVLJENA OBČINSKA ZVEZA SMUČARSKIH ORGANIZACIJ

V petek, 18. julija je bila ustanovna skupščina občinske zveze smučarskih organizacij Jesenice. Namen ustanovitve zveze je bil, da se smučarska dejavnost v občini organizacijsko kar najbolj prilagodi novemu zakonu o društvih pa tudi novemu načinu tekmovanja, ki ima poudarek na regijskem tekmovanju, kar je v bistvu veliko ceneje in hkrati pogojuje večjo množičnost. Tako bodo na območju občine delovali smučarski klubi, ki jih bo povezovala občinska zveza smučarskih organizacij Jesenice. Uvodni referat na skupščini je imel dosednji predsednik smučarskega društva Jesenice Bogomil Homovec, ki je bil na skupščini ponovno izvoljen za predsednika zveze, poročilo o delu društva pa je imel predsednik tehničnega odbora Slavan Berlski. Na skupščini so ob živahni razpravi sprejeli novo organiziranost, sprejeli statut zveze in izvolili vodstvo zveze. V nadaljevanju posredujemo nekaj najpomembnejših misli iz poročila o dejavnosti društva.

Poročevalec Slavan Berlski je uvodoma ugotovil, da se s telesno vzgojo in športom ter tovrstno rekreacijo ukvarja čedalje več ljudi, od najmlajših do najstarejših. Izreden razvoj je naredil tudi smučarski šport, tako tekmovalni, kakor rekreacijski.

Smučarsko društvo Jesenice, je nadaljeval poročevalec, je eno redkih v državi, ki goji vse smučarske discipline, tekmovalci društva pa zasledajo mesta v vrhu jugoslovanske kvalitete. Tako smučarska dejavnost v društvu zajema tri discipline in sicer tako imenovano alpsko smučanje, ki ga delimo na smuk, slalom in veleslalom, nadalje teke in skoke. Zaradi atraktivnosti in seveda priljubljenosti je najbolj zastopano alpsko smučanje, vedno večje zanimanje tako pri nas doma kot v svetu pa vzbujata tudi tekaški šport. Vsa ta pestra in obsejna dejavnost, je poudaril poročevalec, pa je pogojena s stalno aktivnostjo, velikim prizadevanjem, vztrajnostjo pa tudi samopremagovanjem, tako tekmovalec kot tudi funkcionarji oziroma telesnovzgojnih aktivistov.

Minili so časi, ko je bilo smučanje le kot čisto ljubiteljsko, koncentrirano le na čiste zimске mesece. Današnji tekmovalni šport oziroma smučanje pa zahteva aktivnost tako smučarjev kakor funkcionarjev prek vsega leta, kar je izredno naporno. Največja aktivnost je bila še pred kratkim usmerjena v zbiranje finančnih sredstev, manj pozornosti pa je veljalo tekmovalnim dosežkom. S konstituiranjem temeljne telesne kulturne skupnosti je v bistvu skrb za financiranje prešla v to samoupravno področje, tako da se bodo smučarski delavci lahko bolj intenzivno ukvarjali s strokovnim in tehničnim delom.

Društvo kot celota, je dejal poročevalec, je trenutno najboljša v državi, za kar je prejelo tudi najvišja priznanja smučarskih organov in organizacij telesne kulture. Društvo namreč s svojo dejavnostjo pokriva vse območje od Rodin do Rateč in vzdržuje najbolj perspektivne tekmovale v naši občini. V pretekli sezoni so tekmovalci smučarskega društva Jesenice nastopali kar na 309 tekmah. Najboljše moči ima društvo v moških tekmovalecih, medtem, ko so slabše zastopane ženske, predvsem srednje in starejše skupine, dočim je pri cicibankah in pionirskih precej večja aktivnost. V društvu je bilo v minulih sezonah registriranih 146 tekmovalec in sicer največ v alpskem smučanju, medtem ko so skakalci in tekači približno enako, vendar manjše število zastopani.

Glede na velike stroške tekmovanja smučanja, so tekmovalci v društvu razporejeni v tri kvalitetne skupine. V prvi so tekmovalci, ki so v pretečni sezoni dosegli prvi ali drugi razred in redno obiskujejo treninge, ki so v programu društva, razen tega pa morajo biti uspešni tudi v šoli. To skupino društvo financira tako v pogledu priprav kakor opreme. V drugi skupini so tekmovalci, ki so sicer dosegli prvi ali drugi razred

in so se sami odrekli sodelovanju v prvi skupini ter tekmovalci tretjega in četrtega razreda. Tem tekmovalec društvo omogoča treninge po programu, ki je manj zahteven oziroma krajši, obvezno pa delno prispevajo pri nakupu opreme. V tretji skupini so tekmovalci, ki še dosegajo tekmovalne elite in si z občasnimi treningi in tekmovanji v ožjem okolišju nabirajo znanje in izkušnje. Njihove treninge in trenerje financira društvo, opremo pa sofinancirajo tekmovalci sami glede na dosežene razrede v minulih tekmovalnih sezonah.

Če primerjamo, je nadaljeval poročevalec, našega vrhunskega smučarja ali člana prve skupine, lahko sami ugotovimo, da tekmovanje zahteva izredno veliko časa, napora, samopremagovanja. Preteči ali presmucati je potrebno na stotine kilometrov in preleti ogromno znoj, kar vsekakor presega čisto ljubiteljsvo oziroma lastno zabavo. Običajno pa je dober športnik tudi dober delavec pa tudi dober ambasador naše socialistične domovine, kadar nastopa izven meja svoje domovine. Tako opredelitev pa zahteva da to delo pravilno cenimo oziroma vrednotimo tako prizadevanja, da dajemo ustrezno družbeno priznanje.

Slavan Berlski je zatem omenjal pomen smučarskega športa za pripravljenost ljudi v primeru ljudskega odpora in poudaril izreden pomen izgradnje smučarskega zavetišča pod Prisojnikom, smučarsko rekreacijskega centra na strelšču v Podmežaklju, urejanja smučišč v Črnem vrhu in drugo, za kar izredno pridni odborniki zaslužijo vse priznanje.

Pri vseh teh prizadevanjih, je poudaril pa v kakovostnem pogledu ni bilo narejeno vse, kar se tesno povezuje tudi z možnostmi. Trenutne razmere pa kažejo na boljše, kar bo seveda pogojeno tudi z redno zagotovljenimi finančnimi sredstvi.

V zadnjih treh desetletjih so tekmovalci društva v alpskih disciplinah dosegli na državnih prvenstvih članov in članic 43 zlatih odlikovanj, pri mladincih pa 48. Na republičkih prvenstvih so članice in člani osvojili 31 naslovov, pri mladincih pa 34. Skupaj so tekmovalci društva osvojili 156 kolajn. To je le nekaj podatkov, ki kažejo na velik prispevek tekmovalec jeseniške občine k splošnemu razvoju smučarskega športa v Sloveniji in Jugoslaviji.

Ko je govoril o skakalni smučarski disciplini je dejal, da je to zelo zahtevna disciplina, ki zahteva od tekmovalec veliko samozavest, hrabrost, popolno obvladanje telesa in eksplozivno odskočno moč, potrebna pa je tudi estetika in usklajenost gibov, kar še posebno pride do izraza pri poletih. Razen tega pa skakalec mora obvladati vse načine smučanja, poleg tega pa mora imeti izvrsten občutek za orientacijo in akrobatiko. Za tem je govoril o bogati skakalni tradiciji v Gornjesavski dolini in o velikih imenih našega skakalnega športa. Čeprav, je nadaljeval poročevalec, so smučarski skoki atraktivna smučarska disciplina, nimajo več toliko pristašev, kakor so

jih imeli včasih. Vzroke za to je težko ugotoviti, dejstvo je le, da so danes med mladimi drugačni motivi in da se raje odločajo za alpsko smučanje ali hokej, predvsem na našem območju. Še posebno zanimivo pri tem je, da se skakalni šport seli proti Žirovnici in Begunjam, kjer raste novi rod mladih tekmovalec, ki pomenijo hrbtenico skakalnega športa v društvu. Jeseniško društvo ima tudi visok delež v reprezentančni vrsti in Rakar, Cuznar, Demšar, Zupan in mladinec Justin uspešno nadaljujejo tradicijo gornjesavskih skakalcev.

Vendar ta disciplina ni prepuščena stihiji pa tudi v dolgoletni zibelki skakalnega športa, v Gornjesavski dolini – v Ratečah in Kranjski gori pod skrbnim vodstvom trenerja Janka Pagona raste nov rod mladih skakalcev. Seveda pa je še večji napredek pogojen z ustreznimi objekti, to je s skakalnici, pri čemer je referent še posebej poudaril potrebo po plastični skakalnici, kjer bi lahko tekmovalci vadili prek vsega leta.

Trenutno je iz jeseniškega društva v A reprezentanci SFRJ pet članov in dva mladince, kar daje priznanje tudi referatu za smučarske skoke in trenerjem: V tridesetletnem obdobju so skakalci osvojili 62 priznanj, od tega so največkrat pripadla Janezu Poldi.

Ko je Slavan Berlski v nadaljevanju poročal o smučarskih tehnikah, ki so še posebno zdravi v pogledu gibalne terapije, je dejal, da le-ti med mladino niso več tako priljubljeni, čeprav je v jeseniški občini tudi v tej disciplini velika tradicija, saj tekaške teke v naši dolini zasledimo že leta 1923. Kljub velikim imenom v tekaškem tekmovanju iz našega območja, današnja tekaška ekipa ni preveč številna, čeprav so njeni člani dosegli zadovoljive uspehe. Člani so bili še do nedavnega stebri reprezentance, mladinci povprečno dobri s častno izjemo, pionirji pa zadovoljivi. Najslabše je v pogledu ženskega kadra, saj razen ene izjeme pri mladinkah v društvu ni ženske zastopnice. Tekaški kader izhaja predvsem iz Mojstrane in Zabreznice, nekaj tudi iz Hrušice, na ostalih območjih pa ni zanimanja.

Po osvoboditvi so tekmovalec in tekmovalec – tekači iz našega območja osvojili 96 odlikovanj.

Za tem je poročevalec govoril o rekreativnem smučanju, ki je izrednega pomena za zdravje in ohranjanje ter krepitev organizma in ki ima vedno več privrženec. Temu vprašanju bi zlasti še v naši občini, ki ima v tem pogledu neizmerne možnosti, morali posvetiti še več pozornosti.

V društvu deluje sekcija trenerske organizacije, ki vključuje trenerje, vaditelje in učitelje smučanja vseh disciplin. Njena naloga je skrb za ustrezen vaditeljski kader na pod-

Z odbojbarske tekme A in B ekipe državne reprezentance na Jesenicah (12. julija)

ročju občine. Poročevalec je menil, da se bo sekcija morala bolj tvorno vključiti v preobrazbo smučarskega športa v občini. Seveda sekcija ni brez problemov, mednje sodi nedvomno tudi vprašanje pravičnega nagradjevanja, še toliko bolj, ker so kadri, ki delajo v turističnih organizacijah in ki niso vključeni v delo sekcije, izredno dobro stimulirani.

Letos bo društvo ustanovilo smučarsko šolo za vse discipline, seveda po predhodni splošni smučarski vadbi iz katere se bodo posamezniki opredeljevali za posamezne discipline. Iz te množice bodo črpali talente in s posebno vadbjo skrbeli za njihovo nadaljnjo rast. Že letos imajo namen ustanoviti smučarsko šolo na novih smučiščih pri strelšču v Podmežaklju, ki bo trajala vso zimsko sezono in v katero bodo vključili vse učence drugih, tretjih in četrtyh razredov osnovne šole. V smučarski šoli bo na voljo tudi smučarska oprema

za tiste, ki le-te nimajo. Šola smučanja bo vključena v redno šolsko delo in se bo odvijala v sodelovanju s šolami oziroma njihovimi pedagogi.

Ob sklepu svojega poročila je predsednik tehničnega odbora v odstotkih prikazal način financiranja smučarske dejavnosti. Dotacije so v društvu izključno rabili za tekmovanje, medtem ko so ostala zbrana sredstva rabili za vzdrževanje oziroma investicijske dejavnosti. Iz mase sredstev so porabili: 70 % za tekmovanje, 15 % za kadre, 3 % za množično šolanje, 3 % za vzdrževanje objektov in 7 % za upravne stroške. Za tekmovanje namenjena sredstva pa so porabili: 22 % za gostinske usluge, 27 % za prevoze in žičnice, 34 % za opremo, 9 % za šartirino in 5 % za trenerje. Celotni dohodek pa se je delil: 51 % za alpski referat, 23 % za skakalni referat, 21 % za tekaški referat in 5 % za upravne stroške.

Nogomet

TURNIR NA HRUŠICI

V soboto, 19. julija, je TVD Partizan Hrušica organiziralo pod pokroviteljstvom družbenopolitičnih organizacij tradicionalni turnir v malem nogometu ob krajevnem prazniku in 30-letnici zmage nad fašizmom. Na turnirju so sodelovala moštva Blejske Dobrave, JLA in domačin Hrušica. Ker se turnirja ni udeležila ekipa društva prijateljev Hajduka, so moštva odigrala turnir po enokrožnem liga sistemu. Najboljšo igro so prikazali domačini in so zasluženo osvojili prvo mesto.

Izidi posameznih srečanj so bili naslednji: Blejska Dobrava : JLA 0:0, JLA : Hrušica 1:1 (1:0) in Hrušica : Blejska Dobrava 2:1 (2:0). Z zmago nad Blejsko Dobravo je ekipa Hrušice osvojila prvo mesto s tremi točkami in prejela pokal. Drugo mesto je osvojila ekipa JLA z dvema točkama in tretje mesto ekipa Blejske Dobrave. Drugo in tretje uvrščeni ekipi sta prejeli spominski plaketi za udeležbo na turnirju.

Ob sklepu turnirja se je predstavila TVD Partizana Hrušica zahvalila nastopajočim, na prikazanem lepem nogometu in predvsem na športno fer igro ter jih povabila k sodelovanju tudi v prihodnje.

Gradnja mrliških vežic na Blejski Dobravi dobro napreduje

ODLOMLJENI KAMEN

OB SMRTI JOŽA ČOPA

Lep spomenik sem si zgradil, a ne z rokami: do njega se ne bo zrasla pot nikdar; in višje se z glavo uporno pne nad nami

PUSKIN

Visoko, prav pod strmim vrhom gore, se je odlomil kamen. S trušcem, ki je naraščal in ponehaval – kot vihar, ki naleti na oviro – je meril globino. Umiril se je šele globoko spodaj, na širokih pobočjih melišč pod stenami. Neustavljiv proces v večnem življenju gore. Postal je del njih, davno in včeraj odlomljenih. Komaj se je poznala brazgotinica na telesu gore. In vendar, zopet je le nje manj . . .

Neizprosno natančen ritem narave. Na veliko srečo ljudi še vedno nedosegljiv krutim posegom znanosti v najgloblje in najčistejši izvire življenja.

Angleški pesnik John Donne je neke zapisal: »Noben človek ni otok, povsem zase; vsak človek je kos celine . . . Ob smrti vsakega človeka je mene manj, kajti vključen sem v človeštvo. In zato nikdar ne pošiljaj spraševati, komu zvonijo zvoni: zvonijo tebi«. Smrt hodi med nami, vse dni, vse trenutke našega minljivega življenja. Prisotna je v naši zavesti, toda ima protitež – rojstvo. Nastajanje novega, ki se rojeva, a je že zapisano smrti. Neizbežno koncu. Trenutek utrudljive prisotnosti se razblini v neskončnost niča.

Čeprav veliki slovenski pesnik pravi: »Ena je groza, ta groza je – biti . . .« (Kosovel), že njegovo tu – bitje dokazuje vse bogastvo ustvarjalnega življenja, čeprav kratkega. Preseglo je okvire časa, postalo je neminljivo, zapisano na straneh knjige nesmrtnih velikanov človeškega duha.

Človek in zgodovina. Minljiva materija in večnost duha, ali kot pravi Askerc: »V delih svojih sam boš živel večno«. Razdajaj samega sebe človeštvu. Vkleši svoje ime v zgodovino. Vzidaj ga kot kamenček v mozaik prihodnih dob.

Svoje ime je z žuljave roke neizbrisno zapisal v stenah naših gor. Najsvetlejša črka pa se blešči prav v steni – simbolu naroda, katerega

sin je – steni, ki mu je s svojim slovesom ponesla priznanje preko meja njegove male domovine, pohojene, v blato poteptane bele krizanteme, vendar danes že očistične in spoštovane.

Bil je prelomnica. Zadnji iz svojega in prvi glasnik novega, prihajajočega rodu, iskalcev novih smeri v strmih stenah gora. Njegovo zadnje alpinistično dejanje je bilo hkrati tudi največje in še danes ga ni zasenčil zastor pozabe. Dvignilo se je nad čas.

Osrednji stebler severne triglavske stene, ki zaslužno nosi njegovo, zmagovalčevu ime – Čopov stebler, pomeni poleg veličastnega spomenika človekovi volji in pogumu tudi eno največjih dejanj v slovenski alpinistični zgodovini. Če dejanje postavimo v prostor in čas dogajanja, potem jih je le malo, tudi današnjih, ki so mu enaka.

Življenje je posvetil goram in gore so mu bogato povrnila. Užival jih je in postajale so del njega samega. V gorah je bil velik človek. Kar so mu v dolini onemogočale neštete druž-

bene stopnje in pregrade, je krepko presegel v svojem elementu. Postal je in postal prvi med najboljšimi.

Danes je legenda. Dr. Julius Kugy, dr. Klement Jug, Jože Čop . . .

Res je, njih treh ni več med nami, toda z nami živi njihovo delo, spomini, ki niso minljiva stvar, oni so tisto, kar ostane. Z veličastnostjo polnih neviht nad ostrimi skalnimi grebeni, ki buče kot Bachove fuge, se vračajo v našo zavest starodavni velikani in muze šepetajo pesnikom na uho, da so to oni, ki v svojih delih žive večno.

Zato nič strahu, da bi jih pozabili. Oni so del nas, naše zavesti, kot vsa človeška zgodovina. Na vsakem koraku se srečujemo z njihovimi stvaritvami, osrečujejo nas, plemeniti-jo . . .

Dokler bodo stale naše gore, dokler bo stal Triglav, dokler bo le še en sam človek zahajal v Zlatorogovo kraljestvo, toliko časa zagotovo ne boš pozabljen, Jože Čop.

»PA BOHLONEJ K SMO PR-JATLI!« Mitja Košir